

T.C.

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

Abdurrahim YILDIZ

TEMMUZ-2019

**PROF. DR. MEHMET FATİH KÖKSAL'IN ŞAHSİ KÜTÜPHANESİNDE
BULUNAN 55 NUMARALI CÖNK ÜZERİNE BİR İNCELEME**

ABDURRAHİM YILDIZ

TARAFINDAN

**ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜNE
SUNULAN TEZ**

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEMMUZ-2019

Bu tez içerisindeki bütün bilgilerin akademik kurallar ve etik davranış çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca bu kurallar ve davranışların gerektirdiği gibi bu çalışmada orijinal olmayan her tür kaynak ve sonuçlara tam olarak atıf ve referans yaptığımı da beyan ederim; aksi takdirde tüm yasal sorumluluğu kabul ediyorum.

Adı Soyadı: Abdurrahim YILDIZ

İmza:

ÖZET

PROF.DR. M.FATİH KÖKSAL'IN ŞAHSİ KÜTÜPHANESİNDEKİ 55 NUMARALI CÖNK ÜZERİNE BİR İNCELEME

YILDIZ, Abdurrahim

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı

Tez yöneticisi: Doç.Dr. Oğuzhan AYDIN

Temmuz 246 Sayfa

Türk toplumu tarihin hemen her döneminde edebiyata önem vererek usta şairler yetiştirmiştir. Oluşturulduğu çağın zihniyetini taşıyan edebi ürünler aynı zamanda devrin kültür, inanç ve medeniyet dünyasını bizlere sunmaktadır. Özellikle de toplumsal yaşamla içli dışlı olan halk ozanları yetiştirildiği toplumun zevk ve hissiyat dünyasına uygun eserler oluşturarak kalıcılık sağlamışlardır.

Halk edebiyatının yazılı kaynakları arasında en ön sırada gelen cönkler şairlerin eserlerini kayıt altına aldığı mühim vesikalar olarak görülmektedir. Bu çalışma kapsamında cönklerin şekil ve muhteva özellikleri ile Türk halk edebiyatındaki yeri üzerinde fikir sahibi olunarak 19. yüzyıla ait olduğunu tahmin ettiğimiz Prof. Dr. M. Fatih Köksal'ın şahsi kütüphanesinde yer alan elli beş numaralı cönk'ün Latin harflerine aktarımı gerçekleştirilecektir. İçerisinde birden fazla şairin şiirlerini taşıması sebebiyle ayrı bir öneme sahip olan cönk; farklı edebi eğilimlerin, manzum ve mensur eserlerin, Türk edebiyatının farklı dönemlerinin ve zaman zaman edebiyat dışına çıkan bilgilerle zengin içerikli pek çok içeriğin buluşma noktası özelliği taşımaktadır. Elimizde bulunan ve incelemeye tabi tutulan cönk bu yönüyle oldukça çeşitli ve zengin bir muhtevaya sahiptir.

Tespit edilen şairlerin kısa biyografilerine yer verilmek suretiyle, cönk genel çerçevede incelemeye tabi tutulacaktır. Cönk'te şiirleri bulunan şairlerin edebi anlayışının tekke tasavvuf düşüncesiyle birlikte Alevilik kültür ve inanç anlayışında birleştiği ve bu konu etrafında geniş yelpazeli bilgiler içerdiği görülmektedir. İncelenen cönkten çıkan sonuçlar çerçevesinde cönkün mahiyeti, içeriği ve edebiyatımıza sunduğu katkılar somut örneklerle pekiştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Cönk, Halk şiiri, Alevi-Bektâşi İnancı, Hz. Ali, Kültür

ABSTRACT

A REVIEW ON ABOUT NO 55 ON THE CONK WHICH EXISTING IN PROF.DR. MEHMET FATİH KÖKSAL'S PERSONAL LIBRARY

YILDIZ, Abdurrahim

Thesis Manager: Doctor Lecturer Oguzhan Aydın

Master's Degree, Turkish Language and Literature

July, 2019 246 Page

Turkish society has raised master poets by giving importance to literature in almost every period of history. Literary products bearing the mindset of the era in which they were created also present to us the world of culture, faith and civilization of the era. In particular, the folk poets, who are introspective with social life, have created works suitable for the pleasure and feeling of the society in which they are raised and have provided permanence.

Cönks, who are at the forefront of the written sources of folk literature, are seen as important documents in which poets record their works. Cönk, which has a different importance because it carries the poems of more than one poet in it, has the characteristic of meeting point of different literary trends, different periods of Turkish literature and many content rich with information that occasionally comes out of literature. In this article, Professor Dr. M. Fatih Köksal's fifty-five cönk in his personal library will be transferred to Latin letters. In fact, we estimate it belongs to the 19. century. In this respect, the cönk, which has been subjected to examination, has a rich and varied content. Short biographies of the identified poets will be examined in the general framework.

It is seen that the literary conception of the poets who have poems in Cönk combined with the Sufi thought of the lodge in the understanding of Alevism culture and belief and contain a wide range of information around this subject. The nature, content and contributions of the literature to the literature will be reinforced with concrete examples.

Keywords: Conk, Folk Poetry, Alevi-Bektashi Faith, Saint Ali, Culture

ÖNSÖZ

Bir toplumun kimliği mahiyetini taşıyan kültürel birikimler ve inanç kaideleri, gücünü tarihi tecrübelerden alan toplumsal birikim unsurlarındandır. Bu köklü kavramlar halk edebiyatı ürünleri arasında yer alan cönkler üzerinde de varlığını hissettirmektedir. Bu cönklerde şiirler, edebiyat dışı kayıtlar ve pek çok alana dair geniş bilgiler yer almaktadır. Yapılan bu çalışmayla cönkleri bilim dünyasına tanıtmak ve halk edebiyatına küçük de olsa sağlayacağımız bir katkı, sevincimiz olacaktır. Bu anlamda hazırlanan bu çalışma giriş kısmı haricinde üç temel bölümden oluşmaktadır.

İncelemenin giriş kısmında; çalışmanın amaç, kapsam, yöntem ve sınırlıkları ile ilgili bilgiler verilerek araştırmanın genel çerçevesi çizilecektir.

Çalışmanın birinci bölümünde; araştırmanın bir cönk olması sebebiyle Türk halk edebiyatında cönklerin yeri hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır. Ayrıca çalışmanın içeriğine katkı sunan şairler ve hayatları hakkında kısa bilgiler verilerek Cönk'ün oluşturulduğu dönemin genel özelliklerine temas edilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümüne gelindiğinde ise; tespit ettiğimiz Cönk'ün dil özelliklerine sadık kalınarak Arap harfli metinden Latin harfli metine aktarımı sağlanmıştır.

İncelemenin son bölümünde; Latin harflerine aktarılan metnin incelenmesi ve bu metinden çıkarılan yargılar sonuç başlığı adı altında yer alacaktır. Ayrıca metnin orijinal halinin tıpkıbasım olarak teze eklenmesiyle çalışma tamamlanacaktır.

Bu tez çalışmasının hazırlanma sürecinde şahsıma yardımcı olan kıymetli danışmanım; Oğuzhan AYDIN'a, ilgi ve alakalarını eksik etmeyen değerli anabilim dalı hocalarım; M. Mete TAŞLIOVA, Seyfullah YILDIRIM ve İ. Ethem ARIOĞLU başta olmak üzere; değerli eserlerini bizlerden esirgemeyerek kütüphanesini bizlere açan M. Fatih Köksal hocama emeklerinden ötürü teşekkür etmeyi borç bilmekteyim.

Ankara- 2019

Abdurrahim YILDIZ

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iv
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
A. Çalışmanın Amacı	1
B. Çalışmanın Yöntemi	1
C. Çalışmanın Kapsamı, Sınırları ve Sınırlılıkları.....	1
Türk Halk Edebiyatında Cönklerin Yeri, Önemi ve İncelemesi Yapılan Cönk	2
Cönk'ün Yazıldığı Dönemin (19. Yüzyıl) Genel Hatları	5
CÖNK'TE ADI GEÇEN ŞAİRLER.....	7
a) Abdal Musa.....	7
b) Bâkî	7
c) Eşrefoğlu Rûmî.....	9
d) Fuzulî.....	10
e) Hatâyi	10
f) Kalender Abdal	11
g) Kaygusuz Abdal	12
ğ) Kazak Abdal.....	12
h) Koca Râgıp Paşa.....	13
ı) Kul Himmet.....	14
i) Kuloğlu.....	15
j) Rûmî (Mehmed Muhyiddîn Paşa).....	15
k) Nakşi.....	15
l) Nesimi	16
m) Neşâti.....	17
n) Niyazi Mısri.....	17
o) Pir Sultan Abdal	19
ö) Sezâyî-i Gülşenî	20
p) Şeyhülislâm Yahya.....	20
r) Taşlıcalı Yahya	21
s) Virânî	22
ş) Yazıcıoğlu.....	23
Hakkında Bir Bilgi Bulunamayan Şairler.....	24

İKİNCİ BÖLÜM	24
CÖNK'ÜN LATİN ALFABESİNE AKTARIMI	24
Ey meh-i burc-ı hidâyet seyyâr-ı subh u mesâ.....	25
Sûre-i Şemsü'd-duhâ cânâ bugün vechindedir	27
Yüzün harfinden ey dilber açıldı cümle bâbullâh.....	28
Ey gönül şâd ol Muhammed Mustafâ devrânıdır	29
Kim ne bilir bizi nice soydanız.....	30
Ey saçıma zıllı İlâhî vay rûhum Allâhu nûr.....	31
Men diyem men cânu dilden padişâhımdır Ali	32
Âlemin çeşmi çerağı yâ Muhammed yâ Ali	33
Hatâ etdim Hudâ için bağışla.....	34
Ey kemân ebrû şehîd-i nâvek-i müjgânınam	35
Hüsn içinde bâ y imişsin yâ Ali senden meded	36
Ey Mevlâ dinle imdi nutkı Hak feyzi İlâh	37
Yâ Rasûlallâh gör ne etti bize 'âsî ümmetin.....	39
Yücelerden yüce gördüm erbâbısın koca Tanrı.....	39
Bu dünyâda ismi cismim yok iken.....	40
Dertlilere sensin dermân ulusu	41
Gözün aç gör kim ey tâlib Ali'dir âleme server.....	42
Bu yolun ötesi hakdır.....	43
Seksen bin kelâmın başı	44
Çünkü bildin mü'minin kalbinde Allâh var.....	44
Bi-hamdillâh ki İslâm'a delîlin Mustafâ geldi.....	45
Eyâ sen sanma kim senden bu güftârı dehân söyler	47
Te'âlallâh zehî sultân ki sensin hâliku'l-eşyâ.....	47
Düriş zenem düm düm düm vakt-i seher kum kum kum	49
Haber verdi bu sırrı ehl-i esrâr.....	49
Gelir bir sâhib-i seyfi gerçi ammâ	50
İkiden düzülür devlet	56
Evvelinde Tamtam olur	57
Gaflet ile yatarsun dinle nedir ugrus	58
Çıkub yüksekleri seyrân eyledim	59
Yıkılıbdur bu cihân sanma ki bizden düzüle	60
Kimseler almadı kâmın bu cihânda tezele	60
Sâkîyâ ba'demizi bûs-ı lebinle mezele	60

Yıkılırsa bu cihân gör zâhid mezele	60
Yüri sen Hak için eyle bir ‘amel.....	70
Dedi kim çîl-i tenâî sırr-ı kudret	77
Dün gece seyrimde kırkları gördüm	77
Yüzündür ‘âlem içre mâh-ı enver	78
Dilberâ sorsam sana cânımda cânân sen misin.....	79
Hak nutkını gûş eyleyen şeydâlarız şeydâlarız.....	79
Yüzün gördüm dedim el-hamdü lillâh.....	80
Kudret-i Hakk’ı görüp çağırırım dost dost.....	81
Ağlarım subha deyin derd ile Eyyûb muyam	82
Bugün bir meclîse vardım oturmuş pend eder vâ‘iz.....	83
Sûret-i Rahmân’ı buldum suret-i Rahmân benem	83
Sebbûda dem eder ben dahi vardım.....	84
Gel dilber ağlatma beni Şâh-ı Merdân aşkına.....	84
Şu dünyânın evvelini sorarsan.....	86
Sabâhın seherinde cünbüşe geldim.....	87
Dün gece seyrimde bâtin yüzünde.....	88
Yalancı dünyâyâ geldim geleli	89
Dil meclîsinde kırklar ceminde.....	90
Yedi yerden yedi gökden aşağı.....	91
Gelin Abdal Mûsâ’ya bende olalım.....	92
Muhammed Ali’nin eli değil mi	93
Elif Allâh okurum men yâ Muhammed yâ Ali	94
Sana hak demedi mi ‘Alleme’l-esmâsın sen.....	95
Kendi özün kimle bilür bil ki huvalâh görür	96
Gelin ey mü’minler ziyârete varalım	97
Ali’dır ol nûr-ı mutlak Ali’den gayrı kim vardır	97
Cân kulağın açub istima‘ edelim	98
Ey gönül bir derde düş kim anda dermân gizlidir.....	99
Şehâ gördüm cemâlinde senin dört nesneyi ‘ayân.....	100
Yakîn bil içdi burhân Ali’dır	100
Hem hayâlîm hem cibâlîm hem sıfâtım hem safâ	103
Yine evvel bahar oldu erişdi feyz-i Rabbânî	103
Ganîdir aşk ile gönlüm ne mâlîm ne melâlîm var.....	105
Çün mukarrer hil’atidir ey gönül insâna mevt.....	105

Ey kerem-kânı habîb-i Hak Muhammed Mustafâ	106
Cân u başdan geçen cânân olur.....	107
Ey Emîr efendi ne hâcet bana namâz sorar mısın	107
Dilerim Hak'dan bulasın hey Mülcemoğlu	109
Lâmekân elinden mesâf geldim	110
Şükür kim iktidâ etdim tarîkde bâ-ı bismillâh	111
Ezel bezminde ikrârım Muhammed Mustafâ'dandır	112
İmâm Zeynelabâ'ya 'âbid benim ol izz ü cahımdır	112
İmâm Askerî bâ-safâ sertâcî dervîşân	113
Secdegâh-ı aşka gel gir Mustafâ'ya secde kıl.....	113
Ey bana nâ-hak diyenler bu vücûdum oldu Hak.....	114
Ali'nin sırrına yeteyim dersin	114
Ey özün insân bilen varub öğren edeb	115
Kırkların eşiğine yüzüm sürdüm	116
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	118
İNCELEME	118
SONUÇ	122
KAYNAKÇA	124
EKLER.....	131
Çalışma Yapılan Cönk'ün Tıpkı Basımı.....	131

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

A. Çalışmanın Amacı

Bir milletin geçmişiyle kurduğu bağın en önemli bağına kültürel unsurlar oluşturmaktadır. Bu anlamda toplumumuzun milli, manevi ve kültürel değerlerini en zarif bir biçimde yansıtan Türk Halk Edebiyatı ürünleri gücünü toplumun asırlar boyunca süregelen birikiminden almaktadır. Halk edebiyatının önemli bir parçası olan cönkler, başta şiir ve halk bilimi olmak üzere sosyoloji, kültür tarihi, dinler tarihi, hatta alternatif tıp ve farmakoloji gibi zengin içeriği ile pek çok alanı kapsamaktadır.

Yapılan bu çalışmayla; tespit edilen cönk'ün Latin harflerine aktarılması sağlanarak, bilim ve kültür dünyasına sunulması amaçlanmaktadır. Günümüzün toplumsal bağını güçlendirecek bilgi ve birikime sahip olan bu eserin günümüz alfabesine dönüştürülmesiyle birlikte bünyesinde barındırdığı işlevsellik gün yüzüne çıkarılacaktır.

B. Çalışmanın Yöntemi

Hazırlanan bu çalışmanın temel yöntemini alfabeler arası aktarım çalışmaları oluşturmaktadır. Arap harflerinden Latin alfabesine aktarım sağlanırken daha önceden yapılmış farklı çalışmalar, bilimsel yayınlar ve incelemeler göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca aktarım sonucunda ortaya çıkan metin, halkbilimsel bakış açılarıyla incelenmiştir.

C. Çalışmanın Kapsamı, Sınırları ve Sınırlılıkları

Çeşitli şiirleri bünyesinde barındıran eser, genel anlamda cönk mahiyeti taşımaktadır. Bu nedenle çalışmamızın kapsamı ve sınırları dâhilinde; cönkler hakkında genel bilgiler aktarıldıktan sonra elimizde bulunan eserin Latin harflerine aktarılması yer alacaktır. Çalışmamızı sınırlayan temel etmenlerin başında ise; yüzlerce yıl öncesine ait olan cönklerin doğal ve beşeri nedenlerden ötürü pek çok tahrifata maruz kalması gelmektedir. Bu sebepten ötürü çalışılan metinde; mürekkep lekeleri, yırtılmış sayfalar ve yazarın yazım yanlışları gibi pek çok sınırlayıcı etmen bulunmaktadır. Bu sınırlılıklara ek olarak; cönklerin aktarımını sağlayabilmek için Osmanlı Türkçesi bilgisinin yanında Arap ve Fars dillerine aşina olmak gerekliliği bulunmaktadır.

Türk Halk Edebiyatında Cönklerin Yeri, Önemi ve İncelemesi Yapılan Cönk

Günümüzde tüm bilimler gerek ülke içinde gerek milletlerarası ölçüde, aralarındaki işbirliğini kolaylaştırmak amacı ile kendi aralarında örgütlenmeye doğru gitmektedir. Halkbilimi de kendine bu kümelenme içerisinde antropoloji-entoloji bilimleri arasında yer bulmuştur. XIX' uncu yüzyılın sonlarından bu yana ancak, bir araştırma ve inceleme alanı olarak Türk halkbiliminden söz edilebilir. Daha önceleri, kimi bilginler ya da yazarlar, farkına varmadan Türk halkbilimine katkıda bulunmuşlardır (Boratov, 2016).

Halkbilimi, bir bakıma bir toplumun tarihini inceler; ama tarih değildir. O tarih belgelerinden, kendi konusuna giren olayları, kuralları, v.b. incelemek için yararlanır. Ancak, onu ilgilendiren açıklamalar tarihin ilgisini aşar (Boratov, 2016). Halk edebiyatı ürünleri kökeni, üretim ve aktarım biçimi gibi temel özellikleri itibariyle sözlü kültür ortamının malıdır.

Sözlü kültür ortamında yaratılmakla ve kuşaktan kuşağa sözlü iletişim vasıtasıyla aktarılmakla birlikte, yazılı kültürün gelişmesiyle, hem bağımsız bir şekilde yazıya geçirilmeye hem de parça ya da bölümler halinde çeşitli yazılı eserlere girmeye başlamış ve bu vesileyle araştırmacılar, bugün bilinen herhangi bir atasözünün bundan önceki yüzyıllardaki şekillerini bu yazılı kaynaklar vasıtasıyla takip edebilme imkânını bulabilmişlerdir. Örnek vermek gerekirse, Kaşgarlı Mahmut tarafından 1072-1074 yılları arasında yazılan Divan-u Lügati't-Türk, misyoner papazların 14. yüzyılda kaleme aldıkları Codex Cumanicus gibi geçmiş döneme ait yazılı kaynaklar, bazı halk edebiyatı ürünlerinin adı geçen eserlerin yazıya geçirildiği dönemlerdeki şekillerini korumuşlardır. Hatta sözlü kültür ortamında günümüze ulaşamayan bazı halk edebiyatı ürünlerinin geçmişteki varlığından ancak bunun gibi yazılı eserler vasıtasıyla haberdar olabilmekteyiz.

Halk edebiyatı ürünleri, bir yandan, alanın uzmanlarınca “sözlü kaynaklar” diye nitelendirilen ve daha çok sözlü kültürün yaratıcısı, temsilcisi, yaşatıcısı ya da aktarıcısı olan kişiler vasıtasıyla günümüze kadar ulaştırılırken diğer yandan yazılı kültürün de yavaş yavaş gelişmeye başladığı dönemlerden itibaren, kimi eğitimliler ve ilgililer tarafından kaleme alınan yazılı eserler vasıtasıyla da günümüze kadar getirilebilmişlerdir.

Halk edebiyatının, özellikle de âşık edebiyatıyla tekke-tasavvuf edebiyatının en önemli yazılı kaynaklarının başında, sözlü geleneğin temsilcileri olan; fakat yazılı geleneğin temsilcileri kadar olmasalar da yazıyı kullanabilen sanatkârlar olan âşıklar ve sözlü edebiyat ürünlerine ve onları aktaranlara karşı ilgi duyan heveskârlar tarafından kaleme alınan “cönk”ler ve

“mecnua”lar gelmektedir (Oğuz, 2017).

Şiir mecmuaları ve cönkler Türk edebiyatı tarihinin birincil kaynakları arasındadır. Bu eserler, edebiyat tarihimize zengin malzeme sunmalarının yanı sıra içerdikleri şiir / edebiyat dışı kayıtlarla başta halk bilimi olmak üzere sosyoloji, kültür tarihi, dinler tarihi, hatta alternatif tıp ve farmokoloji gibi çok farklı alanlar için de üzerinde çalışılmayı bekleyen verimli kaynaklardır (Köksal, 2016). Halk edebiyatının en önemli yazılı kaynakları olan cönkler, her ne kadar klasik Türk edebiyatının “tezkire”leri gibi düzenli ve sistemli bir şekilde yazılmamış ve bu nedenle araştırmacıları zaman zaman yanıltmış olsalar da geçmişe ait halk edebiyatı ürünlerini yansıtmaları bakımından son derece önemlidirler. Bugün halk kültürünü incelemeye çalışanlar, geçmiş dönemlerde halk edebiyatının öneminin kavranamaması nedeniyle ihmal edilen ve yazıya geçirilmeyen bu ürünlere yönelik boşluğu sınırlı da olsa cönkler ve mecmualarla doldurmaya gayret etmekte, âşık ve tekke-tasavvuf şiirini değerlendirmeye çalışmaktadırlar (Elçin, 1988).

Türk kültür ve medeniyetinin¹ kırkambarı cönkler, içerisinde nazım ve nesir birçok konuyu barındıran uzunlamasına (tulani) açılan defterlerdir. Cönk; kelime anlamı, şekli ve içeriği açısından klasik edebiyat şair ve nasirleri tarafından kullanılan bir kelimedir. Klasik edebiyat şair ve nasirlerinin eserlerinde cönkler hakkında şu bilgilere rastlanır: Cönk, Çin padişahının büyük gemisi anlamıyla kullanılmıştır. Cönkün diğer adı sığır dilidir ve hem cönk hem de gerçek anlamıyla ele alınmıştır. Cönkler, içerisinde seçme şiirlerin bulunduğu, mecmualar, cerideler ve tomarlarla benzer özellikler taşıyan defterlerdir (Sona, 2016).

Genellikle âşıkların, seyrek de olsa divan şairlerinin bir kısım şiirlerini ihtiva eden cönklerde çeşitli dualar, sihirle ilgili notlar, ilaç tarifleri, sahibini ilgilendiren doğum ve ölüm tarihleri, alacak verecek hesapları, anonim türkü mani ve ilahiler, halk hikâyeleri ve daha birçok konu ile ilgili bilgiler bulunmaktadır” (Gökyay, 1995: 73-147). Az çok okuma yazma bilen âşıklar ve sözlü geleneğe karşı ilgi duyan kişilerce yazıldığı tahmin edilen ve “sığır dili” ve “sefine” adlarıyla da bilinen cönkler, içlerinde türkü, mani, destan, koşma, atasözü, fıkra, hikaye, bilmece, nefes, ilahi, menkıbe gibi halk edebiyatı, âşık edebiyatı ve tekke-tasavvuf edebiyatı örneklerinin yanı sıra dua, hutbe, büyü, halk hekimliği, halk veterinerliği, tarihi olaylarla ilgili bilgiler, cönkleri yazanların kişisel bilgileri (doğum ve ölüm tarihleri, borçlar, vs.) de barındırmaktadırlar. Cönklerde sadece halk edebiyatı ürünleri değil, başta Fuzuli olmak üzere geniş kitlelerce benimsenen birçok divan şairlerine ait şiirler gibi, klasik Türk edebiyatının örnekleri de yer almıştır (Gökyay, 1984).

¹Kültür ve medeniyet kavramları hakkında detaylı bilgi için bakınız (Çetin, 2019: 18-24) ve (Arıoğlu, 2011:6)

Cönkler, uzunlamasına, yani, aşağıdan yukarıya doğru açılan, çoğu meşin kaplı, ciltli, bazen birkaç renkli kâğıttan meydana getirilen dikdörtgen bir defter şeklindedir. Bundan dolayıdır ki, cönlere “sığır dili” de denilmektedir (Taşır, 1967: 60). Cönklerin aşağıdan yukarıya, mecmuaların ise soldan sağa veya yeni harflilerde sağdan sola açıldığı yaygın bilgidir. Fakat Ali Berat Alptekin, bunun bir kural olmadığına ve farklı şekillerde düzenlenmiş cönk ve mecmualardan hareketine dikkat çekmiştir (Alptekin, 1987).

Araştırmacılar, inceledikleri örneklerden yola çıkarak cönklerin genel özelliklerini de ortaya koymaya çalışmışlardır. Bu özelliklerin önemli olanları şunlardır:

- Cönklerde büyük ölçüde yaprak ve sayfa numarası yoktur. Bugün kütüphanelerimizde bulunan kimi cönlere ise daha sonra numara verilmiştir.
- Cönklerde standart bir ölçü yoktur. Eni, boyu birbirini tutmaz. Cöngü hazırlayan zevkine göre bu ölçü değişmektedir.
- Cönkler, umumiyetle “sığır (dana)” dili veya defter şeklindedir. Defter şeklindeki cönk, diğerlerine göre daha azdır. Cönklerde sıralamaya yönelik bir kural yoktur. Sıralama ve öncelikler, tertip edene göre değişmektedir.
- Cönklerin içerisinde boş yapraklar olabilir. Tür ya da şeklin başına “koşma”, “haza ilahi”, “şarkı”, “gazel”, “Şah İsmail”, “Hurşid” gibi ibareler yazılabilir.
- Cönklerin imlası çok bozuktur. Bazen bir kelimenin birkaç farklı yazılışı ile karşılaşabiliriz. Bunun yanında bir hattat kaleminden çıkmış kadar güzel olan cönkler de vardır.
- Cönklerin yazarı genellikle belli değildir. Bir cönk bir kişinin kaleminden çıkabileceği gibi, birden fazla kişinin eseri de olabilir. Bu nedenle imlada, tertipte, düzende farklılıklar görülmektedir. Bazen cönk içerisinde “rakip” gibi bazı kelimelerin ters yazıldığı da görülmektedir. Cönklerin yazısı hem harekeli hem de harekesiz olabilir.
- Cönkler iyi korunamadığı için sayfalar arasında yırtıklar, yazılarında silintiler, ıslaklık ve rutubet yüzünden boyanmış bölümler olabilir (Gökyay, 1984).

Cönkler, kütüphanelerden ziyade âşıklık ve tekke geleneklerine meraklı olanlar ya da bu geleneklerin temsilcileri olanların ellerinde korunmuş, kuşaktan kuşağa aktarılmıştır (Oğuz, 2017). Yüzyıllardır sahiplerinin koyunlarında ve kol yenlerinde sakladığı bu defterler, elden ele haneden haneye dolaşır ve her gençte olması lazımdır. Âşığın içini

döktüğü bir defter olduğu için sevgiliye bir arzuhâl niteliği taşır. Âşığın sırlarını açıklayan bu defterler, âşığın sevgiliden ayrı olduğu zamanlarda en yakın dostları yani musahipleridir. Cönkteki bilgileri de yalnızca arif olanlar anlayabilir. Şekli açıdan pervaneye ve gül dalına benzetilmiştir. Birçok şiiri ezbere bilen kişilere ayaklı cönk denilebilmektedir. Dede cönkü de kişi isminden ziyade Kemal Dede'nin medrese talebeleri içerisinde meşhur cönkünün adıdır (Oğuz, 2017).

Ülkemizde halk edebiyatı araştırmalarının ciddi anlamda başlatılmasıyla birlikte, halk edebiyatının en önemli yazılı kaynaklarından olan cönkler, amatör araştırmacılarla akademisyenlerin şahsi kütüphaneleriyle devlet kütüphanelerinde toplanmaya başlanmıştır. Ne yazık ki, diğer bazı yazma eserler örneğinde olduğu gibi, pek çok cönk, çeşitli yollarla Türkiye dışına çıkarılmıştır. Günümüzde cönkler, devlet kütüphanelerinde (Milli Kütüphane, Süleymaniye Kütüphanesi, Koyunoğlu Kütüphanesi, bölge yazma eserler kütüphaneleri ile illerdeki il halk kütüphanelerinde), üniversite kütüphanelerinde (Bunlara bazı üniversiteler dâhilinde kurulan Halk Kültürü Uygulama ve Araştırma Merkezleri ile Türkiyat Araştırmaları Enstitüleri'nin arşiv ve kütüphanelerini de dâhil etmek gerekmektedir.) ve şahsi kütüphanelerde bulunmaktadır (Oğuz, 2017).

Bu çalışmanın ana kaynağını; Eski Türk Edebiyatı alanında çok sayıda eser vermiş, yazma eserlerle ilgili önemli çalışmaları bulunan, özellikle mecmualar hakkında kapsamlı projelere öncülük etmiş velût bir akademisyen olan Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal'ın şahsî kütüphanesindeki 55 numaralı cönk bulunan oluşturmaktadır.

Cönk'ün Yazıldığı Dönemin (19. Yüzyıl) Genel Hatları

Osmanlı Devleti için son derece mühim yer teşkil eden 19. asır; sosyal, siyasi, edebi ve kültürel alanda pek çok hareketliliğin yaşandığı önemli bir dönemdir. Devletin siyasi, askeri ve ekonomik alanda zor zamanlarını geçirdiği bu dönemde batılılaşma akımının tesiri bir hayli yoğun bir şekilde Osmanlı topraklarında karşılık bulmuş, milliyetçilik akımının olumsuz neticeleri bu dönemde artarak devam etmiştir. Özellikle de Sırp, Yunan ve Bulgar kavimleri arasında ihtilal hareketleri görülmüştür.

Osmanlı'nın batıya öğrenci göndermesi, batı hayranlığı, yüksek zümrede görülen ahlaki yozlaşmalar bu döneme damga vuran gelişmelerdir. Tanzimat ve meşrutiyet hareketlerini bünyesinde barındıran bu yüzyıl; yüzümüzü tam anlamıyla batıya dönüşümüzün

tarihidir. Ayrıca, Osmanlı'nın Kırım başta olmak üzere yaşadığı toprak kayıpları Türk dünyasındaki birlik ve beraberliği zor duruma sokarak Rus baskı yönetiminin Türk dünyasında otorite kurmasına sebep olmuştur.

Fransız ve İtalyan kaynaklı Rokoko ve Barok akımları bu dönemin mimari eserlerinde kendisine yer bulurken, Avrupa menşeli pek çok farklı üslup eserlere yansımıştır. Edebi anlamda da önemli gelişmelerin yaşandığı devrin eserlerinde doğu-batı kargaşaları yaşanmaktadır. Şekil ve anlam itibarıyla eski ile yeninin iç içe girdiği edebiyat mahsulleri görülmektedir.

Çalışma konumuz ile bizzat bağlantılı olan Halk Edebiyatı'nın 19. asır başlarındaki hayatı da, pek parlak değildi. Yalnızca Osmanlı dönemlerinde dahi; türkû; koşma ve destanlarıyla; hikâyeleri ve köy seyirlik oyunları; ilahileri ve din dışı şiirleriyle geniş bir topluluğa hitap etmiş ve coşturmuş olan halk edebiyatı, gününün toplumsal olayları üzerinde daha fazla durabilecek bir geleneğe, altyapıya sahip olmasına rağmen, aynı konuları tekrarlamaya devam etmiştir (Banarlı, Cilt 2: 831).

En taze savaşlar ve sürekli değişen güncel meselelere değinmekten uzak duran halk edebiyatı ürünleri, destanlarında bile genellikle şahıs ve yer isimlerinden ibaret kalmıştır. Bu anlamda son dönemlerde, halk şiirinin ne bir Derviş Yunus'u, ne Pir Sultan Abdal'ı ne de bir Karacaoğlu'nu bulunmaktadır. Gerçi bu asırda âşık tarzı söyleyiş, yine bir Erzurumlu Emrah, bir Dadaloğlu veya bir Bayburtlu Zihni yetiştirmekten geri durmamıştır. Bununla beraber XIX. asrın Halk şiiri, Divan şiirini daha çok taklit eden karmalaşma devresine dâhil olmaya başlamıştır. Esasen bu edebiyatın sade dili, milli ölçü ve kafiyele, kendine mahsus, sıcak, samimi ve rahat söyleyişleri, velhasıl bütünüyle milli hissiyatın ve milli dilin mahsulü olan varlığı ile daha yüksek bir düzeye varması ve gelişme atılımında bulunabilmesi için, memleketin aydınları tarafından desteklenmesi beklenirdi (Banarlı, Cilt 2: 831)

Osmanlı Sarayı'ndan gördüğü alâka ve iltifatla kalkınarak, mesela XVII. asırda nasıl bir altın devri yaşamışsa, ona böyle bir devri, yine aydınların göstereceği saygı, sevgi ve ilgi yaşatabilirdi. XVI. asırdan itibaren, sesini münevverlere duyurmaya çalışan bu edebiyat, Divan şairi Nedim'e ulaştığı zaman, Divan şiirinde bir Mahallileşme hareketi yaratacak kadar etkili olmuştu. Aynı edebiyat, gerek şiiri, gerekse hikâye ve tiyatrosu ile Tanzimat Devri üzerinde de tesir uyandırmaktan uzak kalmayacaktır (Banarlı, Cilt 2: 831).

Tanzimat tiyatrosunda Karagöz ve Orta Oyununa ait sahneler ve sahne diline açık bir şekilde rastlanacağı gibi, Tanzimat şiirinde, mesela Namık Kemal'in Sarı Zeybek Türküsü'nü Türk şiirinin en güzel ürünleri arasında saydığına şahit olunacaktır. Ziya Paşa'nın henüz çocukken aldığı eğitim ve yetiştirme terbiyesinin de halk şiirinin büyük tesiri bulunacaktır. Her halde Tanzimat Edebiyatı üzerinde halk edebiyatının, yalnız Mahallileşme akımı vasıtasıyla değil, vasıtasız olarak ta tesiri vardır. Ancak, Türk halk edebiyatının aydınlar edebiyatı üzerinde daha derin ve daha bilinçli etkisi, ancak XX. asır Türk edebiyatına gelindiğinde görülecektir (Banarlı, Cilt 2: 831).

CÖNK'TE ADI GEÇEN ŞAİRLER

a) Abdal Musa

Abdal Musa 14.yy.' da yaşamış Anadolu erenlerindendir. Orta Asya'dan horasan tarafından Anadolu'ya gelen dervişlerden olduğu rivayet edilir. Hangi tarihte doğduğu ve öldüğü hakkında elimizde net bir bilgi bulunmamaktadır. Orhan Gazi'nin Bursa'yı fethine katılmıştır. Menakıbnamede yer alan bilgiler ve bazı rivayetlere göre Abdal Musa, Hz. Peygamber soyundan gelmektedir. Aynı zamanda müridi olduğu Hacı Bektaşî Veli'nin akrabasıdır. Tarihi kaynaklardan anlaşıldığı üzere Denizli, Finike ve Aydın'da bulunmuştur. Bursa ve Elmalı'da makamı bulunmaktadır. Fakat Bursa'daki makamının, Bursa'nın fethinde yer alması ve halk tarafından sevilmesi dolayısıyla temsili olduğu, asıl makamının Elmalı'da olduğu menakıbnâmesinden (Güzel, 1981: 38) anlaşılmaktadır.

Abdal Musa, seyahatnâmesinde o gün ki Tekke köyü hakkında bilgi vermiştir (Çelebi, II: 273-275). Evliya Çelebi'de yer alan bilgilere göre; Abdal Musa tekkesinin çok zengin bir vakfı vardır. Bu bölge pek çok hayvan, bağ ve bahçenin yetiştiği bayındır bir konumdadır. Bölge, Abdal Musa'nın etkisi altında büyük bir Bektaşî merkezidir (Köprülü, 1935: 61-64). Abdal Musa çok sayıda halife yetiştirmiştir.

b) Bâkî

1526 yılında İstanbul'da doğmuş, asıl adı MahmudAbdulbâkî'dir. Nitelikli bir medrese eğitimi alan şair, Arapça ve Farsçayı iyi bilmektedir. Pek çok eseri bulunan Bâkî

yaşadığı devrin en büyük şairlerindendir. Sultan Süleyman'ın önem verdiği sanatçılardan olan Bâkî aynı zamanda müderrislik görevinde bulunmuştur. Bâkî, yaşadığı dönemde “Sultan-ı Şâirân, Melikü’şu’arâ ve Sultan-Şu’arâ”² olarak anılmıştır. Kendi döneminde ve kendisinden sonra yetişen pek çok şairde tesiri görülmektedir.

Bâkî, şiirlerini aşk teması üzerine yazan rind bir şairdir. Eğlenceye önem veren şair, dünyanın geçiciliğini konu edinmektedir (İpekten, 1993: 30). Bu durum Divan şiiri geleneğinden tamamıyla koptuğu anlamına gelmemektedir.

Eserleri:

Dîvân: Bâkî, ilk defa Kanuni Sultan Süleyman'ın isteğiyle³ divan tertip etmiş olmakla birlikte daha sonra yazdığı şiirleri de eklemek suretiyle değişik tarihlerde divanını yeniden düzenlemiştir. Kütüphanelerde şairin sağlığında tertip edilmiş Bâkî Divanı nüshalarına rastlanmaktadır. Bunlarla birlikte istinsah edilerek çoğaltılan Bâkî Divanı nüshalarının sayısı 160 civarındadır (Sabahattin, 1940).

Me’âlimü’l-Yakîn Fî-SîretiSeyyidi’l-Mürselîn: Ahmed b. Hatîb el-Kastalânî'nin el-Mevâhibü'l-Ledüniyye adlı eseri temel alınarak meydana getirilmiş siyer kitabıdır. Eserde, şairin dinî meselelerdeki bilgisi ve nesir dilini kullanmadaki ustalığı görülür. Bâkî eserin giriş bölümünden sonraki bölümlerde divan şiirleriyle kıyaslanamayacak kadar sade bir üslup tercih etmiştir (Tergip, 2010).

Fezâ'ilü'l-Cihâd: Ahmed b. İbrahim'in Meşâ'irü'l-Eşvâk adlı Arapça eserinin tercümesi niteliğindedir. Eserin konusu İslam dininde cihat ve gazanın önemi ve gerekliliği ile ilgilidir. Müslümanları cihat etmeye davet eden bu eser, bir mukaddime, otuz üç bab ve bir hatime bölümlerinden oluşmuştur. Bu eserin müellif nüshası üzerine bir doktora çalışması hazırlanmıştır (Dadaş, 1995).

Fezâ'il-i Mekke: 16. yüzyıl âlimlerinden Kutbeddin Muhammed b. AhmedMekkî'nin El-İ'lâm Fî-Ahvâli Beledi'llâhi'l-Harâm adlı eserinin tercümesi niteliğini taşımaktadır. Sokullu Mehmed Paşa'nın talebi üzerine hazırlanmıştır. Bu tercüme çalışması, 1579 yılında sona ermiştir. Mekke'nin geçmişinden ve Osmanlı padişahlarının Mekke'de yaptırdığı eserler hakkında bilgiler bulundurmaktadır.

² Şairlerin en yetkini, şairliğin sultanı gibi anamlara gelen unvanlardır. Bâkî eserlerindeki başarıdan dolayı bu unvanla bilinmiştir.

³ Bâkî, Sultan Süleyman'ın himaye ettiği şairler arasındadır.

Kırk Hadis Tercümesi: Bu eser hakkında bazı kaynaklarda Bâkî'nin Hazret-i Halid'den rivayet olunan hadisleri topladığı kayıtlıdır (Rifat, 2004). NevîzâdeAtâyî, Bâkî'nin Eyüp Sultan Hazretlerinden rivayet edilen hadisleri toplayıp tercüme ettiğini söylese de eser günümüzde henüz bulunamamıştır.

c)Eşrefoğlu Rûmî

İznik'te doğmuştur. Doğum tarihi ile ilgili kaynaklarda farklı bilgiler bulunmaktadır. Bu anlamda en net tarihin 1353 olduğu söylenebilir. Eşrefoğlu Rûmî döneminin önemli âlimlerinden medrese eğitimi alarak kendini geliştirme imkânı bulmuştur.

Kaynaklardan edinilen bilgiler ışığında; 14 ve 15. yüzyıllarda Kâdiriye⁴ tarikatının Eşrefoğlu kolunu kurarak etrafında birçok mürit toplamıştır. Eşrefoğlu Rûmî'nin asıl adı Abdullah'tır (Bağdemir, 1997: 38-39).

Eserleri:

Divân: Eşrefoğlu Rûmî'nin, tek manzum eseri Divanıdır. Eşrefoğlu Rûmî'nin, eserlerinde Yunus Emre etkisi görmek mümkündür. Hece ve aruz vezniyle; gazel, mesnevi, koşma, kıt'a nazım biçimi ve ilahî nazım türü ile yazdığı şiirlerden meydana gelen divanında toplam iki yüz yirmi şiir yer almaktadır.

Müzekki'n-Nüfûs: Dinî, ahlâkî ve tasavvufî mahiyette kaleme alınmış bir eserdir. İslâm ahlâkını, tarikat âdâbını, nefisle mücadelenin önemini, seyr ü sülûk şartlarıyla beraber çeşitli tasavvufî konuları anlatan eser, 1448'de telif edilmiştir. Kur'an, Hadis ve büyük mutasavvıfların sözlerinden verilen örneklerle, tasavvuf esasları halkın seviyesine uygun bir şekilde kaleme alınmıştır. Bir mukaddime ve iki babdan oluşan Müzekki'n-Nüfûs, Türk tasavvuf kültürüne ait ilk uygulamalı eser olmasıyla önem taşımaktadır.

Tarikat-nâme: Mensur bir eser olan Tarikat-nâme'de Allah'ın emirlerine ve Hz. Muhammed'in sünnetine uymanın ve ulu'l-emre itaat etmenin insanlara kazandıracağı faydalar çeşitli örneklerle zenginleştirilerek anlatılmıştır. Eşrefoğlu, bu özelliklere sahip devlet büyüklerine itaat etmenin vacip olduğunu söyler ve yöneticilere itaatten sonra en önemli vazifenin, bir mürşidin önderliğinde imanı geliştirmek olduğunu belirtir (Güneş, 1994).

⁴Kâdiriyye tarikatı, İslâm âleminde en yaygın tarikatlardan biridir. Kurucusu Abdülkâdir-i Geylânî'dir. Ayrıntılı bilgi için bakınız (Çakır, 2012)

d) Fuzulî

16. Yüzyılın en mühim şairlerinden olduğu kadar Türk edebiyatının da en başta gelen şairlerinden biridir. Fuzulî mahlasını kullanan şairin asıl adının Mehmed, babasının adının Süleyman olduğu bilinmektedir. Hayatıyla ilgili ayrıntılı bilgiler bulunmamaktadır. Şairin doğum yeri ve yılı ile ilgili bilgiler de kaynaklarda birbirlerinden farklıdır. Bağdat, Hille, Kerbela veya Necef'te doğduğunu söyleyenler olduğu kadar Kerkük civarında doğduğunu söyleyenler de bulunmaktadır. Bununla beraber Kerbela'da doğduğu genel olarak kabul görmektedir. Doğum yılı, kesin olmamakla birlikte, kimi kaynaklara göre 1480 yılı civarındadır. Abdulkadir Karahan'ın ifadelerine göre, köken itibarıyla Akkoyunlular döneminde ve bu hanedanın yönetimi altında Irak-ı Arab adı verilen bölgede yaşayan Akkoyunlu Türkmenleri'nin Bayat boyuna mensuptur (Karahan, 1996: 241). Azerbaycanlı araştırmacılar ise; Fuzulî'nin asıl olarak Azerbaycanlı olduğunu, ailesinin 1494'te Azerbaycan'dan göç ettiğini söylemektedirler (Halil, 2005: 3).

Fuzulîyle ilgili bilgilerin çoğu, eserlerinden ve şiirlerinde kullandığı ifadelerden hareketle tahmin edilmektedir. Bundan dolayı gençlik yılları ve yetişmesi konusunda yeterli bilgi bulunmamaktadır. Eserlerinden yola çıkarak iyi bir öğrenim gördüğü, yaşadığı dönemde önemli diller arasında yer alan Arapça, Farsça ve Türkçeyi iyi bildiği, bu dillerin inceliklerini yansıtan şiirleriyle her üç dilde de divan, mesneviler ve ilmi eserler kaleme almasından anlaşılmaktadır. Fuzuli döneminin önemli dilleri olan Türkçe, Arapça, Farsça dilleriyle manzum ve mensur eserler vermiştir. Bu eserlerin toplam sayısı 15'tir. Fuzulî, hakkında ve eserleri üzerinde en çok çalışma yapılan şairler arasındadır (Şahin, 2007: 507-534). Yaşadığı bölgeden ayrılmak istemesine rağmen bu isteğine hiçbir zaman ulaşamamış ve 1556'da Bağdat ve çevresinde görülen veba salgını sırasında Kerbela'da vefat etmiştir (Yıldız, 2010). Önemli görülen eserlerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

Divanı, Leyla ve Mecnun, Beng ü Bade, Kırk Hadis Tercümesi, çeşitli mektupları ve Hadikatü's Süeda başta olmak üzere, Arapça, Farsça ve Türkçe yazılmış pek çok eseri mevcuttur (Aybet, 1997: 5-9).

e) Hatâyî

Şah İsmâîlHatâyî, 25 Receb 892 (17 Temmuz 1487)'de Erdebil'de dünyaya gelmiştir. Adı İsmâîl, lakabı Safevî'dir. Lakabını büyük dedesi Safiyyüddin'in adından almıştır. Babası; Cüneyd oğlu Haydar, annesi; Uzun Hasan'ın kızı Alemşah Begüm Hanımdır (Sümer, 1976: 15). Şah İsmâîl, şiirlerinde Hatâyî mahlasını kullanmıştır. Şairin bu mahlası kullanma nedeni

ve mahlasın yazılış şekli ile ilgili iki farklı görüş bulunmaktadır. Birinci görüş; Şah İsmail'in Hataylı olduğu ve bu nedenle bu mahlası tercih ettiği şeklindedir. İkinci görüş ise; "hatâyî" ifadesinin "hata" kökünden geldiği, şairin kendisini hatalı gördüğü için bu mahlası kullandığıdır (İsmailzade, 1382: 4). Şah İsmâil'in öğrenimine dair kaynaklarda ortak verilen bilgiler, onun *gayb dönemi* olarak bilinen, Geylan ve Lahican'da saklandığı senelere aittir. Bu dönem, ortaya çıkıp kendi devletini kuruncaya kadar geçen, altı yaşından on iki yaşına kadar olan altı yılı kapsamaktadır (Bebek, 2006: 112). Şah İsmail kaliteli bir eğitim hayatından geçmiştir.

Şah İsmâil Safevî, Hatâyî mahlasıyla, hem aruz hem hece vezniyle şiirler yazan, 16. yüzyıla mührünü basmış önemli şairlerden biridir. O, kahramanlık, aşk ve öğretici üslupla şiirler kaleme almıştır (Seferli ve Yusufu, 2005: 2). Didaktik şiirlerinde söyleyişi akıcıdır. En didaktik şiirleri dahi, duygusal etkiyi ön plana çıkaran lirik unsurlardan yoksun değildir. Tüm şiirlerinde duygu ve heyecan oldukça canlıdır. Ahlâk kurallarını birer nass gibi sunarken, öyle samimi, akıcı ve etkili bir üslup kullanır ki, inandığı şeyler adeta okuyucunun inandıkları şeklini alır (Gölpınarlı, 2013: 28). Hatâyî'nin çağdaş hayranları kendisini "*sâhib-i seyf ü kalem*"⁵ diye tanımlamışlardır (Aslanoğlu, 1992: 15). Zira kaleminin mahareti ve gücü, savaş meydanlarında kılıcının gücü kadar etkilidir. Kaleminin bu denli güçlü, şiirinin yüzyıllar boyu etkili olmasında, çocukluk çağında aldığı eğitimin ve etkisinde kaldığı şairlerin de katkısı bulunmaktadır (İsmailzade, 1382: 4). Hatâyî'nin divanı dışında, *Dehnâme* ve *Nasihatnâme* olmak üzere iki eseri daha vardır. Bu eserlerin ikisi de mesnevi olarak yazılmıştır.

f) Kalender Abdal

Kalender Abdal'ın hayatı hakkında farklı araştırmacılar tarafından çeşitli rivayetler aktarılmakla beraber kesin bir bilgi bulunmamaktadır. 16. asırda yaşamış Bektaşî şairlerindendir. Celali isyanlarında adı geçmesi nedeniyle idam edilen Kalender Çelebi olma ihtimali bulunmaktadır (Koca, 1990: 109). Kalender Abdal'ın pek çok şiirine rastlamak mümkündür. Hece ve aruz ölçülerini ustalıkla kullanmış başarılı bir şairdir. Şiirlerinde Bektaşilik felsefesi ve Hurufilik izleri rastlanılmaktadır. Şiirleri Alevi-Bektaşî inancını tüm yönleriyle açıklamaktadır. Hz. Ali, On iki imam, Ehli beyt sevgisi, Hacı Bektaş Veli gibi inancın büyük zâtlarına dair pek çok terim kullanılmıştır (Özmen, 1998: 35). Kalender

⁵ Kalem ve kılıç sahibi anlamlarına gelmektedir. Hem devlet adamı hem de şair olan kişiler için kullanılmaktadır.

Abdal'ın büyük bir ustalıkla söylediği Alevi-Bektaşî nefesleri uzun yıllar tekke ve muhabbet meclislerinde söylenmiştir.

g) Kaygusuz Abdal

Asıl adı Alaeddin Gaybi'dir.14. yüzyılda Alanya'da doğmuştur. Bektaşîler tarafından Kaygusuz Sultan olarak bilinen Kaygusuz Abdal'ın hayatı Menakıbnâmede edinilen bilgilerden öğrenilmektedir. Kaygusuz Abdal'ın doğumu, ailesi ve çocukluğu ile ilgili net bir bilgi bulunmamaktadır. Kaygusuz Baba, Baba Kaygusuz, Kaygusuz Sultan, Kaygusuz Sultan Abdal, Miskin Kaygusuz, Kul Kaygusuz gibi mahlasları kullanmıştır (Güzel, 2004: 85-88). Manzum eserleri: Divan, Gülistan, Mesneviler, Gevhername, Minbernamedir. Mensur eserleri ise: Budalaname, Kitab-ı Miglate, Vücut-namedir. Manzum ve mensur eserleri ise Dil-guşa ve Saraynamedir.

Alevi-Bektaşî edebiyatının en önemli temsilcilerinden ve kurucularından sayılmaktadır. Hem aruz, hem de hece vezni ile şiirler yazmıştır. Dil olarak sade ve arı bir Türkçe tercih etmiştir. Şiirlerinde Yunus Emre etkisi görmek mümkündür. Fakat bu etki taklit noktasında değil olmayıp şiirlerinin potasında erimiştir (Gölpınarlı, 2013: 10-14). Arapça ve Farsça sözcükleri Türkçe sözcüklerle tamlayarak kullanmıştır. Kaygusuz Abdal'ın şiirleri 14. ve 15. yüzyılda yazıldığından dolayı Eski Anadolu Türkçe'sinin tüm özelliklerini bünyesinde barındırmaktadır.

ğ) Kazak Abdal

Doğum ve ölüm tarihi tam olarak net değildir. Asıl adı Ahmed olan ve Kazak Abdal mahlasıyla şöhret kazanan bu şairin hayatı hakkında çok fazla bilgi bulunmamaktadır. Fakat Sadeddin Nüzhet Ergun, Üsküdar "Selim Ağa" kütüphanesi "40" numaralı mecmuada "Kazak Ahmed Baba" namına kayıtlı bir nefes olduğunu ve bununda Kazak Abdal mahlasıyla şöhret bulan aynı kişiye ait olabileceğini belirtir (Ergun, 1944: 257). Kazak Abdal, on yedinci asrın ikinci yarısında yaşamış Bektaşî şairlerinden olup Romanya Türklerinden olduğu tahmin edilmektedir (Kocatürk, 1968: 379). Kazak Abdal'ın ancak birkaç şiiri tespit edilebilmiştir. Bu şiirlerin birinde, Bektaşîliğin kurucularından Balım Sultan'dan övgü ve sevgi ile bahsetmektedir.

Bektaşî ruhuyla yazılmış tasavvufî şiirlerin yanında tasavvufî ilgisi olmayan şiirleri de mevcuttur. Kazak Abdal'ın bilhassa satirik mahiyetteki iki manzumesi epeyce şöhret kazanmıştır (Ergun, 1944: 89). Bazı şiirlerinde taşlama ve mizah öğeleri ağır basmaktadır.

Türkçesi saf ve temizdir. Kendine özgü bir üslubu ve gerçekçi bir bakışı vardır. Kaba sofuların, softaların, tutarsız kişilerin çelişkili davranışlarını ustaca eleştirmektedir (Bezirci, 1993: 139). Sade ve arı dili sayesinde şiirleri kolaylıkla anlaşılabilir düzeydedir. Kazak Abdal ayrıca, usta bir ozan izlenimi bırakmaktadır (Arısoy, 1995: 78).

h) Koca Râgıp Paşa

Asıl adı Mehmed'tir. 699 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Mehmed Ragıp olarak bilinse de Koca Râgıp Paşa olarak tanınmıştır. Eğitimi hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır. Şiirleri sağlam ve ahenkli bir nazma, seçkin, açık ve pürüzsüz bir söyleyişe, insanı düşünce yoluyla saran hikmetli bir muhteva özelliğine sahiptir. Nâbî tarzı da denen hikemî tarzın 18. yüzyıldaki en önemli temsilcilerinden sayılmaktadır (Kesik, 2013: 435-456).

Eserleri şunlardır:

Dîvân: Râgıp Paşa'nın vefatından sonra şiirleri Müstakimzâde Süleyman Sadeddin Efendi tarafından bir divan hâlinde bir araya getirilmiş ve *Münşe'ât*'ı ile 7 matla, 4 beyit yer almaktadır (Demirbağ, 1999).

Münşeât-ı Râgıp: Reisü'l-küttâb iken hazırladığı telhislere daha sonra çeşitli görevlerde iken kaleme aldığı siyasî-edebî üsluptaki seçme yazılarının da eklenmesiyle AhmedNüzhet Efendi tarafından tertip edilmiş bir inşâ mecmuasıdır (Aydiner, 2007 403-406)

Fethiyye-i Belgrad: *Münşeât*'ta da yer almaktadır. Avusturya ile 1151/1739 senesinde yapılan savaş sonucunda Belgrad kalesinin yeniden fethi hakkında içeriğe sahiptir. Eser Sultan I. Mahmud adına yazılmıştır (Uzun, 2000).

Huneyniye ve Tâîfiye: *Münşeât*'ta da yer alan bu eserin, bazen müstakil bir eser gibi yazma nüshalarına (İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY 5711, 7355) rastlanmaktadır. Nâbî'nin *Zeyl-i Siyer*'ine zeyil mahiyetinde yazılmış edebî açıdan değeri olan bir eserdir (Aydiner, 2007: 403-406).

Tahkîk ve Tevfîk: Sünnî ve Şîî mezhepleri arasındaki anlaşmazlıkların ortadan kalkması, her iki İslâm devletinin birbiriyle yakınlaşması gibi barışçıl bir yaklaşımla oluşturulmuştur (İzgöer, 2003).

Mecmûa-i Râgıp Paşa: Arapça, Farsça, Türkçe manzum ve mensur edebî yazılarla Râgıp Paşa'nın kendisine ait resmî ve gayri resmî yazılarını barındırır. Bu tek ciltlik eserde,

alfabe sıralamasına uygun bir şekilde, değişik konularda mısra ve beyitlerle, altmış beş kaside bulunmaktadır.

Sefinetü'r-Râgıb ve Definetü'l-Metâlib: Çeşitli konularda, Arapça ansiklopedik bir eserdir. Müsveddesi kendi el yazısı ile Râgıb Paşa Kütüphanesi 1489'dadır. 1282'de Bulak'ta basıldı (Demirbağ, 1999).

Aruz Risâlesi: Aruza dair bir risaledir. Süleymaniye Kütüphanesi Hâlet Efendi 740 numaralı vitrinde bulunmaktadır.

Tercüme-i Matla-ı Sa'deyn: Abdürrezzâk es-Semerkandî'nin İran Moğollarına ait Farsça tarihinin dörtte birinin çevirisidir; ancak bu tercüme kayıptır (Aydiner, 2007: 403-406).

Tercüme-i Ravzatü's-Safâ: Mîrhând'ın bilindik eserinin çevirisi olup eksik kalmış, kaybolmuştur (Aydiner, 2007: 403-406).

ı) Kul Himmet

Doğum tarihi ve ölümü ile ilgili net bir bilgi yoktur (Kabaklı, 2006: 431). Fakat Kul Himmeti konu edinen pek çok kaynak 16.yy.'da yaşadığını belirtir. Alevi-Bektaşî şairidir. Yedi ulu ozandan⁶ birisidir. Bazı araştırmacılar yaşadığı dönem hakkında şu bilgileri vermektedir: “Hayatı hakkında malumata sahip değiliz.” Yalnız ‘Menakıbü'l-Esrar Behçetü'l-Ahrar’ adlı eserde bazı şiirleri kayıtlı olduğuna göre, 16. yy. 'da yaşadığı söylenilebilir. Bektaşîlerin tertip ettikleri mecmualarda Hatayi ve Pir Sultan'la beraber en çok bu şairin manzumelerine yer almaktadır. Bu da gerek yaşadığı devirde gerekse sonraki devirlerde büyük bir şöhret sahibi olduğunun göstergesi niteliğindedir (Nüzhet 1944: 470). Şiirlerini Alevi-Bektaşî çizgisinde sürdüren kul himmet şiirlerinde pirlere ve büyüklere sıklıkla yer vermiştir.

“Deli gönül Şah Abbas'ı arzular

Her andıkça azalarım sızılar

On iki imam atasıdır, gaziler

Arzumanım şah-ı merdanAlidir” (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, 1982: 434).

Kul Himmet güçlü şiir dili ile kendinden sonra gelen şairleri etkilemiş ve bazı şairler mahlas olarak aynı adı kullanmışlardır. Kul Himmet Üstadım, bunlardan bir tanesidir. Bu nedenle

⁶Türkiye Alevî ve Bektaşîlerinin büyük saygı duydukları Cem törenlerinde deyiş, deme ve nefeslerini çalıp söyledikleri bu yedi şair şunlardır: İmadeddin Nesimî, Fuzûlî, Hatâyî, Pîr Sultan Abdal, Kul Himmet, Yeminî ve Vîrânî. Detaylı bilgi için bakınız (Tan, 2015).

sıklıkla Kul Himmet ile karıştırılmaktadır. Halkın içinden biri olarak duygularını zengin bir biçimde ve sade bir Türkçe ile ifade etmiştir.

i) Kuloğlu

Doğum yeri ve doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Hayatıyla ilgili çok fazla bir bilgi bulunmamaktadır. Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisinde 17. yüzyılda yaşamış yeniçeri askerlerinden olduğu söylenmektedir. 17. asırda yaşayan âşıklar arasında önemli bir yere sahip olan ve saygı gören kuloğlu ayrıca kendisinden sonra gelen şairleri de etkisi altına almıştır (Kuloğlu 1982: 438). Sunullah Arısoy'a göre, kimi araştırmacılar Safranbolulu olduğunu ve oğlunun dönemin Muhasip Mehmet Paşa adıyla tanınan sayılı devlet adamlarından biri olduğunu ileri sürmektedir. Kuloğlu, bir yandan yiğitlik şiirleri söylerken, bir yandan da aşk üzerine şiir söyleyip, sazıyla seslendirmiştir. M. Sunullah Arısoy tarafından beş tane şiiri yayımlanmıştır (Arısoy, 1995: 185-188). Köprülü tarafından da “Saz Şairleri” adlı eserde Kuloğlu'nun beş adet şiiri yayımlanmıştır (Köprülü, 2004: 124-128).

j) Rûmî (Mehmed Muhyiddîn Paşa)

Şairin doğum tarihi ve ailesi ile ilgili olarak net bir bilgi bulunmamaktadır. Asıl adı Mehmed Muhyiddîn'dir. İzmir'de doğan şair, 1844 yılında İstanbul'a gelerek tahsil görmüştür.

Şairin bilinen tek eseri dîvânıdır. Alfabe sırasına göre düzenlenen divanın yarım kaldığı düşünülmektedir. Dîvân'da bir naat, üçü çeşitli şairlerle müşterek ve bir tanesi Fuzûlî'ye nazire altmış beş gazel, yedi kıt'a, iki müfred, yedi tazmin ve bir tanesi yarım kalmış sekiz adet tarih düşürme kıt'ası olmak üzere toplam seksen dört manzume bulunmaktadır.

Rûmî, iç dünyasına yönelmiş, karamsar bir şairdir. Bununla birlikte döneminde yaşanan toplumsal değişiklik ve yeniliklere kayıtsız kaldığını söylemek doğru olmaz. Şair şiirlerinde özellikle anlamla ilgili sanatlara ve mecazlara ağırlık verir.

k) Nakşi

Asıl adı Ali olan Nakşî'nin hayatı ile ilgili kaynaklarda yeterli bilgi bulunmamaktadır. Bursalı Mehmet Tahir Divriği'de doğduğunu belirtmektedir. Koca Mustafa Paşa Dergâhı'nda

tasavvufî eğitimini tamamladıktan sonra şeyhi Murad Efendi'nin Kırım'a gitmesi üzerine Nakşî de irşad vazifesiyle bugün Ukrayna sınırları içinde bulunan Akkirman'a gönderilmiştir. Şair vefat edinceye kadar Sultan II. Bayezid'in Akkirman Kalesi içinde yaptırmış olduğu tekke de şeyhlik görevini üstlenmiştir. Şiirlerinde Nakşî mahlasını kullanmaktadır. Ancak bu mahlasın kendisine ne sebeple verildiği ile ilgili kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Nakşî-i Akkirmânî'nin ölümü için düşünülmüş iki tarih bulunmaktadır. Bunlardan biri "hasta" kelimesi (Müstakimzâde, vr. 428a) diğeri ise kimin tarafından düşüldüğü belli olmayan "târâc-ı Nakşî" terkididir (Kurnaz, 2001: 1089).

Nakşî, mutasavvıf bir şair olduğundan dolayı şiirlerinde tasavvufî konular ön planda ve irşad görevi olması hasebiyle de, müridleri başta olmak üzere halkı eğitme gayesi öne çıkmaktadır. Sanat gayesinden çok uzakta, samimi ve akıcı bir üslup kullanarak eserlerini oluşturmuştur. Hem aruz hem hece ölçüsünü başarıyla kullanarak, bu gün bile kolayca anlaşılabilircek şiirler kaleme almıştır.

Divan: Nakşî Divân'ının kütüphanelerde tesbit edilen yaklaşık altmış civarında yazma nüshası bulunmaktadır. Divandaki 243 şiirin dördü kaside, biri terciibend, ikisi murabba, dördü muhammes, 206'sı gazel ve yirmi altısı hece vezniyle yazılmış şiirlerdir (Atik, 2003).

Aynü'l-Hayât: Dinî-tasavvufî özellikteki bu didaktik eser klasik mesnevi tarzında olmayıp çeşitli yerlerinde tevhid, na't ve münâcâtlar bulunmaktadır. Şair; Aynü'l-hayât'ta bazı âyetlerintefsirini ve hadislerin tasavvufî şerhlerini yaparak insanları uyarmakta ve hayatın anlamınıgörebilmek için kendi içlerine bakmalarını öğütlemektedir (Aslanoğlu, 1961: 54-60).

Manzûme-i Gavriyye: Şairin birçok âyeti manzum şekilde tefsir ederek tasavvufî yorumlar yaptığı bu eser, işârî tefsir mahiyetinde kaleme alınmış 4029 beyitlik bir mesnevidir.

Esrarnâme: Bu mensur eser de diğer eserleri gibi tasavvufî mahiyettir. Kitapta Allah'ın insanlara verdiği akıl, fikir, ruh ve kalp gibi olarak dört faziletten bahsedilmektedir. Bunlardan akıl; daima Allah'ı hatırlama ve hakla bâtili ayırma gayesini taşır. Kalbin yaratılması ve ruhun varlığı hakkındaki bilgilerden sonra Hz. Peygamber'le ilgili konulara yer verilerek onun zâhir ve bâtın ilmine vâkıf olduğu belirtilmektedir.

1) Nesimi

Asıl adının Ömer, Ali veyahut İmâmüddîn olduğu tahmin edilen Nesimi'nin Bağdatlı, Şirvanlı ya da Şirazlı olduğu hakkında bilgiler bulunmaktadır. Doğum tarihinin bazı

kaynaklarda 1360 olduğu belirtilmiştir. Fakat ailesi ile ilgili kesin bir bilgiye ulaşılmamıştır. Latifi; “Aşk meydanının korkusuzu ve cesaretlisi, muhabbet kalesinin fedâîsi, seyyidlerin uyulmaya layık olanı Seyyid Nesimidir” gibi sözlerle övmüştür (Latifi, 1314: 322-333). İyi bir eğitime sahip olan nesimi Hurûfîliğe intisab etmiştir. Hurûfîlik, Anadolu ve Balkanlarda uzun bir süre büyük bir yankı oluşturan mistik ve felsefî bir akımdır (Usluer, 2009: 9). Üstadı Fazlullah tarafından Nesîmî adlı mahlası verilmiştir (Kürkçüoğlu 1973: 4-7). Nesîmî pek çok mürid yetiştirmiştir. Bu müridler hurûfîliği yaymak için Anadolu’ya gelmişlerdir (Bilgin, 2007: 3-5). Nesîmî sade Türkçeyle yazdığı şiirler sayesinde sevilmiş ve benimsenmiştir. Saf ve arı Türkçeyi benimsemişle divan şiirinin Yunus Emre’si olarak tarif edilmiştir.

Nesîminin Farsça ve Türkçe olmak üzere iki divanı ve bir de Mukaddimetü’l-Hakâyık adlı eseri mevcuttur (Ayan, 2014).

m) Neşâti

Neşâti hakkında kaynaklarda çok fazla bir bilgi yer almamaktadır. 15 veya 16. yüzyılda yaşadığı tahmin edilmektedir. Edirneli Nâzmi’nin Mecma’u’n-Nezâ’ir’indeki bir mecmuada bulunan iki naziresinden hareketle varlığından haberdar olunmuştur (Köksal, 2006: 597).

n) Niyazi Mısri

17. asır Türk edebiyatının önde gelen mutasavvıf şairlerindendir. 1618 yılında Malatya’da dünyaya gelmiştir. Asıl adı Muhammed\Mehmed’dir, mahlas olarak Niyâzi’yi kullanmıştır. Küçük yaşlardan itibaren medrese eğitimi almıştır. 1694 yılında Limni’de vefat etmiştir.

Eserleri:

Dîvân-ı İlâhiyât: Türk tasavvuf edebiyatının en büyük eserleri arasında yerini alan eser aynı zamanda şairin en bilinen ve en çok okunan eseridir. Dîvân’da tamamına yakını gazellerden oluşan 195 şiir bulunmaktadır. Eserde kaside yoktur (Kavruk, 2011).

Mecmûa-i Kelimât-ı Kudsiyye: Yazarın kendi el yazısıyla yazılmış olan bu mecmua bir günlük, hatırat tarzında kaleme alınmıştır. 116 yapraklı gün gün tutulan notlardan oluşan eserde birtakım cifir, ebced hesapları, kişisel bilgiler, oldukça değişik, ilginç fikirler ve gazel tarzında 20 civarında müstakil şiir bulunmaktadır (Çeçen, 1992).

Mecmûa-i Şeyh Mısrî Efendi: Niyazî-i Mısrî'nin kendi el yazısıyla yazılmış bir nüshadır. 252 yapraklık antoloji nitelikli eserde şairin ailesi ve hayatıyla ilgili başka kaynaklarda rastlanmayan kişisel bilgiler bulunmaktadır.

Risâle-i Es'ile ve Ecvibe-i Mutasavvifâne: Bazı tasavvufî ıstılahların soru-cevap usulüyle açıklandığı bir eserdir. Eser hem eski hem de yeni harflerle birçok kez yayımlanmıştır.

Ta'birâtü'l-Vâkı'at: Bazı kaynaklarda Ta'bir-nâme adıyla da kayıtlı bu eser küçük bir rüya tabiri kitabıdır (Tatçı, 1989: 85-96).

Risâle-i Hasaneyn: Mısrî: Bu risalesinde kendince Hz. Muhammed'in torunları Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin'den bahsedip onların nübüvvetlerini anlatmaya, ayet ve hadislerle dayanarak ispat etmeye çalışmıştır.

Risâle-i Vahdet-i Vücûd: Vahdet-nâme adıyla da bilinen bu risâle tasavvufun ana eksenini oluşturan vahdet-i vücud felsefesini anlatmak amaçlı kaleme alınmıştır.

Risâle-i Hızriyye: Kur'an-ı Kerim'de geçen Hazret-i Musa ve Hızır kıssasının tasavvufî izahının anlatıldığı bir eserdir. Küçük bir risale mahiyetini taşımaktadır.

Risâle-i Eşrâtu's-Sâ'at: Kıyâmet alâmetlerinin tasavvufî açıdan anlatıldığı küçük bir risaledir (Tatçı, 1988: 22-23,32-33).

Risâle-i Arşîyye: Şairin sürgüne gönderilmesi ile ilgili bazı bilgileri, başından geçen bazı hadiseleri ihtiva eden eser, Bakara suresinden bazı ayetlerle ilgili şairin yorumlarını ihtiva eder. Risale 1104/1693'te yazılmıştır.

Risale-i Tevhîd: Allah'ın varlığı ve birliğinden, esma ve sıfatlarından bahseden bir nevi kelime-i tevhid izahını ihtiva etmektedir. Risâletü't-Tevhidveya Risâle-i Kelime-i Tevhîd adlarıyla da bilinir.

Risâlefi-Deverân-ı Sûfiyye: Niyazî-i Mısrî'nin zikir ve devir hakkındaki görüşleriyle bunları destekleyen başka âlim ve mutasavvıfların görüşlerinin yansıtıldığı bir küçük risaledir.

Şerh-i Esmâu'l-Hüsnâ: Şehr-i Esmâ-i İsnâ Aşere, adıyla da bilinen bu eser Niyazî-i Mısrî'nin tarikatında sülûk esnasında zikredilen 12 esma-i hüsnâ'nın tasavvufî bakış açısıyla şerhinden izahından ibarettir.

Şerh-i Nutk-ı Yûnus Emre: Yunus Emre'nin "Çıktım erik dalına anda yedim üzümü" mısrasıyla başlayan şathiyyesinin⁷ tasavvufî bakış açısıyla açıklanması içeriklidir.

Mevâ'idü'l-İrfân ve Avâ'idü'l-İhsân: 1694'te Limni'de tamamlanan bu mensur eser NiyazîMısırî'nin hayatıyla ilgili önemli bilgileri içermekle birlikte onun tasavvufî görüşlerini yansıtmaları bakımından da oldukça önemlidir (Ateş, 1971).

Tesbi'-i Kasîde-i Bür'e: Mısırî değişik dillere çevrilen, şerhleri yapılan, tahmis ve taştirleri yazılan bu Arapça kasidenin her beytine beşer mısra ekleyerek manzumeyi yine Arapça olarak tesbi' etmiştir.

Ed-Devretü'l-Arşîyye: Devre-i Arşîyye olarak da bilinen eserde bir hatime ve üç bölüm (bab) bulunmaktadır.

Mecâlis: Bu eser Kur'ân-ı Kerim'den Mâ'ide, En'am ve Nisa surelerinin tasavvufî bakış açısıyla yorumunu içermektedir (Erdoğan, 1998).

o) Pir Sultan Abdal

Hayatı ile ilgili çeşitli rivayetler bulunmaktadır. Hayatı hakkındaki pek çok bilgiye bazı araştırmacıların inceledikleri şiirlerinden ve yaptıkları yorumlardan yola çıkarak ulaşılmaktadır (Boratov, 1943). Bu yorumlara göre âşığın adı Haydar olup köken olarak Yemenlidir (Gölpınarlı, 1953: 27). Pir Sultan Abdal'ın şiirlerinin muhtevası, kelime hazinesi ve tasavvuf bilgisi dikkate alındığında ciddi bir tekke ve medrese eğitimi almış olabileceği görülür (Günay, 2008: 305-328). Pir Sultan Abdal'ın ölümü üzerine pek çok rivayet bulunmaktadır. Ne zaman ve nerede öldüğüyle ilgili net bir bilgi bulunmamaktadır. Pir Sultan Abdal'ın Safevî kalkışmalarına katılmış olabileceği ve bundan dolayı Sivas'ta belli bir süre hapsedildiği rivayet olunur.

Pir Sultan Abdal'ın şahsi olarak kabul edilebilecek cönk, yazma, matbu nüshası olan bir eseri bulunmamaktadır. Bazı cönk ve mecmualarda dağınık olan şiirleri bulunmaktadır. Pir Sultan Abdal'ın şiirleri daha çok sözlü belleklerde yaşatılarak günümüze kadar taşınmıştır.⁸

Pir Sultan Abdal, Aleviler tarafından yedi ulu ozandan biri olarak görülür. Türk edebiyatının en başarılı şairleri arasında yerini almıştır. Çok sayıda olmamakla birlikte lirik

⁷Yaradan ile alay edermiş gibi yazılan şiirler aslında tasavvufî anlam taşımaktadır. Detaylı bilgi için bakınız (Çelik, 2005: 49-58).

⁸Pir Sultan Abdal'ın şiirlerinin sözlü kültür vasıtalarıyla günümüze kadar gelebilmesi şairin Türk halk zevkine uygun eserler ürettiğinin göstergesidir.

konulur şiirler de söylemiştir. Pir Sultan Abdal'ın eserleri arasında nefesleri⁹ ön plana çıkmaktadır. “Gelin canlar bir olalım / Münkire kılıç çalalım / Hüseyin’in kanın alalım / Tevekkeltüteâlalâh”(Kudret, 2003: 53) söylediği Bektaşî nefesleriyle insanları birlik ve beraberliğe davet etmiş, şiirleri halk tarafından benimsendiğinden dolayı sevilerek okunmuştur.

ö) Sezâyî-i Gülşenî

Asıl adı Hasan olan şair, “Sezai Hasan” olarak bilinir. Gülşeniye¹⁰tarikatınınSezâiye kolunu kurmuştur. Sezai Hasan Efendi hakkında çocukluk ve gençlik çağına ait pek bir bilgi bulunmamaktadır. 1669 yılında Mora’da doğan şair, Venediklilerin Mora’yı işgal etmesi üzerine Edirne’ye göç etmiştir. Halvetî¹¹tarikâtinaintisâb etmiştir. Şeyhinin vefatı üzerine daha sonra Sezai tekkesi adını alacak tekkeye şeyh olmuş ve bu tekkede tam 38 yıl görev yapmıştır.

Bilhassa gazelleriyle tanınan Sezâyî, döneminde tezkire yazarı Sâlim tarafından Osmanlıların “hafız-ı şîrâzîsi” olarak nitelendirilmiştir. Eserlerinde tekke şiirinin inceliklerine başvurmuş, tasavvufta vahdet-i vücud konusunu işlemiştir. Şiirlerinin yanında düzyazılarında da başarılıdır. En önemli eserleri şunlardır:

Divan: NiyâzîMısırî’nin bir gazeli için yazdığı şerh ve şeyhi Lâ’lîFenâyî Efendi’nin divançesi ile birlikte 1840 yılında Mısır’da Bulak matbaasından çıkarılmıştır.

Mektûbât-ı Hazreti Sezâyî: Dini tasavvufî nasihatler içeren eser olmasının yanı sıra devlet büyüklerine ve tanıdıklarına yazdığı mektuplarda vardır. Bu mektuplar düzyazı ile oluşturulmuştur.1872 yılında yayınlanmıştır.

p) Şeyhülislâm Yahya

Yahyâ Efendi 1593 yılında İstanbul’da doğmuştur. Kültürlü bir ailenin çocuğu olan Yahya Efendi ilk eğitimini aynı zamanda şair olan babasından almıştır. Dönemin meşhur âlimlerinin yanında iyi bir eğitim görmüştür. Yahya Efendi Osmanlı devletinin en parlak

⁹ Bektaşî şairleri tarafından yazılan vahdeti-i vücud, Hz. Muhammed ve Hz. Ali konulu şiirlerdir. Detaylı bilgi için bakınız (Yörük, 2011).

¹⁰ Tasavvuf ahlak ve ilkelerinin öğretildiği bir tarikattır. Detaylı bilgi için bakınız (Kara, 1998).

¹¹ Halvet kelimesi yalnız kalmak, inzivaya çekilmek anlamlarına gelir. Bu açıdan düşünüldüğünde Halveti tarikatı mensuplarının inzivaya önem verdiği anlaşılmaktadır. Detaylı bilgi için bakınız (Budak, 2014).

döneminde kadılık, kazaskerlik ve şeyhülislamlık gibi önemli vazifelerde bulunmuştur. Böylelikle şairliğine ek olarak ilim adamlığıyla da tanınmıştır (Kavruk, 1980).

Eserleri: Divan, Ferâ'iz manzumesi şerhi, Kaside-i bürde tahmisi, Nigâristan çevirisi, Fetava-yı Yahya.

r) Taşlıcalı Yahya

Doğum tarihi ve yeri tam olarak bilinmeyen Yahyâ, bizzat belirttiği üzere Arnavut asıllı olup ünlü Dukagin ailesine mensuptur. Ailesinden dolayı Dukaginzâde, geldiği yerden hareketle ise Taşlıcalı diye anılan şair, Kuzey Arnavutluk'tan devşirilerek İstanbul'a getirilmiş ve Acemi Oğlanları Ocağı'nda eğitilmiştir (Çavuşoğlu, 1986: 343-347).

Yahyâ, döneminde gazel ve mesnevî alanının güçlü isimlerinden biri olarak görülmüş, gerek sağlığında, gerekse ölümünden sonra yazılan tezkirelerde kişiliği, şiirleri ve hamsesi ile ön plana çıkan bir şahsiyet olmuştur (Kaya, 2010: 157). Yahyâ'nın kasîdeleri, bunların özellikle de geleneksel kasîde yapısına göre uzun tutulduğu görülen teşbîb kısımları oldukça dikkat çekicidir. Şair, Şehzade Mustafa'nın ölümü üzerine yazdığı mersiye ile de tanınmaktadır.

Eserleri:

Dîvân: Yahyâ Bey, önemli edebî eserlerinden biri olan dîvânını üç kez tertip etmiş ve her defasında şiirleri üzerinde önemli değişiklikler yapmıştır. Son tertibi Kanûnî'ye sunulan dîvânın Mehmet Çavuşoğlu tarafından hazırlanmış olan tenkitli neşrinde (Çavuşoğlu, 1977) 1 dîbâce, 34 kasîde, 5 tercî-i bend, 4 terkîb-i bend, 1 ta'şir, 4 mu'aşşer, 3 müseddes, 3 muhammes, 25 murabba, 3 tarih, 1 müstezat, 2 şehrengîz, 515 gazel ve 20 kıt'a yer almaktadır.

Hamse: Yahyâ Bey, bu eserini Kanûnî devrinde yazmış ve hamseyi oluşturan mesnevîlerin tümünü bu padişaha sunmuştur. Hamse, sırasıyla şu mesnevîlerden oluşmaktadır:

a. *Şâh u Gedâ:* 1000 beyit civarında olan mesnevî, beşerî aşktan ilâhî aşka geçişi anlatan bir aşk hikâyesidir. Tahminen 1537 yılı civarında yazılmış olan eser, dilinin Türkçe ve konusunun yerli olması sayesinde oldukça dikkat çekmiştir.

b. *Gencîne-i Râz:* 1540-1541'de yazılan mesnevî, dinî-ahlâkî, tasavvufî çeşitli konuların işlendiği, makaleler adı altında 40 bölüme ayrılmış didaktik bir eser olup 3051

beyitten oluşmaktadır. Mesnevîde ayrıca, şairin kendi hayatından alınma hikâyelere yer verildiği görülmektedir.

c. *Yûsuf u Zelîha*: Yahyâ, yazılış tarihi belli olmayan bu mesnevîsini, genç yaşında aşka düşmesi üzerine terk-i diyâr edip Mısır'a vardığında kaleme aldığını belirtmektedir.

d. *Kitâb-ı Usûl*: Yaklaşık olarak 3100 beyitten oluşan ve yazılış tarihi bilinmeyen mesnevî, 12 bölüm ve 7 kısımdan oluşmaktadır. Yahyâ, bazı kaynaklarda adı “Usûlnâme” olarak da geçen eserinde, “adalet, zulüm, uzlet, doğruluk, yiğitlik, aile, hânende ve sâzendeler, ahmaklık, ölüm” vb. türlü konuları işlemiş, bunları yine çoğu kendi hayatının ve gözlemlerinin ürünü olan onlarca hikâye ile açıklama yoluna gitmiştir.

e. *Gülşen-i Envâr*: Aynı zamanda Hamse'nin sonuncu kitabı olan ve 2810 beyitten oluşan mesnevî, 1551'de yazılmıştır. Fasil, aksâm, mertebe gibi başlıklar altında dinî, tasavvufî ve ahlâkî hikâyeler ile temsillerden oluşan eserde dinî konular yanında, mahallî konulara; hatta Şehzâde Mustafa'nın vefatına da yer veren Yahyâ, dönemin toplum hayatını da oldukça sade bir dille yansıtmayı başarmıştır.

Edirne Şehrengîzi: Baş tarafında bir münâcât bulunan şehrengîz, Çavuşoğlu'nun dîvân neşrinde yer verdiği metne göre 215 beyitten oluşmaktadır (Çavuşoğlu, 1977: 227-243). Yahyâ eserde öncelikle sevdiği güzelin aşkı yüzünden düştüğü halleri dile getirmiş, ardından da “Edirne'nin dünyada bir benzerinin bulunmadığından, bu şehrin bir gaziler ocağı olduğundan, Meriç ve Tunca nehirlerinin âdeta şehrin delilerini zapt etmeye yarayan iki zincir gibi olduğundan” vs. bahsetmek sûretiyle şehri çeşitli yönleriyle tanıtmıştır. Ardından sözü Edirne'nin güzellerine getiren şair, başta “Silahdâr-oğlu Mehmed” olmak üzere toplam 14 güzeli beşer beyitle tasvir etmiştir.

İstanbul Şehrengîzi: Yahyâ, yine Çavuşoğlu'nun dîvân neşrinde yer verdiği metne göre 345 beyitten oluştuğu görülen (Çavuşoğlu, 1977: 244-275) eserinde, “şehr-i işret-âbâd, bâğ-ı cennetten nümûne, saâdetmâhı, şehr-i meşhûr” vb. ibarelerle andığı İstanbul'un güzelleri, âşıkları, denizi, sâhilleri, surları vb. yönlerinden övgüyle söz etmiş, ardından güzellerin tasvirine geçmiştir. Şair bu bölümde, başta “Astarsız Mehmed Beyoğlu” olmak üzere toplam 58 güzeli, ilkin altı, diğerlerini de üçer beyitle ele almak sûretiyle tanıtmıştır.

s) Virânî

Virânî hakkındaki bilgilere ulaşılabilen en eski ve bilinen tek kaynak 1129/1716'da yazılan Demir Baba Velâyet-nâmesi'dir. Virânî'nin 17. yüzyılda yaşadığı kabul edilmiş, aslen

Nusayri olduğu söylenmiştir(Bayrı,1957).Hurufi felsefesinin dâiliğini yapan Vîrânî, Hurufiliğinin yanında kendisini Rum Abdal ve Kalender olarak tanımlamıştır. Dîvân'ında başta On iki İmamlar olmak üzere, Fazlullah, Kızıl Velî, Hacı Bektaş Velî, Şücâ Baba, Abdal Musa, Şah Ganî, Hamza Baba, Beybaba gibi din büyükleri de anılmıştır.

Dîvân: Demir Baba Velâyet-nâmesi'ne göre otuzlu yaşlarında ölen Vîrânî Abdal, şiirlerini oldukça genç bir yaşta yazmıştır. Dîvân'daki şiirlerin tamamına yakını aruz ölçüsüyle oluşturulmuştur.Vîrânî Abdal'ın şiirlerinde, Hz. Ali'nin yer yer ulûhiyetine varan yüceliği, On iki İmam, On dört Masum ve Hurufilik felsefesinin temel öğretileri dile getirilmiştir. Vîrânî'nin Dîvân'ının bilinen on sekiz nüshası vardır, en eskisi 1810 tarihlidir.

Risâle: Mensur yazılmış bu eserin yazma nüshaları kataloglara, Risâle-i Vîrânî Baba, Risâle-i Vîrân Abdal, Risâle-i Vîrânî, Vîrânî Baba Risâlesi, Vîrânî Abdal Risâlesi, Risâle-i Fakr, Fakr-nâme, Risâle-i Tasavvuf, Kitâbu't-tasavvuf, Bilmek Risâlesi, Kitâb-ı Ahvâl-i Sûfiye, Nazm u Nesr-i Vîrânî Baba, İrşâdnâme gibi isimlerle girmiştir ve hepsi aynı eserdir (Eğri, 2008).Bu eserin kütüphanelerde tespit edilebilen kırk yedi nüshası vardır (Vaktidolu, 1998).

Vîrânî manzum ve mensur olarak yazdığı eserlerinde Hurufilik felsefesi yanında Hz. Peygamber ve Hz Ali arasındaki yakın ilişkiyi, Alevi-Bektaşî felsefesini, on iki imam ve on dört masumu sıklıkla işlemiştir. Arapça ve Farsça bilmesine rağmen eserlerinde sade bir dil kullanmıştır. Eserlerini halkın anlayabileceği sade bir dille yazmasından Hurufilik felsefesi ve on iki imam sevgisini halka aşılama için yazdığı görülmektedir.

ş) Yazıcıoğlu

Afşar aşiretine mensuptur.¹⁴⁷ Elbistan'ın Tanır köyündendir. Asıl adı bilinmemektedir. Tanır isminin de eğer köy değilse, Yazıcıoğlu'nun mahlası olabileceği belirtilmektedir. Tahminen H. 1733'de doğduğu ve 1793-1798 senelerinde hayatta olduğu kaydedilmiştir. Yazıcı oğlunun biyografisi hakkındaki diğer bilgiler, türkölü hikâyesinin vak'a kısmına karışmış bir vaziyettir. Burada, Tanır'ın yaylalarına yaylamaya gelen Reyhanlı aşireti arasında bulunan Senem adlı bir kıza gönül vermesi, birbirini uzaktan uzağa seven bu âşıkların uzun yıllar evlenememeleri anlatılmaktadır.

Yazıcıoğlu'nun Senem'e karşı olan aşkıdan gözleri kör olur ki âşık da başkalarıyla evlenir. Fakat iki âşık da birbirinden hiçbir zaman vazgeçemez. Tanır köyünden biri, Reyhanlı aşiretinin bulunduğu mıntıkaya çalışmaya gider ve tesadüfen Senem'in çadırında kalır.

Senem, misafirin Tanır köyünden olduğunu öğrenince ona hemen Yazıcıoğlu'nu sorar. O da gözlerinin kapandığını ve yerinden kalkamadığını söyler. Bunun üzerine Senem, misafir ile Yazıcıoğlu'na haber gönderir. Haberi alan Yazıcıoğlu da coşarak türküyü söyler. Diğer bir anlatıda da Sarız'ın köylerinin birinde Senem adlı bir kadına gönül verdiği, türküyü de bu kadın için söylediği ifade edilmiştir.

.

Hakkında Bir Bilgi Bulunamayan Şairler

Yapılan araştırmalar neticesinde cönkte yer alan bazı şairlerin hayatı hakkında yeterli bir bilgiye ulaşılmadığından veyahut aynı mahlası kullanan çok sayıda şair bulunduğundan dolayı, araştırmacıları yanlış yönlendirmemek adına bu şahsiyetlerin yalnızca cönkte geçen adı(mahlası) verilecektir.

t) Hâkirî Baba

u) Şems

ü) Muhtefî

v) Bosnevi

y) Vahdeti

z) İsmail Nazmi Giridi

İKİNCİ BÖLÜM

CÖNK'ÜN LATİN ALFABESİNE AKTARIMI

s.2

1

SELÂMNÂME-İ ABDAL MÛSÂ KUDDİSE SİRRUH

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Ey meh-i burc-ı hidâyet seyyâr-ı subh u mesâ
Zulmeti mihr-i münevver gibi kıldı rûşenâ

Kâ'be-i ulyâya doğru her kim etdi iktidâ

Kahr-ı a'dâ-yı fenâdan bulısar şeksiz necâ

Nâtık-ı Rûhü'lkuds der-vech-i pâk-i Vedduhâ

Dedi Mevlâ şânına len terânî yâ Mûsâ

Esselâm ey nûr-ı Ahmed hazret-i Abdal Mûsâ

Esselâm ey rûkn-i esved hazret-i Abdal Mûsâ

Matla'-ı sırr-ı vâhiddir nûr-ı İlâhîdir ezel

Zâtına mîzân edinüb bulmaya bir ferd bedel

Ma'den-i ilm-i ledünnî bâb-ı hikmetdir mâ-hasal

Vâkıf-ı innî enallâh mazhar-ı izzü ricâl

Bârekallâh genc-i kudret mahzen-i sıdk-ı emân

Emredüp çün yürü dedi yürüdi seng-i cebel

s.3

Esselâm ey rûkn-i esved hazret-i Abdal Mûsâ

Esselâm ey nûr-ı Ahmed hazret-i Abdal Mûsâ

Nusretin nasrun minallâh kâmetin kaf

Nâzil oldu şânına çün kim vech-i ekber

Sani'in sun'una cânâ lâ demezem hâ ü mîm

Hak ale'l-arş istidâtta okur arş-ı 'izâm

Bu rumûza şekk edenler oldı vesvâsü'r-racîm

Dahi Hak'la Tûr dağında eyledin binbir kelâm

Esselâm ey nûr-ı Ahmed hazret-i Abdal Mûsâ

Esselâm ey rûkn-i esved hazret-i Abdal Mûsâ

Eşîğinde hizmet eden nutk-ı cân etsin talep
Himmetin bahrine dalsın dürr-i kân etsin talep
Yek tavaf eden kapında kadr-i şân etsin talep
Bülbül-i gûyâ ki bir hoş lisân etsin talep

s.4

Himmeti sultân eyleyen hemân etsin talep
Merve-i bîdâr olan gelsün ki cân etsin talep
Esselâm ey nûr-ı Ahmed hazret-i Abdal Mûsâ
Esselâm ey rûkn-i esved hazret-i Abdal Mûsâ

Ahmed ü Mahmûd Kâsım Mustafâ'nın neslisin
Haydar-ı Kerrâr Aliyyü'l-Murtazâ'nın neslisin
Cedd-i pâk-i Hasan hulku'r-Rızâ'nın neslisin
Sâkî-yi kevser Hüseyin-i Kerbelânın neslisin
Hak İmâm Zeynelâbidîn dürr-i cânın neslisin
Bâkır-ı Sâdık ki hayy-ı bî-şivânın neslisin
Esselâm ey nûr-ı Ahmed hazret-i Abdal Mûsâ
Esselâm ey rûkn-i esved hazret-i Abdal Mûsâ

Mûsâ-yı Kâzım Ali Mûsâ er-Rızâ sırr-ı ilah
Hem Takîyyü bâ-Nakî'nin gâh mihr gâh mâh
Askerîden intikal etdi sana bu doğru râh
Mehdî-yi sâhib zamânsın sadr-ı dîn-i padişâh
Âşîka beytü'l-harâmdır buy-ı hüsnün kıblegâh
Nâr-ı Nemrûd-ı Halîlden eyledin ol dem semâh
Esselâm ey nûr-ı Ahmed hazret-i Abdal Mûsâ
Esselâm ey rûkn-i esved hazret-i Abdal Mûsâ

s.5

Hazret-i Hak'dır bu tarîkde kim delîli rehberin
On sekiz bin âlemi doldurdu Allâh ekberin
Fazl-ı Hak'dan uyanıldı çün çerağı mermerin
Cây-ı aksâdır sıfâtın nûr-ı zât-ı minberin
Cân u dilden nakş olunmuş bu divâna defterin
Bir kemîni bir gedâdır bu **Fedâî** kemterin
Esselâm ey nûr-ı Ahmed hazret-i Abdal Mûsâ
Esselâm ey rûkn-i esved hazret-i Abdal Mûsâ
s.6

2

GAZEL-İ NESÎMÎ

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Sûre-i Şemsü'd-duhâ cânâ bugün vechindedir
Âyet-i Velleyli izâ ya'sâ iki zülfündedir

Kim beneynâ fevkaküm seb'an şidâden dedi Hak
Hem ce'alnâhâ sirâcen şol yedi hatındadır.

Rabbü'l-ekrem çünki ta'allüm eyledi sana kalem
Alleme'l-insâne mâ lem ya'lem ol ilmindedir.

Ve's-semâi zâtî'l-bürûc o saçın kaş kirpiğın
Hem ce'alnâhâ hebâen seb-i eflâkindedir

Yazmış elinin üstüne nasrun minallâh el-Beşîr
Okuyan fetahnâ karîben cim ile dâlındadır.

Zülf kaşın sakf-ı merfu' oldı ağzın selsebîl
Cennet ile hûri gılmân beyt-i ma'mûrundadır

Zülf kaşı kirpiğın çünkim dedi ümmü'l-kitâb

Kubbe-i esrâr semâda şân-ı evvel hattındadır

Yâ Muhammed Ahmed Mahmûd Kâsımîsin sen bugün
Halka lütfundan erişdi lutf-ı eltâfindadır

Çün **Nesîmî** gördi cisminde Hudâ'nın ismini
Bile Kur'ân dedi ene levh-ı mahfûzundadır

s.7

3

.--- / .--- / .--- / .---

Yüzün harfinden ey dilber açıldı cümle bâbullâh
Okur anı müderrisler beyânın küntü kenzullâh

Kaşınla kirpiğin zülfün beyânın eyleyen ârif
Bilipdür ebcedin sırrın anın dîdâr-ı ehlullâh

Yüzün elhamdülillâh verân içündür yedi âyet
Yazılmış nakş ile gör kim 'aceb satr-ı kelâmullâh

Tamâmet mushafı gördüm okudum harf-be-harf anı
Görünmez gözüm billâhi gayrı ez-semme vechullâh

Bu bâlâyı ve lâ râyı temâşâ eyle gel ey dil
Aceb sûret aceb heybet budur tavr-ı kelâmullâh

Acaib mazhar-ı Hak'dır hüvallahü'l-ebed dâim
Eğer Hak der isem vâcip budur celle celâlullâh

Hüve'l-evvel hüve'l-âhir hüve'l-hâdî veyâ muhdî
Alâ ferzendiş-i şâha vü sensin bâ-ı bismillâh

Ali sensin velî sensin vasiyy-i Hak Nebî sensin
Velî gerçeklerin şâhı ki sensin sırr-ı Fazlullâh

Melâik Âdem Havvâ âyetin nutkıyladır gûyâ
Nesîmî hastaya Hakdır demidir nefh-ı Rûhullâh
s.8

4

GAZEL

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Ey gönül şâd ol Muhammed Mustafâ devrânıdır
Meşrebi şâh-ı velâyet Aliyyü'l-Murtazâ devrânıdır

Hikmetullâh her taraftan sırr-ı şâh oldu zuhûr
Şâh Hasan pîrim Hüseyin-i Kerbelâ devrânıdır

Tâlib ol Zeynelabâ'ya Bâkır'a ihlâs ile
Ca'fer-i Sâdık Kâzım Ali Mûsâ Rızâ devrânıdır

Şâh Takî sultân-ı âlem bâ-Nakî Şâh Askerî
Mehdî-yi devrin sürûrî âl-i abâ devrânıdır

Sohbet-i irfâna ermez her Hüseyinî bî-haber
Bunda sığmaz nâ-şeyler bu âşinâ devrânıdır

Zâhidin ref' oldu güfti kalmadı ırak rakîb
Lâ-cerem sıdk u safâ mihri vefâ meydânıdır

Çün kesildi tenahhum Mervân geldi İmâm leşkeri
Ey Hüseynim secde kıl bu evliyâ devrânıdır

5

NEFES

11'li Hece Vezni

Kim ne bilir bizi nice soydanız Ne
bir zerre oddan ne hod sudanız

Bizim meftûnumuz ma'rifet söyler
Biz Horasan mülkündeki kûydanız

Yedi deniz bizim keşküli bizdedir
Hacım ummân ise biz de o göldeniz

Hızır İlyâs bizim yoldaşımızdır
Ne zerre günden ne hod aydanız

Bizim zahmımıza merhem bulunmaz
Biz kudret okuna gizli yaydanız

s.9

Yedi tamu bize pınar oldu
Sekiz uçmak içindeki kûydanız

Tûr'da Mûsâ durup münâcât eyler
Neslimizi sorar isen aslı Hoy'danız

Ali geldim Âdem oldu bahâsına
Gügercin donunda kondum bu hâna

Şimdi Abdal Mûsâ oldum geldim cihâna
Ârif anlar bizi nice sırdanız

GAZEL

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Ey saçına zıllı İlâhî vay ruhum Allâhu nûr
Ravzanı servi büyükdür indehâ cennâti hûr

Ey sıfâtın kul hüvallâh vey cemâlin fâtihâ
İşte Furkân işte Tevrât işte İncîl ü Zebûr

Onsekiz bin âlemin âyînesidir sûretin
Kim ki şol mir'âtı buldı oldı min ehli's-sürûr

Üstüvâsıdır saçın innâ hedeynâ hüve's-sebîl
Cennet anındır ki kıldı şol sırât üzre 'ubûr

Âdemin vechidir Allâh'ın kitâbı uş kitâb
Ey kelânullâhı münkir hif minallâhi'l-füyûr

Küntü kenzin perdesinden gâfû'z-zenb oldı fâş
Zâhid istiğfâra geldi her demidir yâ Gafûr

Âlemü'l-gaybın vücûdı kâinâtın 'aynıdır
Ey şehâdetden habersiz câenâ yevme'n-nüşûr

Kahr lütfun 'alâ ma'nâde vâhiddir velî
Bilmedi şeytân bu tevhîdi Ahad'den düşdi dûr

s.10

Ayn u Şîn ü Kafa bak anın cemâlin anda gör
Kıl tebârek yâ Musavver leyse fihâ min fütûr

Kopdı hüsnünden kıyâmet ey hisâba takılan
Oncudandır kim erişdi va'de-i min fi'l-kubûr

Fâil-i mutlakdan özge kimse yokdur arada
Gerçi idrâk eylemezsen bil ki sendedir kusûr

Her kim Eyyûb'un belâsın sevdiğinden çekmedi
Kindi mahbûb elinden hil'ati 'abden şekûr

Mü'minin kalbidir ey sâhib-i dil Allâhın evi
Leyse makbûlû's-salâti'l-kalbi illâ bi'l-huzûr

Rûh-ı kudsîdir **Nesîmî**'nin sözi ey zinde dil
Ger siyânın der isen yetme kim çalındı sur

7

GAZEL-İ HATÂYÎ

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Men diyem men cân u dilden padişâhımdır Ali
Yoluna hâk olduğum nûr-ı siyâhımdır Ali
Gözlerim nûrî ziyâsı bedr-i mâhımdır Ali
Kıblegâhdır şâh Muhammed secdegâhımdır Ali

Men Hasan hulkı Rızâ'nın bir muhibbi âliyim
Hamdülillâh kim hasedle kibr ü kînden hâliyim
Şâh Hüseyin-i Kerbelâ'nın baş açık abdâliyim
Kıblegâhdır şâh Muhammed secdegâhımdır Ali

Şâh Zeynelâbidîn'dir Bâkırî vü Ca'ferî
Bilirüz bunları sevmekdir dînin îmânın eri
Dâimâ söyle bu nutkî olmayasın serseri
Kıblegâhdır şâh Muhammed secdegâhımdır Ali

s.11

Mûsâ-yı Kâzım'ı kim ki bildi oldurur ehl-i Hak
Gel şâhım Ali Mûsâ-yı Rızâ'dan al bir sebak

Ten gözünü giderüp cân gözüyle ana bak
Kıblegâhdır şâh Muhammed secdegâhımdır Ali

Şâh et-Takî vü ba-Nakî'nin kulı ol ey bahtiyâr
Bunları sevene rahmet eyledi Perverdigâr
Mü'min olanlar bu nutkı dâim okur âşıkâr
Kıblegâhdır şâh Muhammed secdegâhımdır Ali

Askerîne asker olmak diler isen ey benâm
Kıl tevellâ hânedân-ı Ahmed'i bulgıl tamâm
Hatm olısardır İmâm Mehdî'dir vesselâm
Kıblegâhımdır şâh Muhammed secdegâhımdır Ali

Ey **Hatâyî** gâfil olma işbu dünyâ fânidir
Her ne kim geldi vücûda âlemin mihmânıdır
Bu kelâmı vird edinmek âşığın erkânıdır
Kıblegâhımdır şâh Muhammed secdegâhımdır Ali

s.12

8

GAZEL

-.-- / -.-- / -.-- / -.-- /-.-

Âlemin çeşmi çerağı yâ Muhammed yâ Ali
Kâ'be'nin kul bu direği yâ Muhammed yâ Ali

Hocaya vardım okumağa bir elif yaza hemân
Dört kitâbın ma'nâsıdır yâ Muhammed yâ Ali

s.13

9

.--- / .--- / .--

Hatâ etdim Hudâ için bağışla
Muhammed Mustafâ için bağışla

Suçumdan çokdurur cürm günâhım
Aliyyü'l-Murtazâ için bağışla

Hatîce vü Fâtıma hayrî'n-nisâdır
Hasan hulkı Rızâ için bağışla

Hüseyn'in yoluna fedâdır başım
Şehîdi Kerbelâ için bağışla

Ki Zeynelâbidîn hürmetine
Gâziler ma'sûmu için bağışla

Yüzüm kara bilirsın bir kusûrum
Muhammed Bâkırî için bağışla

Ağlayıp sürünüp dergâha geldim
İmâm Ca'fer Sâdık için bağışla

Çü düşmüşlerin püşt ü penâhı
Kâzım Mûsâ Rızâ için bağışla

Kimim var men ki şefî' tutam
Takî nûr-ı Hudâ için bağışla

Tarîkat rehberi seyr-i 'alîkdir
İmâm Ali Nakî için bağışla

İmâm-ı zamânın yüzi suyuna
Hasanü'l-Askerî için bağışla

Muhammed Mehdî sâhib zamânın
Hurucı devleti için bağışla

Hüseynîyem kemterînin kemterim
Ondört ma'sûmı için bağışla

Kaygusuz hâdim sultân
Ki firâşı cevher için bağışla

s.14

10

NEFES-İ FUZÛLÎ SULTÂN

--- / --- / --- / --- / ---

Ey kemân ebrû şehîd-i nâvek-i müjgânınam
Bulmuşam feyzi nazar senden senin kurbânınam

Kâkülüm târına peyvend etmişim cân riştesin
Başım için bir terahhum kıl ki sergerdânınam

N'ola kılsam terk-i mey-i minnet kalb-i zâhidlere
N'eyleyim mey neş'e sunmasa kim senin hayrânınam

Şâne-veş yüz nâvek-i gam sancılupdur sîneme
Tâ esîri halka-ı giysû-yı misk-feşânınam

El çekip kat'-ı nazar kılmış ilâcımdan tabîb
Bildi gûyâ kim harâbî nergisin fettânınam

Cânâ meylin var ise hükmile teslîm eyleyem

Şâh sensin men senin bir bende-i fermânınam

Âh gonca kılmaz şâd gül açmaz tutulmuş gönli
Arzûmendi rûhu alev lebi handânınam

Kan edüp bağrım işim âh etme her dem ey felek
Hürmetin tut bir iki gün kim senin mihmânınam

Ey **Fuzûlî** âteşi âh ile yandırdın beni
Gâlibâ sandın ki şem‘-i külbe-i ahzânınam

s.15

11

MÜNÂCÂT-I HATÂYÎ

-.-- / -.-- / -.-- / -.-- / -.--

Hüsn içinde bâî imişsin yâ Ali senden meded
Gökyüzünde ay imişsin yâ Ali senden meded

Aşk ile ma‘şûk u âşık senden olmuşdur nüzûl
Sırr-ı mâ evhâ imişsin yâ Ali senden meded

Aşk okurlar ismini râh-ı hakikat senin
Aşk ile şeydâ imişsin yâ Ali senden meded

Mü‘mine işler edersin lutf u ihsândır
Kâfire gavgâ imişsin yâ Ali senden meded

Yerde görmez gökde arar kör münâfıklar seni
Zâhir-i peydâ imişsin yâ Ali senden meded

Bu cihânı seyredeler bir cemâlullâh için
Hüsnile zîbâ imişsin yâ Ali senden meded

Kısmet-i rûz-ı ezelde Murtazâ etmek seni
Nergis-i şehîlâ imişsin yâ Ali senden meded

Birliğe bel bağlayupdur bu **Hatâyî** derdmend
Vâhid-i yektâ imişsin yâ Ali senden meded

s.16

12

GAZEL-İ VÎRÂNÎ SULTÂN

-.-- / -.-- / -.-- / -.-- / -.--

Ey Mevlâ dinle imdi nutkî Hak feyzi İlâh
Rûz-ı mahşerde muhakkak mü'mine püşt ü penâh
Âlû evlâdı beni der şöyle bil bî-iştibâh
Erdi çün mâh-ı Muharrem ağladı şems ile mâh
Ey Hüseyinler bugündür mâtem-i evlâd-ı Şâh
Gözyaşıyla kana döndür eylegil feryâd u âh

Yeri gök ağlar bugünde ağlayın ey mü'minân
Zâr eder cümle melâik hûri gılmân ins ü cân
Nâr-ı zahmetten bulam der isen hergiz amân
La'net eyle ol Yezîd'e sad hezârân bî-gümân
Ey Hüseyinler bugündür mâtem-i evlâd-ı Şâh
Gözyaşıyla kana döndür eylegil feryâd u âh

Ger dilersen Hak katından bulasın sen 'izzeti
Enbiyâ vü evliyâdan umar mısın şefkati
Söylegil bu nutkî cândan çekmeyesin zahmeti
La'netidir tohm-ı Mervân la'netidir la'neti
Ey Hüseyinler bugündür mâtem-i evlâd-ı Şâh
Gözyaşıyla kana döndür eylegil feryâd u ah

Kurretü'l-'aynım dedi ol Hak Habîb-i mürselîn
Âşık isen âşıkâna ola gör ehil bilmeyen
Olmak istersen hakikat külliyyen gamdan emîn
La'neti külle verdin olsun Şumar Süfyân la'în
Ey Hüseyinîler bugündür mâtem-i evlâd-ı Şâh
Gözyaşıyla kana döndür eylegil feryâd u âh

Nesl-i Şâh-ı evliyâdır hâdi-i râh-ı Hudâ
Hâricîler bilmediler oldular Hak'dan cüdâ

s.17

Anların cânına la'net söylerem men dâimâ
Sad hezârân la'net-i Hak sad hezârân bî-riyâ
Ey Hüseyinîler bugündür mâtem-i evlâd-ı Şâh
Gözyaşıyla kana döndür eylegil feryâd u âh

Bil kaçan ol demde şehîd o nûr-ı pâk-ı Kibriyâ
Geldi ol demde semâdan na'le-i nutk u sadâ
Âh Hüseyin-i Kerbelâ vah Hüseyin-i Kerbelâ
Yezîd'e etmek teberrâ mü'mine ayn-ı şifâ
Ey Hüseyinîler bugündür mâtem-i evlâd-ı Şâh
Gözyaşıyla kana döndür eylegil feryâd u âh

Men **Virânî Abdal** hakîrim derdimendim bî-gedâ
İsterem rûz-ı kıyâmetde Ali'den ilticâ
Zerre denlü bugz edenin cânına la'net sezâ
La'net olsun kim ki oldı düşman-ı âl-i abâ
Ey Hüseyinîler bugündür mâtem-i evlâd-ı Şâh
Gözyaşıyla kana döndür eylegil feryâd u âh

-.-- / -.-- / -.-- / -.-- / -.--

Yâ Rasûlallâh gör ne itti bize ‘âsî ümmetin
Görmeye ana dahi rûz-ı kıyâmetde şefkati

Şâh Hasan atdılar hâke berâber cismini
Kılmadılar münâfıklar bizim için hürmeti

Sad hezârân la‘net olsun ol Yezîd’e
Vermediler bir yudum su hânedân-ı Ahmed’e

Kerbelâ’da yâ Muhammed bir sırdagör bizim hâlimizi
Tâ kıyâmet sâkin olmaz bizim için fırkatin

Çünkü âlem kahrını evlâdına öz eyledi
Eyleme ana müyesser yâ İlâhî cenneti

Biz muhibb-i hânedânız Mustafâyız hüsn ü yâd
Rûz u şeb nesl-i Rasûlullâh olsun midhatin

s.18

14

GAZEL-İ KAYGUSUZ

8+8 = 16’lı Hece Vezni

Yücelerden yüce gördüm erbâbısın koca Tanrı
Âlem okur kelâmullâh sen okursun hece Tanrı

Âsî kullar yaratmışsın varsın şöyle dursun deyu
Anı koymuşsun arada çıkmışsın sen yüce Tanrı

Kıldan köprü yaratmışsın gelsin kulum geçsün deyü
Hele biz şöyle duralım yiğit isen sen geç Tanrı

Yiğit adın anılır filan oğlu filan deyu
Atan yokdur anan yokdur benzersin pice Tanrı

Kaygusuz sözüm der Yaradan günde yüzbin cür‘adan
Kaldır perdeyi aradan gezebilem tanrı

15

NEFES-İ HATÂYÎ

11’li Hece Vezni

Bu dünyâda ismi cismim yok iken
Muhammed Mustafâ kandilde iken
Evvel bu cihâne gelmedimdi
Bir uludan haber almadımdı

Evvel bu atanın belinde iken
Lâ mekân Ali’nin gönlünde iken
Yûnus balık karnında iken
Nûh ile gemiye girmedimdi

Düşüp dedim kalem aldım elime
Dâim zikrederim durmaz dilimde
Bugün düştü Ken’an elinde
Yûsuf ile kuyuya girmedimdi

Halîl peygambere hizmet ederken
Mûsâ ile Tûr dağında koyun güderken

s.19

Veysel Karânî ile deve yederken
Yemen ellerini görmedimdi

Elif Allâh mim Muhammed okundu

Yerden göğe nûrdan direk dikildi
Mansûr eyvallâh deyüb dâra çekildi
Nesimî kande görmedimdi

Şâh **Hatayîm** aydur pîrim üstâdım
Kâlû belâ zamânında Ali dost dedim
Hızır İlyâs elinden hayât istedim
İskender’i zulümâtta görmedimdi

16

NEFES-İ HAKÎRÎ BABA

6+5= 11’li Hece Vezni

Dertlilere sensin dermân ulusu
Zâhirde bâtında şân Abdal Mûsâ
Muhammed Ali’nin kadrin bilici
Nübüvvet ma‘deni kân Abdal Mûsâ

Gönüller pasın silici sensin
Hikmetin remzini bilici sensin
Kahredip âlemi kırıcı sensin
Akar kılıcından kan Abdal Mûsâ

Cennetde dergâhın Rıdvan’ı derviş
Girip Azâzil’e edemez teşvîş
Çağırdığım yerde imdâda yetiş
Cesedin içinde cân Abdal Mûsâ

Seyreyledim o taraftan yürümüş dağlar
Mermer çerağı yeşil hüccet nûr bağlar

s.20

Kul Şükrim mecnûndur leylâya ağlar
Akar gözlerimden kan Abdal Mûsâ

İLÂHÎ NESÎMÎ

.--- / .--- / .--- / .---

Gözün aç gör kim ey tâlib Ali'dir âleme server
Muhammed aşk ile deryâ Ali'dir ilm ile server

Muhammed ilmle kân oldu Ali nutku beyân oldu
Anâsırlar 'ayân oldu Ali'dir hâce-i Kanber

Ali'dir cümlelerin cânı Muhammed'dir anın kânı
Hakîkatdır anın şânı Ali'dir yâr-i Peygamber

Ne bilsün cahil ü nâdân Muhammed yâ Ali kimdir
Ali nûruyla enverdir dokuz eflak heft kişver

Bilir mi her harâbî ter Muhammed'le Ali zâtın
Muhammed sâhib-i dîndir Ali'dir cümleden bihter

Ali evvel Ali âhir Ali bâtın Ali zâhir
Ali nûruyla enverdir zemîn ü âsumân yekser

Ali'dir cenbini her cân Ali'dir mazhar-ı Sübhân
Ali Rahîm Ali Rahmân Ali'dir cümleye rehber

Ali sultân Ali Sübhân Ali cennet Ali Rıdvan
Ali dîndir Ali îmân Ali'dir sâkî-i Kevser

Ali'dir Haydar-ı Kerrâr ol aldı kal'a-ı Hayber
Ali'dir kâtili küffâr Ali'dir mihr-i her asker

s.21

Nesîmî'nin deli cânı münevverdir Ali nûrî

Ali vâli Ali a‘lâ Ali’dir zât-ı Peygamber

18

NEFES-İ HATÂYÎ

8’li Hece Vezni

Bu yolun ötesi hakdır
Mürüvvet hey erenler mürüvvet
Bundan ötesi yol yoktur
Mürüvvet hey erenler mürüvvet

Dilden nefes aldırılmazlar
Yezîd düşer kaldırmazlar
Mürüvvet diyeni öldürmezler
Mürüvvet hey erenler mürüvvet

İlm-i Kur’an’dır dilimiz
Sırr-ı hakîkatdır yolumuz
İmâm Ca‘fer’dir mezhebimiz
Mürüvvet hey erenler mürüvvet

Aşk oduna yana geldim
Pervâneyim döne geldim
Bin kan etdim gene geldim
Mürüvvet hey erenler mürüvvet

Hatâîyim hâle geldim
Hâl içinde yola geldim
Eksikliyim dâra geldim
Mürüvvet hey erenler mürüvvet

19

NEFES-İ HATÂYÎ

8’li Hece Vezni

43

Seksen bin kelâmın başı
Kanlıdır nefs öldüren
Budur evliyânın buyurduğu
Kanlıdır nefs öldüren

s.22

Kötünün sözü ağıdır
Vurur sînemi dağdır
Kalbimiz Hakk'ın evidir
Kanlıdır nefs öldüren

Eyünün sözü dişlidir
Dâimâ gözü yaşlıdır
Adam öldüren suçludur
Kanlıdır nefs öldüren

Kâbe yaptırdım Halîl ile
Âyet ile delîl ile
Zelîl ile fakîr ile
Kanlıdır nefs öldüren

Hatâîyim kendi hâlimde
Muhammed Ali yolunda
Bir kelâm geldi dilimde
Kanlıdır nefs öldüren

20

GAZEL-İ NESÎMÎ

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Çünkü bildin mü'minin kalbinde Allâh var
Niçin ta'zîm etmedin evvel ön kim Allâh var

Her ne varsa Âdemde var Âdemde sen Hakk'ı

Olma İblîs'den şakî Âdem'de sırrullâh var

Gel ene'l-Hak defterinden al sebak ey zât-ı Hak
Dembedem bâtil tasavvur etme hakkullâh var

Sen seni merdüm deyü çok da'vâ-yı câm eyleme
Lâ-cerem hâlî değildir meydânda her dem şâh var

Kimseye ta'n etme ey dil sırr-ı Hak'dan vâkıf ol
Gayrı yokdur senden sanma gayrullâh var

s.23

Sûfinin var ise dilinde zikr-i lâ İlâh
Âşık-ı sâdıkların gönlünde illallâh var

Yılda bir kerre Hacc olursa Kâ'be'de ey hacı gel
Kıl tavâf gönülleri her demde Haccullâh var

Pehlûvândır ol cihânda nefsi hırsı terk eden
Kim erenler meclîsinde ana envârullâh var

Dervîş ü miskînlerin sen yıkma gönlünü sakın
Âh eder yıkar seni gönlünde anın âh var

Genc-i mahfîdir hakikat ey **Nesîmî** söyleme
Ebsem ol fâş eyleme bu yolda nice gümrâh var

21

İLÂHÎ SEYFÎ

.--- / .--- / .--- / .---

Bi-hamdillâh ki İslâm'a delîlin Mustafâ geldi
Emîrim rehberim şâhım Aliyyü'l-Murtazâ geldi

İmâmım ol kerem-kânı nice ben sevmeyem anı
Rasûlün kurretü'l-'aynı Hasan hulkı Rızâ geldi

Fedâ olsun ana cânım ki oldur dînîm îmânım
İki âlemde sultânım Hüseyin-i Kerbelâ geldi

Yüzüdür Kâf ve'l-Kur'ân makâm-ı Kâbe-yi irfân
Cihâna rahmet ü rahmân Ali Zeynelabâ geldi

Muhammed Bâkır ol şâhım İmâm Ca'fer'dürür mâhım
Bulardan Mûsâ-yı Kâzım ki ol nûr-ı Hudâ geldi

Ana ins ü melek bende anın bendesiyim bende
Cihânın kutbu âlemde Ali Mûsâ Rızâ geldi

s.24

Takî şâh-ı velâyetdir Nakî nûr-ı hidâyetdir
Bular makbûl-ı hazretür ki bize rehnümâ geldi

İmâm Askerî kiblem eşiği taşıdır Kâ'bem
Yoluna cân baş verem bana gâyet safâ geldi

Muhammed Mehdî-yi âhir gele birgün ola zâhir
O vaktin haricî münkir bu dergâhdan cüdâ geldi

Behey derviş gözün aç bak cihânda bunlardır mutlak
Bunların bastığı toprak gözüme tûtiyâ geldi

Sözüm Seyfi İlâhîdir cevâbım nutk-ı şâhîdir
Hakikat burcî mâhıdır bu yola bî-riyâ geldi

GAZEL-İ NAKŞÎ

.--- / .--- / .--- / .---

Eyâ sen sanma kim senden bu güftârı dehân söyler
Veyâ terkîb olan ‘unsur yahud lahm-ı zebân söyler

Şular kim bilmedi nakşın ârifden almadı dersin
Değildir Hakk’a ârifler özün bilmez yalan söyler

Hayâl-i dil yeter ibret görünen çeşme-i tende
Değildir nutk eden sûret derûnunda olan söyler

Seni ol sana bildirmek murâdın kast eder Mevlâ
Anâsırdan giyüb bir don dilinden tercümân söyler

Sekâhum Rabbühüm hamrın içen âşıklar ey **Nakşî**
Erer ma’şûkuna anlar mekândan lâ-mekân söyler

23

GAZEL-İ NESÎMÎ

.--- / .--- / .--- / .---

Te‘âlallâh zehî sultân ki sensin hâliku’l-eşyâ
Hakîkatdır ki sen kıldın ‘ademden âlemi peydâ

Bu âlem yok iken evvel yaratdın Mustafâ nûrun
Ana verdin hezârân bin ‘atâ vü mülk-i istiğnâ

s.25

Anı sevmekden olmuşdur halâikler melâikler
Zehî şevk ü zehî işret ki Sübhânellezî esrâ

Kışın kar yağdıran sensin Temmuz rengin veren sensin
Ki yazı kılan sensin cihân u cennetü’l-me’vâ

Verirsin ata sulbünden ananın rahmine nutfе
Tutarsın bir zamân anı ki sûret kan olur a‘zâ

Bu dört türlü tabâbi‘den edersin cismini kâim
Biri demdir biri balgam biri safrâ biri sevdâ

Kiminin tali‘in anda sa‘îd eylersin ey Hâkim
Kimi ol bazarda bedbah kimi a‘lâ kimi ednâ

Kimi ‘âkil kimi câhil kimi ârif kimi gâfil
Kiminde zerre yok hâsıl kimi nâdân kimi ra‘nâ

Kiminin tıfl iken cânın alırsın ömrünü doymaz
Kimisi yüz yaşar ölmez başına dar olur dünyâ

Kimin öyle ganî kıldın ki mâlın sağışın bilmez
Kimi bir pâre nân içün kapudan kapuya rüsvâ

Kimi molla müderrisdir kimisi dersini okur
Kimi andan dahi a‘lâ verir her dem ana fetvâ

Kadîm-i lem-yezel sensin mukîm-i bî-zevâl sensin
Muti‘-i bende-fermânım senin emrindir ey Mevlâ

Bu bî-çâre **Nesîmî**’çün bu tevhîdî demek kande
Meger ol Hâlıkü’r-Rezzâk anın gönlün gözün aç
s.26

24

GAZEL-İ HAZRET-İ ŞEMS KUDDİSE SIRRUH

?

Düriş zenem düm düm düm vakt-i seher kum kum kum
Hâce-i cem cem cem vakt-i seher kum kum kum

Hâce-i zend hak hak hak âşık-ı mutlak lak lak
Mâh-ı şöd şak şak şak vakt-i seher kum kum kum

Ey be-semâ gıl gıl gıl gerd-i tenzîl zil zil zil
Yâkut tevekkül kül kül vakt-i seher kum kum kum

Sâhib-i minber ber ber hâce-i Kanber ber ber
Fâtihahân ezber ber ber vakt-i seher kum kum kum

Nefs-i deber um um um demmik dem dem dem
Gerd-i ‘adûv kem kem kem vakt-i seher kum kum kum

Ra‘d-ı küned gar gar gar ebr-i küned şer şer şer
Tâ-be-ciğer der der der vakt-i seher kum kum kum

Şemsî şeker ziz-i minem mefhar-i ser tezer minem
Âşık-ı kül rîz-i minem vakt-i seher kum kum kum

25

KAYGUSUZ (...)

.--- / .--- / .--

Haber verdi bu sırrı ehl-i esrâr
Nedir bu sırrı gûş eyle dinle güftâr

Zâhil devri karîb zamândır
Cihânın cümle ahvâli yamandır

Gurâbdan ‘abd edüp eyle hesâbın
Gabûrdan nesh olur hükmü kitâbın

Kıyâmet zâhir olur halka ey yâr
Nice tuğyân eder sırr-ı Tatar

Müneccim anlamaz bu sırrı cefâr
Fesâd ile artar bu nev'î esrâr

Rumûzum yok 'ayân etdim bu sırrı
Fahri ba'de haşren fahren

s.27

26

.--- / .--- / .--

Gelir bir sâhib-i seyfi gerçi ammâ
Nizâm mümkün değil gûş etme cânâ

Mısır'dandır bu fi'lin ibtidâsı
Bununladır nihâyet intihâsı

Diyâr-ı Rumeli'nden sevseler
Nice gûne fesâhatler ederler

Edirne şehrine hâkim olup aygi
İslambul halkına düşer mâbeyni

Hicâz'da kala Mekke ile Medîne
Cesâret çok eder kâfir yüzüne

Kıyâmetdir kıyâmetdir kıyâmet
Yok tafsîl ile takvîm ne hâcet

Tevârîh oldu târîh bu remzinin
Kapanup bâb-ı tevbe genc-i kenzin

Geçsün ehl-i İslâm kıblesine
Çıkar Deccâl iner ıssı zemîne

Gelür Mehdî ile olur mülâkî
Budur nutk-ı sahîh yokdur hilâfı

Merâyih zümresin a‘vân-ı ricâl
Olurlar cümlesi Deccâl’e idhâl

Bu kâl üzre geçer bir hayli zamân
Ne zahmet çekseler gör ehl-i îmân

Benim kaygum değildir **Kaygusuz**’um
Velâkin kâşif-i sırrı rumûzum

s.28

Bismillâhirrahmânirrahîm

Allâhümme salî ve sellim ‘alâ seyyidînâ nûr-ı Hudâ Allâhümme salî ve sellim ‘alâ seyyidînâ
nûr-ı cemâlillâh Muhammedin el Mustafâ

Allâhümme salî ve sellim ‘alâ seyyidînâ nûr-ı cemâlillâh İmâm-ı Aliyye’l-Murtazâ.

Allâhümme salî ve sellim ‘alâ seyyidînâ nûr-ı cemâlillâh İmâm Hasan Hulk-ı Rızâ

Allâhümme salî ve sellim ‘alâ seyyidînâ nûr-ı cemâlillâh İmâm Hüseyin Şâh şehîd-i mazlûm
fi deşt-i Kerbelâ

Allâhümme salî ve sellim ‘alâ seyyidînâ nûr-ı cemâlillâh Hatîcetü’l-Kübrâ ve Fâtîmatü’z-
Zehrâ

Allâhümme salî ve sellim ‘alâ seyyidînâ nûr-ı cemâlillâh İmâm Zeynelâbidîn ma’sûm-ı pâk

Allâhümme salli ve sellim ‘alâ seyyidinâ nûr-ı cemâlillâh İmâm Muhammed Bâkır

Allâhümme salli ve sellim ‘alâ seyyidinâ nûr-ı cemâlillâh İmâm Ca‘fer-i Sâdık mezheb-i pâk-i rehnümâ

Allâhümme salli ve sellim ‘alâ seyyidinâ nûr-ı cemâlillâh İmâm Mûsâ Kâzım düşmüşlerin püşt ü penâhı

Allâhümme salli ve sellim ‘alâ seyyidinâ nûr-ı cemâlillâh İmâm sultân-ı Horasan burhân-ı Horasan Şâh şehîd-i Horasan İmâm Ali Mûsâ er-Rızâ

Allâhümme salli ve sellim ‘alâ seyyidinâ nûr-ı cemâlillâh İmâm-Muhammed Takî nûr-ı Hudâ

Allâhümme salli ve sellim ‘alâ seyyidinâ nûr-ı cemâlillâh İmâm Ali Nakî seyyid-i Hudâ

Allâhümme salli ve sellim ‘alâ seyyidinâ nûr-ı cemâlillâh İmâm Hasanü’l-Askerî mazhar-ı Hudâ

Allâhümme salli ve sellim ‘alâ seyyidinâ nûr-ı cemâlillâh İmâm Muhammed Mehdî-yi sâhibü’z-zamân kutbu’d-deverân huccetü’l-burhân huccetü’l-kıyâm salavâtullâhi ‘aleyhim ecma‘în bi-rahmetike yâ erhamerrâhimîn lâ fetâ illa Ali lâ seyfe

s.29

illâ Zülfikâr velâ havle velâ kuvvete illâ billâhil aliyyil ‘azîm nasrun minallâhi ve fethun karîb ve beşşiri’l-mü’minîn yâ Allâh yâ Muhammed yâ Ali yâ pîrim yâ gıyâse’l-mu‘temet Allâhumme meded es-Samed lem yelid ve lem yûled ve lem yekun lehû küfüven ehad

Nâr-ı aliyyen mazharul-‘acâib setecidühû avnen leke fi’n-nevâib ilallâh

Hâceti küllihim min kavmin seytecellâ bi-‘azametike yâ Allâh yâ Allâh yâ Allâh ve bi-nûri nübüvvetike yâ Muhammed yâ Muhammed yâ Muhammed ve bi-nûri velâyetike yâ Ali yâ Ali yâ Ali ve ‘aleyhâ muhavvil edriknî edriknî edriknî Düldül-i suvâra yâ Ali müşkil-küşâ yâ Ali lâ fetâ illa Ali lâ seyfe illâ Zülfikâr velâ havle velâ kuvvete illâ billâhil aliyyil ‘azîm nasrun minallâhi ve fethun karîb ve beşşiri’l-mü’minîn yâ Allâh yâ Muhammed yâ Ali on iki İmâm on dört çehârde-i ma’sûm-ı pâk on yedi kemer beste şîr-i penç âl-i abâ kürre-i nâcî himmet-i pîr gerçekler demine hû merd-i mürüvvet yâ pîr yâ sultân meded yâ Şâh-ı Merdân efendim

Nâr-ı ‘aliyyen mazharü’l-‘acâib setecidühû ‘avnen leke fi’n-nevâib ilallâh

Hâceti küllihim min kavmin seytecellâ bi-‘azametike yâ Allâh yâ Allâh yâ Allâh ve bi-nûri nübüvvetike yâ Muhammed yâ Muhammed yâ Muhammed ve bi-nûri velâyetike yâ Ali yâ Ali

yâ Ali ve ‘aleyhâ muhavvil edriknî edriknî edriknî yol erenler yolu hâl erenler hâli gâfil olman gâziler değin üstâz Ali Döldül-i süvâr müşkül-küşâ yâ Ali lâ fetâ illâ Ali yâ seyfe illâ Zülfikâr

s.30

Bismillâhirrahmânirrahîm

Aksamtu billâhillezî ilâhun bi-hurmetillâh lâ ilâhe illâ hû el hayyu’l-kayyûm el-kâim ed-dâim lâ te’huzû sinetün hâzır nâzır ve lâ nevmün lehû mâ fi’s-semâvati ve mâ fi’l-‘ardi kâdirün ‘alâ külli mahlûkin men zellezî yeşfe’u ‘indehû illâ bi-iznihi kerîmün rahîmun ilâhun bi-hurmeti be Berâetün minallâhi ve rasûlihî ilâhî bi-hurmeti tebârekellezî bi-yedihi’l-mülki ve hüve ‘alâ külli şey’in kadîr İlâhî bi-hürmeti se Sümme evresne’l-kitâb ellezîne ıstafâ ilâhî bi-hürmeti cim cennâti ‘adnin yedhulûnehâ ilâhî bi-hürmeti hâ Hâ Mîm ‘Ayn Kaf ilâhî bi-hurmeti hı Hatemallâhu ‘alâ kulûbuhim ilâhî bi-hürmeti dâl Demmerallâhu ‘aleyhim ve’l-kâfirîne ilâhî bi-hürmeti ze Zernî ve men halaktu vahîde ilâhî bi-hürmeti ra Ru‘bemâ yeveddüllezîne keferû ilâhî bi-hürmeti ze Züyyine li’n-nâsi hubbu’s-şehavâti ilâhî bi-hürmeti sin Selâmın ‘alâ Nûhin fi’l-‘âlemi ilâhî bi-hürmeti şın Şehîdallâhu ennehû lâ ilâhe illâ hüve’l-melâiketü ve ülü’l-‘ilmi kâimen bi’l-kıstı lâ ilâhe illâ hüve ‘azîzün hakîm ilâhî bi-hürmeti sad ve’l-Kur’âni zi’z-zikri

ilâhî bi-hürmeti dat Daraballâhu meselen ilâhî bi-hürmeti tı Tâ Hâ mâ enzelnâ ‘aleyke’l-Kur’âne li-teşkâ ilâhî bi-hürmeti zı Zahera’l-fesâdu fi’l-berri ilâhî bi-hürmeti ‘ayn ‘Amme yetesâelüne ‘ani’n-nebei’l-‘azîm ilâhî bi-hürmeti

s.31

gayn Gâfiri’z-zenbi ve kâbili’t-tevbi şedîdi’l-‘ikâb ilâhî bi-hürmeti fe Felâ ve rabbike lâ yû’mînüne ilâhî bi-hürmeti kaf Kâf ve’l-Kur’ânü’l-mecîd ilâhî bi-hürmeti kef Kellâ seya‘lemân ilâhî bi-hürmeti lam Lev enzelnâ hâze’l-Kur’âne ‘alâ cebelin ilâhî bi-hürmeti mim Muhammedün rasûlullâh ilâhî bi-hürmeti nun Nun ve’l-kalemi ve mâ yesturu ilâhî bi hürmeti vav ve mâ erselnâke illâ rahmeten li’l-‘âlemin

İlâhî bi-hurmeti he Huvallâhullezî lâ ilâhe illâ hû ilâhî bi-hürmeti lâ Lâ uksimü bi-hâze’l-beled ve ente hillun bi-hâze’l-beled ve validün ve mâ veled ilâhî bi-hürmeti yâ Ya‘lemu mâ beyne eydîhim ve mâ halfehüm lâ havfun ve lâ kizbun cebbârun ve kahhârun gaffârun settârun ve lâ yuhîdüne bi-şey’in min ‘ilmihî illâ bimâşâ’ Allâhu rabbü’l-‘âlemîn vesî‘a kursiyyuhu’s-semâvati ve’l-ard ve lâ ye’ûdühû hıfzuhumâ ve hüve’l-‘aliyyü’l-‘azîm hâfızun karîbun vekîlun nâsırın bi-hürmeti Rasulillâhi nebiyyillâhi habîbillâhi mücîbillâhi ismuhû hâmiden Ahmedü Mahmûdun mes’ûdün fi’z-Zebûri ve’t-Tevrâti ve’l-İncîli ve’l-Furkânî

mektûbun mestûrun cismuhû mu‘attarun nûrun mukaddesün fi’l-beyti ve’l-harâmi ilâhî bi-hürmeti Muhammedin rasûlillâhi s.a.v ve ‘alâ âlihî ve sellim ilâhî bi-hürmeti İmâm Aliyye’l-Murtazâ Aliyyen veliyyullâh Hatîcetü’l-Kübrâ ve’l-betûl Fâtımatu’z-Zehrâ ve sıbteyn el-İmâmeyn el-humâmeyn el-Hasanu ve’l-Hüseyin ve Zeynelâbidîn ve Muhammed Bâkır ve Ca‘ferü’s-Sâdık

s.32

ve Mûsâ el-Kâzım ve Ali Mûsâ Rızâ ve Muhammed Nakî ecval Ali et-Takî el hâdî ve Hasanü’l-Askerî ez-zekî ve sallı ve sellim ‘alâ hücceti kâimin halefû’s-sâlih el-İmâm el-humâm el-enâm el-muntazır el-mansûr el-muzaffer Muhammed el-hâdî sâhibü’l-emni ve’z-zamân ve halîfetü’r-Rahmân ve kutbu’d-devarân ve huccetü’l-burhân ve mazharı külle îmân ve seyyidi’l-insü ve’l-cân selâmullâhi ve salavâtullâhi te‘âlâ ‘aleyhi ve ‘aleyhim ecma‘în et-tayyibîne et-tahirîne el-ma’sûmîn

Allâhummağfir ve ekremi verham bi-hakkın min âl-i Tâ Hâ ve Yâ Sîn ve ekrim bi-keremike yâ ekreme’l-ekremîn verham bi-rahmetike yâ erhamerrâhimîn bi-hürmeti seyyidi’l-murselîn ve bi-hürmeti emîri’l-mü’mînîn ve bi-hürmeti evlâdı tayyibîn ve’l-hamdulillâhi rabbi’l-‘âlemîn

İhlas 3

Fatiha 3

s.33

Ahd-i Mîsâk

Hazret-i İmâm Ca‘fer Sâdık iştihağı Bektaşîyye lafzı tığbend demek ma’nası bendi Allâh Muhammed Ali tığbendi ve şeddetullah dahi derler beyân oluna tâlip olana bunu bilmek farz-ı ayındır tığbendin üç ismi vardır mühür olması bundandır ki Abdülmelik oğlu Hişâm nâm mel‘ûn Hazret-i İmâm Muhammed Bâkır efendimizi bende çeküb boğmak murâd eylediği vakit üç defa mübârek boyunlarına kiriş çekdikde evvelâ Allah ismini yâd eyledi boğazından çıkdı bir düğüm oldu ve sâniyen bir dahi bend eylediler Muhammed ismini yâd eyledi bir düğüm dahi oldu ve sâlisen bend eylediler Ali ismini yâd eyledi bir düğüm dahi oldu üç mühri anın tabir ederler Hişâm mel‘ûnun yâri var idi adına Nedim kâfir derler idi nidâ eyledi hemân tığbendi getürün deyü ve andan hazret-i İmâm Muhammed Bâkır efendimizin bir yari vardı ismine Mü’mîn ar derler idi nidâ eyledi ki durun ben tarîkını göstereyim dedi durup ne gûnâ ve nasıldır bunlara dedi ki ne ile bend ettiniz cevâb eylediler ki koyun bağırsağıyla hemân Mü’mîn cevâb eyledi ki bir koç kurban getürün ammâ yapağılı olsun der‘akab bir kurbân

getirdiler Mü'min yar kurbanın filhâl yapığundan bir tığbend urub üç düğüm eyledi evvelâ Allah saniyen Muhammed sâlisen Ali isimlerin yâd eyledi bu üç düğüm tamâm oldukda kurbanın üç ayağın bend edüp tığdan geçürdi görün beni ben nice edersem siz de öyle.

s.34

edin dedikde Nûman kurbanı ayaklarından çözdü kendi boğazına takub hazret-i İmâmın oldukları hücre-i şerîfin kapusuna kendüsini dâr-ı Mansûr'a çeküb teslim-i Hak oldu hemân dem Yezîdiler varub Mü'min'in boğazından tığbendi çıkarub alub İmâm Muhammed Bâkır efendimizin yanuna gelip bende çekmek murâd eylediklerinde gördüler ki hazreti nûru'l-hümâm Muhammed Bâkır efendimiz ahrete teşrîf buyurmuşlar mübârek murâd-ı İmâm râhatla can teslim etsün deyu kendi canını fedâ eyledi Mü'min'in rızâ-yı tâmmında bir karındaşı var idi ol mü'min ve muttakî pâk lisân ile ricâ sûretinde şu karındaşımla kendüsini dâra çektiği tığbendi bana verin dedikde Yezidler ol tığbendi zât-ı muttakî rızânın üzerine atıverdiler tığbendi alıp üç ism-i şerîfi yâd eyledi başundan aşurub meyânın bende eyledi âh mine'l-aşk dâr-ı Mansûr'ı kabûl ve ism-i müsellese bir an içün ve kendüde mevcûdî isbât ve müntehiyyât çâr erkân ve yine müsellese eline beline diline ikrâr-ı men ahd-i mîsâk edüp hazret-i İmâm Ca'ferü's-Sâdık efendimizin kendinden izin ikrâr ve icâzet tevellâ ve teberrâ edüb yine nasîhat aldıkda ahd-i mîsâk edüb İmâm Ca'ferü's-Sâdık efendimizden bu deme gelince sâir tarîkın bey'atları meşâl altında ahd-i misâkları sırran idi hazreti İmâm Muhammed Bâkır efendimizin tîz-i şehadeti içün âşikâre oldu İmâm Muhammed Bâkır efendimizden bu deme gelince fukarâ beyinde emânet oldu tığbend üç isim ve üç mühür ve boğaza takılması ve meyânında olması ve fukarânın

s.35

ikrârında kurban zebh olması merre-i ikrâr bunlardır bu kadarca kâfidir kemer beste meyân beste olan fukarâyâ bilmek ve sırr-ı tekin olanlara farz-ı ayındır ve illa kala yâ hû

s.36

İkiden düzülür devlet
Hâtifden olur işâret
Kalkar yedi vâhid bid'at
Ahmed'den çok ibrâm olur

Altı devlet bağdaş olur
Eski sırlar hep fâş olur
Bir güzelce savaş olur
İslâm bir kelâm olur

Benli Ahmed Mekke'den gelir
Muhammed dîninden şân bulur
Bir er Rûm'a kutub olur
Tufân-ı Nûh'dan bir nâm olur

Tamtamoğlu çıkar tahta
Bak şundaki olan bahta
Gâyet kavîdir 'ahde
Altı kiral gulâm olur

Altı devlet bir olur
Acem cümlesine pîr olur
Kâfir Moskov tekdîr olur
Padişâhlık harâm olur

Ey **Bosnevî** sırrını fâş etme
Hakk'a şükret telâş etme
Uzun esîr firâş etme
Bin çok güzel eyyâm olur

s.37

BOSNEVÎ*8'li Hece Vezni*

Evvelinde Tamtam olur
 Döner sonra gam gam olur
 Zuhûr edince on birler
 Bu Tamtam'a i'lâm olur

İbrâhîm Abbas Mûsâ Abdullâh
 Ali ile hem âlisi
 Kitapsız Osmanlıları basa
 Şeyh Ahmed İmâm olur

Haber yollarlar kâfire
 Hazır olur vağfire
 Benzer Moskov misâfire
 Frengistan em em olur

Gücenir cümlesi Tamtam'a
 Baka başa gelen gama
 Bir gayret düşer 'Acem'e
 İmâm mahalli Şam olur

Tamtam çıkar yolundan
 İkrâr gider dilinden
 Cihân oynar yerinden
 Her dürlü itmâm olur

Moskov'la yar olur Tamtam
 Kimseler çekmesin hiç gam
 Elinden devleti itmâm

İtmâm olur tamâm olur

s.38

TEVÂRÎH-İ ENBİYÂ SALLALLÂHU ALEYHİ VESELLEM

İbn-i Abbas hazretlerinin rivâyeti üzre hazret-i Âdem (a.s) cennetten çıktığı zamândan hicret-i fahr-i âlem (s.a.v.) zamân-ı sa'âdetlerine gelince altı bin altı yüz doksan sene mürûr etmiştir ve hazret-i Âdem a.s'dan ve Nûh nebî a.s'a gelince iki bin iki yüz sene mürûr etmiştir ve hazret-i Nûh nebî a.s hazret-i İbrâhîm a.s'a gelince bin yüz kırk sene mürûr etmiştir ve hazret-i İbrâhîm a.s'dan hazret-i Mûsâ a.s'a gelince bin dört yüz on sekiz sene mürûr etmiştir ve hazret-i Mûsâ a.s'dan hazret-i Dâvut nebî a.s'a gelince yüz yetmiş dokuz sene mürûr etmiştir ve hazret-i Dâvut a.s'dan hazret-i İsâ a.s'a gelince bin elli üç sene mürûr etmiştir ve hazret-i İsâ a.s'dan Seyyidü'l-mürselîn ve Hâtemü'n-nebiyyîn Muhammed a.s'ın hicretine gelince altı yüz sene mürûr etmiştir ve İskender-i Zülkarneyn vefâtından sonra zamân-ı Hicret-i nebeviyye'ye gelince sekiz yüz seksen iki sene mürûr etmiştir ve hazret-i Dâvut a.s'dan zamân-ı Hicret-i nebeviyye'ye bin altı yüz sene mürûr etmiştir ve hazret-i Mûsâ a.s'dan zamân-ı Hicret-i nebeviyye'ye iki bin üç yüz sene mürûr etmiştir ve hazret-i İbrâhîm a.s'dan zamân-ı Hicret-i nebeviyye'ye gelince üç bin yetmiş sene mürûr etmiştir ve hazret-i Nûh a.s'dan zamân-ı Hicret-i nebeviyye'ye gelince dört bin dört yüz doksan sene mürûr etmiştir ve hazret-i Âdem a.s'dan zamân-ı Hicret-i nebeviyye'ye gelince altı bin altı yüz doksan sene mürûr etmiştir. Temmet.

s.39

29

15'li Hece Vezni

Gaflet ile yatarsun dinle nedir ugrus
Gâfil olma bil ki yoldaşın hâzırdır sanatus

Günde beş dolaşır kapunda İngilüs Azrâil
Bî-habersin ne yatarsun kapunda İngilüs

Dünyânın devletine tahtına gönül bağlama
Tabuta girsen gerektir yanasın savanos

Gaflet ile geçti ömrün tabuta gel hâzır ol
En sonu kim kabır içinde sen yatasın mene hoz

Her kim ‘âşık olmadı cân menzîline ermedi
Ol Müselman olmadı kâfirdir adı süroz

Gel **Kuloğlu** kulluk eyle enbiyâya sıdk ile
Ki yarın mahşer gününde okunasın anşer bos

30

6+5 = 11’li Hece Vezni

Çıkub yüksekleri seyrân eyledim
Leylâ’nın geçtiği yollar perişân
Fırâk geldi âh edip ağladım
Sade ben değil cümle ‘âlem perişân

Açıldı çiçekler geldi ya yazlar
Sevgili Leylâ’nın etdiği nazlar
Düzen tutmuyor ve bozuldu sazlar
Perdeler, elma, yurtlar perişân

Zulüm âteşine yandı ya dağlar
Herkeş sevdiğini âh edüp ağlar
Gazeldir yaprağı bozuldu bağlar
Bülbülü gelmedi güller perişân

Mecnûn türâb ayağımız elimiz
Kara toprağa gark oldu dilimiz
Kırık kanadımız seng gönlümüz

Leylâ'yı hoş eden diller perişân

s.40

31

GÜFTE-İ SULTÂN MUHTEFÎ

-.-- / -.-- / -.--- / -.--

Yıkılıbdur bu cihân sanma ki bizden düzüle

Felek çarhı denî kamu âlem müptezele

Şimdi erbâb-ı sa'âdet gezen hep hezele

İşimiz kaldı bizim merhamet-i Lem-yezele

32

NAZÎRE-İ RÂGİB PAŞA

-.-- / -.-- / -.--- / -.--

Kimseler almadı kâmın bu cihânda tezele

Feleğin devri mutâbık gene bezm-i ezele

Sanma ey dil ki sa'âdet bula bir dem hezele

Verdi Hallâk-ı cihân müptezeli müptezele

33

NAZÎRE-İ ŞEYHÜLİSLÂM

-.-- / -.-- / -.--- / -.--

Sâkîyâ ba'demizi bûs-ı lebinle mezele

Menzîline nâ'il olur devlet tezele

Şimdi erbâb-ı sa'âdete yok hezele

Vermedi 'âdet-i Hak müptezeli müptezele

34

NAZÎRE-İ BOSNEVÎ BABA

-.-- / -.-- / -.--- / -.--

Yıkılırsa bu cihân gör zâhid mezele

Yana mümkün çerh-ı gerdûn bir dahi kim düzele

Ber-murâd etmez seni bil padişâhım hezele

60

Çünkü düştü ehl-i sa‘âdet pâyine müptezele

s.41

ARİSTOTALES HEKİM İSKENDER-İ ZÜLKARNEYN’E İDİĞİ NASİHATİ

Evvel sırrımı sakla az söyle ve bilâ-sebep kimseye husûmet etme sâdık ol kimseyi zemm ve gıybet etme te’ennî edici ol fukarâyâ tahkîr etme ululara riâyet eyle aklına zâ’il olacak kadar hamr içme mevti her dem zikreyle bilmediğın kimseye mukârin olma sana düşmanlığa sebkât etmiş olana tez i’timâd etme her temellük eden adamdan hakîkat umma tevâzu‘ ehli ol hiç incinmeyen dosttan vefâ umma bir hizmetle tecrîbe etmedikçe sadâkat ve istikâmet umma müstakîm ol nice kerre hakîkat gördüğün dostlardan bir zelle sâdır olmağıla terketme bir nesne zâyî‘ olsa gerü ele girmesi muhâl olsa anın için kasâvet çekme tali‘ine el vermeye mağrur olma dostlarına iltifât elinde ol düşmanlarına mudâret et dostu düşmandan fark edüp ona göre mu‘âmele eyle yâr-i sâdık anka ve kimyâ gibidir ele getirdikte pekçe tut fûrûmâyeye adam sanıp kendüne yâr-i hemdem kılma ilk ‘ayba sana getireni dost sanma dost ne denlü fakîr ise hor bakma sitemin görüp senden dü-gerdân olmayan dosttan kıymet olmaz düşmanın temellüküne aldanma avrada sakın i’timâd etme gavgalardan tefrît üzere ol denî ve hasîs olan adamdan iyilik umma sunmanın du‘âsın almağa sa’y et yahşi düşmanlardan sakınmaz kat‘î kâr edenin nekbeti hânene getirme iyilik bilmezlere iyilik etme evvel fikreyle sonra söz söyle

s.42

DER- BEYÂN-I TERCÜMAN-I TIRAŞ

Aşk ile olduk tıraş

Erenler yoluna bin cân ile

Baş kılı kıldan geçmişüz

Erenler muhabbetinden geçmedik

Dost

DER-BEYÂN-I TERCÜMAN-I MENKUŞ

Yürür bize başkeş

Gezme serseri cân u dilden

Üç âl-i muhibb-i hânedân sad

Sıdk-ı hâs gulam gel erenler

Aşkına

DER-BEYÂN-I TERCÜMAN-I PAHENK

Takındım meyânımı bugün

Taşı kanâ‘atten kısmet ara

Olanı rızk kıldım kanâ‘at
Hânedân-ı Ahmedin sünnetin kıldım
Edâ salî ve ‘alâ seyidînâ âl-i
Muhammed Mustafâ
Dost

DER BEYÂN-I TERCÜMAN-I EŞKÎ yâ HU

11’li Hece Vezni

Eşiğinde komuşam ben cân u ser
Nâ-vücûdum ola hem çü ver
Eşiğinde hâcetim budur benim
Kim kılasın ben fakîre bir nazar

BAB-I DER BEYÂN-I ON İKİ POST

Evvelki post :	İkinci aşciyân	Üçüncü etmekciyân
Horasan	Seyyid Ali sultân	Balım Sultân
Dördüncü nakîb	Beşinci meydânciyân	Altıncı kilerciyân
Kaygusuz Sultân	Sarı İsmâîl Sultân	Kolu Açık Hacım Sultân
Yedinci kahveciyân	Sekizinci türbedâr	Dokuzuncu kurbânciyân
Şâzelî Sultân	Karadutlu Cân Baba	İbrâhîm Halîlullâh
Onuncu ayakciyân	On birinci ataciyân	On ikinci mihmândâr
Abdal Mûsâ Sultân	Kanber Ali Sultân	Hızır a.s postudur

s.43

TEKBÎR-İ KURBÂN

Bism-i şâh Allâh Allâh fermân-ı celil kurbân-ı Halîl delîl-i Cebrâîl tekbîr-i İsmâîl bism-i şâh
sübânallâh ve’l-hamdulillâh velâ ilâhe illallâhu Allâhu ekber velâ havle velâ kuvvete illâ
billâhi’l-‘aliyyi’l-‘azîm nûr-ı cemâl-i Muhammed ve kemâl-i Hüseyin Ali yoluna salavât
eyvallâh

Tamâm

Bab talak için ay eskisinde bir pâre kurşun üzerine getire sol koluna bağlaya ammâ dokuz gün getire ziyâde getirmeye zîrâ talak olmaya

Ya Allâh yâ Allâh yâ Allâh Yâ Sîn

Bâb mayasıl için mücerredir kim yün yüz dirhem ‘asel kıyye yarım keskin şarap kıyye bir iki tencere içinde vaz‘ edüp ağzını hamur ede sıvayup ol kadar kaynaya ki rube-i kıyye sabâh ve ahşam aç karnına beşer dirhem isti‘mâl edeler

Bâb ma‘cûn bel ağrısına baş ağrısına ve baş dönmesine ve yürek ağrısına ve yürek titremesine ve ağız râyahasına ve balgam safraya ve cemi‘ bedende olan emrâza şifâdır kereviz tohumu (5) havuç tohumu (5) merzene sakızı tohumu (5) durak otu (5) karanfil (5) od-ı ham (5) beyaz günlek (5) çöp çini (5) ‘asel (13) ekl olunması bir dirhem

BAŞ AĞRISINA

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Velevenne süyyiret bihi’l-cibâlu evkade ve süyyirat bihi’l-ardu yâ Allâh emran cemî‘a

s.44

Bismillâhirrahmânirrahîm Kul eûzü bi-rabbi’l-felak min şerri mâ halak ve min şerri’n-neffâsâtı fi’l-‘ukad ve min şerri hâsidin izâ hased ve en yekâdüllezîne keferû le-yüzligunneke bi-ebşârihim lemmâ semî‘û zikra ve yekûlûne innehû le-mecnûn ve mâ hüve illâ zikrun li’l-‘âlemîn

BURNUN AÇILDIKTA

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Ve kulnâ yâ nâru kûnî berden ve selâmen ‘alâ İbrâhîm

Bâb kovan için bir gayri canavar incitmemek için yazup bir sıkı kapağına koya
(şekil)

Evlâdım Hatîce

Şembe günü dünyâyâ teşrîf eylediği

Tarih beyânı

13 Recep 1254 (2 Ekim 1838)

Oğlum Mustafâ dünyâyâ teşrîf eylediği beyânıdır

Rebiyyülâhir 10 Mayıs 1259 (10 Mayıs 1843)

Kızım Gülsüm dünyâyâ geldiği târîh beyânı

s.45

Hazret-i İmâm Hasanü'l-Askerî altı mâh İmâmetlik eyledi mutemetliğin cehr eyledi kabri samarradadır hazret-i İmâm Muhammed Mehdî radiyallâhu teala anh mutemetliğin zamânında Şabân-ı şerifin on beşinde Samarra'da gâib oldu salavâtullâhu teala aleyhim ecmain ve la'netullâhi alel kavmil zâlimin la'net-ender la'net-hezâr Yezîd pür Yezîd tohumu mervan ve rahmetullâhi alel kavmil mü'minin

Allâh Allâh niyâzlarımız namâzlarımız kabûl ola murâd ve maksûdlarımız hâsıl ola fahrimiz mezîd ola ömürlerimiz uzun ola gönüllerimiz saf ola nasîb ve kısmetlerimiz bol ola pîrim İmâmım şâh Abdal Mûsâ Sultân kutb-ı âlem Hünkâr Hacı Bektâş Velî himmet şefa'atleri hüsn-i nazarları üzerlerimizde hâzır ola küstahlığımızı kalmaya dergâhına lâayık kullarından eyleyüp derdimize devâ rencimize şifâ bahşedüp münker ve münafığı bir aksedüp 'âşık-ı sâdık kardeşlerimize ve evlatlarımıza sağlık safâlık birliğe dirliğe düzenliğe ağız tadı gönül şenliği kerem eyleye hû.

Sofra Duâsı

El-Hak berekâtın vere bu gitti ganîsi gele yiyüp yedürenin hayrı kabûl ola dergâh-ı Hak'da yazılan on iki İmâm efendilerimiz destgîrimiz ola pîrimiz eli yakamızdan eksik olmaya

Kızıl donlu Abdal Mûsâ sultân havl-i haylimiz ola nefsimiz iksîr ola kılıcımız keskin ola sözümüz üstün ola kısmetimiz ganî ola Allâh kerîm sırr-ı Şâh Balım dem-i pîr Hacı Bektâş Velî üçler yediler kırklar gerçek erenler demine hû diyelim hû

s.46

...Ehl-i ma'ârif 'âmil eylese idi her dâim azîz muhterem ola evvelki rıf'ati taleb etdim tevâzu'da buldum ikinci riyâseti taleb etdim 'umdede buldum üçüncü kerâmeti taleb etdim takvâda buldum dördüncü inâyeti taleb etdim doğrulukda buldum beşinci yârımı taleb etdim sabırda buldum altıncı 'ibâdeti taleb etdim vera'da buldum yedinci devleti taleb etdim kana'atde buldum sekizinci şükrü taleb etdim rızâda buldum dokuzuncu râhatı taleb etdim terk-i hasetde buldum onuncu gaybeti taleb etdim yalnızlıkta buldum on birinci padişâhlığı taleb etdim zühdde buldum on ikinci musâhabeti taleb etdim 'amel-i sâlihada buldum on üçüncü 'âfiyeti taleb etdim sükûnda buldum on dördüncü tekellüm içün mûnis-i Kur'an'da buldum on beşinci mîzânın ağırlığını taleb etdim Allâhu azimüşşânın zikrinde buldum on altıncı oldur ki halka iyilik çü cömertlikte buldum sâdık Ali veliyyullâh hey

TERCÜMÂN-I NİYÂZ

Biz bu tarîkat köyüne bir niyâza gelmişüz kıbleyi gördük anınçün biz niyâza gelmişüz pür günâh eyledikte bu yolda ederiz her dem niyâzullâh eyvallâh

TEKBÎR-İ TESLÎM

Hatem-i ‘ale’l mezîd tavk-ı gerdân-ı mürîd fahr-i gulâm-ı sa‘îd la‘netullâh-i alâ Yezîd ve alâ kavm-i Yezîd havalet Şâh-ı şehîd

s.47

DER BEYÂN-I VÜCÛDNÂME OL TÂCI MUHAMMED ALÎ'DİR

Sağ gözü Hüseyin (hı) ve sol gözü Hasan (gayın) ve sağ kaş Fâtıma (ze) ve sol kaş Hatice (re) ve sağ kirpik Zeynelâbidîn (şin) ve sol kirpik Ali Takî (sin) ve aşağı kirpik sağ Mûsâ Kâzım (kaf) ve sol kirpik aşağı Muhammed Bâkır (fe) ve sağ burun Ali Mûsâ Rızâ (cim) ve sol burun Hasanü'l-Askerî (mim) ve ağız Muhammed Takî (ye) sağ kulak Muhammed Mehdî (zel) sol kulak Ca'fer-i Sâdık (dal) sağ yanak Âdem nebî (ya) sol yanak Muhammed Mustafâ (kef) sağ sakal İbrâhîm-i sâni (se) sol sakal Nûh nebî (ca) sağ el Ma'sûm Muhammed Ekber (dat) sol el Ma'sûm Abdullâh (sad) göz ile kaş aralığı Ma'sûm Abdulhab (ayın) ve sol göz ile kaş aralığı Ma'sûm Kâsım (te) yüz ile yanak aralığı sağ taraf Ma'sûm Hasan (kef) ve sol taraf Ma'sûm Kâsım (lam)

İki dudak ve yüz aralığı sağ Ma'sûm Tayyib ile Ca'fer (he) iki yüz sağ taraf Ma'sûm Ca'fer (zı) ve sol taraf Ma'sûm Kâsım (vav) ve göz tarafları sağ taraf Ali Asgar (ha) ve göz tarafların solu Abdullâh Sâni (se) ve yanakların sağ Ma'sûm Yahyâ (nun) ve sol yanak Ma'sûm Sâlih

s.48

DER BEYÂN-I SİLSİLENÂME

Hazret-i Hünkâr Hacı Bektâş Velî'nin mürşîdi hazret-i hâce Ahmed Yesevî ve Ahmed Yesevî'nin mürşîdi Münşâd Nûri'dir ve Münşâd'ın mürşîdi Kutbuddîn Haydarî'dir ve Kutbuddîn Haydarî'nin mürşîdi İmâm Rızâ'dır ve İmâm Rızâ'nın mürşîdi İmâm Kâzım'dır ve İmâm Kâzım'ın mürşîdi İmâm Ca'fer es-Sâdık ve İmâm Ca'fer es-Sâdık'ın İmâm Zeynelabâ'dır ve İmâm Zeynelabâ'nın İmâm Hüseyin'dir İmâm ve İmâm Hüseyin'in İmâm Muhammed Bâkır ve İmâm Bâkır'ın Hazret-i Şâh'dır ve hazret-i Muhammed'dir ve hazret-i Muhammed'in Cebrâil'dir Cebrâil'in Mikâil'dir ve Mikâil'in İsrâfil'dir ve İsrâfil'in Azrâil'dir ve Azrâil'in Allâh celle celâluhû ve ammâ nevâluh imdi ma'lûm olduğu İmâmların hem babaları hem mürşîdleri bundadır vesselâm

Bâb

Koyunları çiçek incitmemek için bunu dört bakla üzerine yazub tılsımlar ile bir parça beze bağlayub yününe asalar baklada yazılacak budur zukuş dukuş merkuş merkuş melita medgakuş

(şekil)

Bâb

Bir kimsenin kovanlığına yaban arısı üşse bunu yazsa ol gelen arı kovanlığa gitmeye tılsım budur

719 9994447 elif ayın he he kaf ayın

s.49

Bâb

Ganem için her ne yırtıcı cânavar mûsâllat olsa bu zikr olunan vefkleri bir kağıda yazub ve andan karabiber ile tütün edeler ve bir dişi koyun boğazına asalar ve Cuma günü kuşluk vakti yazalar ve hayvân gezdiği yeri kalbinde tuta mücerrebdır

(şekil)

Bâb

Arı için

(şekil)

Fasıl

Sıçan olan evde taş üzerine yazub evin üç köşesine gömüp mücerrebdır

(şekil)

Bâb

Koyunlar hasta olmamak için bunu yazub boğazına koyalar afaddan emin olalar

Ye (10) Mim (40) Lam (30) Ye (10) Hı (600) Mim (40) Kef
(20)

Se (500) Lam (30) Nun (51)

Mim re nun vav şin dal be re nun vav şin şin elif
Zel nun vav şin kefe şin tı tı ye vav şin kaf
Tı mim ye re

s.50

Radıyallâhu te'âlâ 'aleyhim ecma'in hazret-i Muhammed s.a.v'in anası üç yaşında vefât eyledi kabri Medîne-yi Münevvere'dedir hazret-i İmâm Aliyyü'l-Murtazâ kerremallâhu veche altmış üç yaşında vefât eyledi sabâh namâzı Kûfe mescidinde Mülcem oğlu mel'un şehîd

eyledi Necef’de yatur hazret-i İmâm Hasan radiyallâhu anh altı mâh imâmetlik etdi kırk yaşında Kayser kızı avratı idi Muâviye mel’ûn ma’rifetiyle meşveretiyle ağu içürüb şehîd eyledi kabri Medîne-yi Münevvere’dedir hazret-i İmâm Hüseyin şâh-ı şehîd-i Kerbelâ radiyallâhu anh üç mâh imâmetlik eyledi elli beş yaşında mel’ûn Şimri şehîd eyledi kabri Kerbelâda’dır hazret-i İmâm Zeynelâbidîn radiyallâhu anh yirmi iki sene imâmetlik eyledi kırk yaşında İbn-i Mervân Abdullâh la’în şehîd eyledi kabri Medîne-yi Münevvere’dedir hazret-i İmâm Muhammed Bâkır radiyallâhu anh sekiz sene imâmetlik eyledi kırk dokuz yaşında Abdulmelik la’în oğlu Hişâm la’în şehîd eyledi kabri Medîne’dedir hazret-i İmâm Ca’fer es-Sâdık mezheb-i pâk rehnümâ radiyallâhu anh otuz sene imâmetlik eyledi altmış yaşında Mansûr-ı Kûfi la’în şehîd eyledi kabri Medîne’dedir hazret-i İmâm Mûsâ Kâzım radiyallâhu ‘anh beş sene imâmetlik eyledi elli beş yaşında Hârûn er-Reşîd mel’ûn hapiste kurşun ile şehîd eyledi kabri Bağdat’tadır hazret-i İmâm Mûsâ er-Rızâ yirmi iki sene imâmetlik eyledi elli beş yaşında Me’mûn er-Reşîd la’în şehîd eyledi İbn-i Mel’ûn üzüme zehir katub şehîd eyledi kabri Horasan’dadır hazret-i İmâm Muhammed Takî on yedi sene imâmetlik eyledi yirmi beş yaşında Mu’tasım la’în şehîd eyledi kabri Bağdat’tadır hazret-i İmâm Ali en-Nakî otuz üç sene imâmetlik eyledi kırk dört yaşında Mûtevekkil mel’ûn İbn-i Muksim la’în şehîd eyledi kabri Semarrâ’dadır

s.51

TECÜMÂN-I İSM-İ ŞÂH

Şâh-ı Merdân’ın kuluyum âl-i Abânın neslindenim gürûh-ı nâcîyim İmâm Ca’fer Sâdık mezhebendenim rehberim Muhammed mürşîdim Ali

TERCÜMÂN-I TESLÎM

Allâh Allâh erenler öldü erkân-ı imânım kalmadı gönlümde şek gümânım takinub teslîm oldum Hakk’a teslîm erenler yolunda terk etdim cânım Allâh eyvallâh

TEKBÎR-İ TÂC-I TERCÜMÂN-I EVVEL KAPU

Elhamdülillâhillezî refe‘as-semâvati ve’l-ibrâc ve ‘alâ helihi’l-üccâc Ali ibn-i Ebî Tâlib esedullâhi’l-gâlib ve sallallâhu ‘alâ Muhammed sâhibi’t-tâc vel mi‘râc

TERCÜMÂN-I İKİNCİ KAPU

Bismillâh ve billâh Allâhu ekber bismillâh minallâh ve illallâh Allâh Allâhu ekber bismillâh ve’l-hamdulillâhi Rabbi’l-‘âlemîn lâ ilâhe illallâhu Allâhu ekber

TERCÜMAN-I ÜÇÜNCÜ KAPU

Azîzün fî-imâi zânihi yehîcû fî-nûri enbiyâ el-Kuddûs ve mevcûd fî'l-evveli ve'l-âhiri ve'z-zâhiri ve'l-bâtın vallâhu ekber fetebârekallâh ahsenü'l-hâlikîn

TERCÜMAN-I DÖRDÜNCÜ KAPU

Bismillâhirrahmânirrahîm Allâhümme libâsü't-takvâ illâ yerfe'u 'an-libâsi'l-'âfiyeti pîr ü pîrân sırr-ı Şâh-ı Merdân ma'nâ-yı kutb-ı 'âlem Hünkâr Hacı Bektâş Velî sırr-ı pîr üçler yediler kırklar sultân-ı kutb-ı âlem-i cihân hayyü'l-hamd Allâhüllezî ce'ale kulûbü'l-'ârifin fethü't-tâc vel mi'râc

s.52

Ali İbn-i Ebû Tâlib esedullâh gâlib îmânın ve irşâdın eyle 'aleyh ve sallallâhu 'alâ seyyidinâ Muhammed sâhibü't-tâc vel mi'râc hâlet-i Hünkâr Hacı Bektâş-ı Velî

DİĞER TEKBÎR-İ TAC

Şâh-ı Merdân düvâzde İmâm ma'sûm-ı pâk velî nebiyy-i Hak hânedân-ı Muhammed Ali pîrimiz Hünkâr Hacı Bektâş-ı Velî 'azemetullâh Allâhu ekber Allâhu ekber Allâhu ekber

TERCÜMÂN-I HIRKA

Hırka behre Mustafâ odur uğru Cebrâil mihr-i ber-âver gerde buğrı libas hüsn-i erkân cûd-ı pîr cemâl-i Muhammed ve kemâl-i Hüseyin Ali bilene es-salavât

TEKBÎR-İ HIRKA

Bism-i Şâh 'aleyhim siyâb-ı sündüsin hudrin ve istebrak ve küllü esâvirin bi-fiddati ve sekâhum rabbuhum şarâben tahâran Allâhu ekber Allâhu ekber Allâhu ekber ve lillâhi'l-hamd

TERCÜMAN-I ELİF LAMINA

Terk-i tecrîdi ahdine bend bağladım Elif Lamina kul hüvallahü ahaddir şânın Allâhü's-samed lem yelidsin ve lem yûled okurlar seni hem ve lem yekun lehû kufuven ahad pür cemâli Muhammed ve kemâli Hüseyin Ali bilene es salavât

TERCÜMÂN-I KAMBERİYYE

Kanber oldum pâ-yı râhsın özüne bunca dem hasret çekerdim hâk-i pâyin tozuna pür cemâli Muhammed ve kemâli Hüseyin Ali bilene es salavât

TEKBÎR-İ KAMBERİYYE

Ya eyyuhellezîne âmenû sâbirû ve sâbirû ve zâbitû le‘alleküm tuflihûn yâ Ali Allâh eyvallâh

s.53

TERCÜMÂN-I FİRÂŞ

Hüseyn-i Kerbelâ için erenler gözüm yaşıdur Yezîd’e sad hezâr la’net erenler işidür râhına
düştüm Aliyyü’l-Murtazâ erenler başıdur pîrimiz kırklar içinde Seyyid Firâşî’dür tercümân
lâkin ıbrık Haydar’ın rûhuna oldu sîne çâk yüz sürüp dergâhına eylerdi pâk evvel vara
hizmetinde çâk çâk pîrimiz üstüne demeyiz Selmân-ı Pâk Allâh eyvallâh

TEKBÎR-İ TESLÎM

İsm-i Şâh-ı Merdân teslîm-i tavk-ı gerdân mürîd-i fahr-i gulâm sa‘îd la‘netullâhi bi-Yezîd ve
‘alâ kavm-i Yezîd Allâhu ekber vallâhu’l-hamd hâlet

s.54

MA‘A BESMELE VELEDEN MERYEM ‘ALEYHİSSELÂM

Eş-şakkat yâ Muhammed ve ülfet yâ Muhammed mâ fihâ ve tahallet yâ Muhammed

Ya Muhammed yâ hâlu’n-nefs mine’n-nefs ve yâ mahrecü’n-nefstahfif-i tamâm

Bâb

Rivâyet olunur ki her kim bu karınca getürse veya ahi dükkânı olsa dükkâna yapışır
....eynine âlem halkı karınca gibi düşerler ve eğer bir kişinin Kimse alsa bu duânın
niyetine yedi kere okuyub.....-ler ve halk başına karınca gibi üşseler ve eğer bir kızı
duâ bir çanak içine yazub suya yedi kere okuya sudan yüzünü yusa fi’l-hâl alalar bi-iznillâhi
te‘âlâbismillâhirrahmânirrahîm yâ Rab Cebrâil ve Mikâil ve İsrâfil her... Rabb-i İbrâhîm
ve İsmâil ve İshâk ve Ya‘kûb aleyhimü’s-selâm berekât ve yâ menzîli’t-Tevrât ve Zebûr ve’l-
İncil ve’l-Furkân yâ Ahad yâ Samed yâ men lem yelid ve lem yûled ve lem yekun lehû
küfüven ahad hüve’r-Rezzâk ve’l-kuvveti’l-metîn allâhümme erzuknî rızkan helâlen tayyiben
b-irahmetike yâ erhamurrâhimîn ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi’l-‘aliyyi’l-‘azîm

Bâb

Uyku uyumayan yazub baş altına koya

Bismillâhirrahmânirrahîm Sübhânellezî esrâ bi-‘abdihî leylen mine’l-mescidi’l-harâmi ile’l-
mescidi’l-aksallezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min-âyâtinâ innehû hüve’s-semî‘u’l-‘alîm

s.55

Bu vefk-i şerifi sara için Çarşamba günü öğle ezanından evvel yazub kurt derisine sarub
boynuna asalar ve dahi hastanın ismini kebîr hâb ile bakub adın ikiden tarh edüb her ne kalur
ise bu rakamların altına koyub ba‘de zammede

Kütüpheneye vaz‘ede 2549

(şekil)

s.56

35

GÜFTE-İ KAYGUSUZ SULTÂN KUDDİSE SIRRUH

6+5 = 11’li Hece Vezni

Yüri sen Hak için eyle bir ‘amel
Âşıkâ sevdâ ne güzel uymuş

Aşk oldı evvel dünyâya temel
Hikmet-i Mevlâ ne güzel uymuş

Muhabbet nûrıdır hazret-i Sübhân
O nûrdan oldu suret-i insân
Tutdı zemîni bu yedi âsumân
‘Arş-ı mu‘alla ne güzel uymuş

Görmedi İblîs düşdi inada
Secde kılmadı kaldı piyâde
Turâb âb âteş bâde
Âdem’e Havva ne güzel uymuş

Bezm-i elestden gelmişiz zemîne
Biz ol ikrârdan dönmeziz yine
Burc-ı bârda on iki âyîne
Kümbed-i hadrâ ne güzel uymuş

Rıdvân'a cennet kapusın açmak
Var ise Havvâ'dan oldu çıkmak
Münkere tamu mü'mine uçmak
Cennetü'l-me'vâ ne güzel uymuş

Bu dünyâ fânîdir fânî
Bir 'amel işle özini tanı
Dilde zikrindir seb'a'l-mesânî
'Alleme'l-esmâ ne güzel uymuş

Bu dünyâ fânîdir sonu harâbe
Yasdanub taş döşek türâba
Cennet bağçesinde kevser şarâba
Zevk ile safâ ne güzel uymuş

s.57

Cihân yoğiken var idi Hâlık
Esrâr-ı 'aşka olagör mâlik
İbrâhîme nâr Yûnus'a balık
Balığa deryâ ne güzel uymuş

Cemâlullâh 'aşkdır' âşıkın nutkı
Dostı bulmakdır murâd u kasdı
Kör nefsimin soyuldu postu
Kazâya rızâ ne güzel uymuş

Mansûr bu yolda geldi ikrâra
Ene'l-Hak dedi çekildi dâra
Gören 'âşıklar başladı zâra
Bülbüle gülzâr ne güzel uymuş

Ezelden böyle kurulmuş bünyâd
Sakın etmesin kimseden feryâd
Vefâ'ya Mîhri Şîrin'e Ferhâd
Mecnûn'a Leylâ ne güzel uymuş

'Andalîbi gör kim geçmez gülünden
Âşıkla ma'şûk gîtmez dilinden
Aldırmış 'aklın Yûsuf derdinden
Ağlar Züleyhâ ne güzel uymuş

Âşıklar ağlaşır göçen cânlara
Ölenler hasret kıldı sağlara
Bir âh çeküb düştü dağlara
Lâle hazâna ne güzel uymuş

Mevlâm ol dedi var oldu 'âlem
Cebrâil verdi kandîle selâm
'Arş ile kürsî levh ile kalem
Her dürlü eşyâ ne güzel uymuş

s.58

Evvel kelâm geldi iktidâm
Verildi Tevrât şâyî' oldu nâm
Tûr-ı Sînâ'da binbir kelâm
Söyleşir Mûsâ ne güzel uymuş

Verdi Zebûrı Hak 'atâ kıldı
Bir bir okuyub lafzını bildi
Meryem anadan Rûhullâh oldu
İncil'e Îsâ ne güzel uymuş

Çün geldi Süleymân eyledi zuhûr
Destinde hâtem vuhûş tuyûr
İns ile cinnî mâr ile hem mûr
Hikmet-i icrâ ne güzel uymuş

Habîbin sevdi yaratdı Sübhân
İndirdi gökten âyet-i Kur'ân
Rûz-ı mahşerde dertlere dermân
Hâtemü'l-enbiyâ ne güzel uymuş

Akar gözlerimden kan ile yaşı
Ahdi gazâsında kıldı savaşı
Hazret-i Hamzâ şehîd abası
'Amm-i Mustafâ ne güzel uymuş

Bindi Düldül'e eyledi gazâ
Zülfikâr elde şâh-ı Murtazâ
Kırdı küffârı eyledi gazâ
Ol Şîr-i Hudâ ne güzel uymuş

Aşk oldu benim derdime çâre
Cevr-i dîlberden oldum âvâre
Sakın hâlîm söyleme ağyâre
Celâle cemâl ne güzel uymuş

s.59

Biz güzellere ederiz 'izzet
Yârîne baksa âşîka lezzet
Sâkî sun câmı eyleyüb işret
Dost ile tenhâ ne güzel uymuş

Bu bir gizli sırdır eyle berâber
Sakla kalbinde derûnunda yaz
Verildi ‘âşika Hak’ dan niyâz
Yâre istiğnâ ne güzel uymuş

Kaşların oldu muhabbetnâme
Düşdi gönlümüze bir serencâme
Kâmet-i servdir serâser câme
Ol melek sîmâ ne güzel uymuş

Cân emanettir uçar yuvadan
Muhabbet ezelî gelmiş Hudâdan
Bâkî değildir geç bu hevâdan
Hem terk-i dünyâ ne güzel uymuş

Hazret-i Hızır’dır cümlelerin başı
Bunu ‘ârifler bilür ne bilsin nâşi
Hacı Bektâş Velî bir cânsız taşı
Yürüttdi ammâ ne güzel uymuş

Kimisi ağlar kimisi güler
Kimisi Hakk’a niyâz eder
Müslüman olan beş vaktin kılar
Borcunu edâ ne güzel uymuş

Allâhın dostı fedâdır cânı
Bir pula versin almaz cihânı
Aşkın kitâbı bu dâsitânı
Eylemiş icrâ ne güzel uymuş

Kaygusuz Abdal sırrı sen sır et

Gördüğün deme bildiğin unut

Eksiye kılma ‘âşık ma‘zûr tut

Esrâr-ı Hudâ ne güzel uymuş

s.60

Bâb

Her ayın iki gün naıhsı vardır ol iki gün içinde evlâd dünyâyâ gelse ömrü az ola ve eğer binâ başlansa tamâm olmaya veyâhud mâlı telef ola veyâhud yaşı telef ola veyâhud melâmetlik vâki‘ ola ve her ne taleb ederse hâsıl olmaya ve eğer bir kimse evlense çok belâ-yı ‘azîm göre ve bu sözleri Hak sübhânehu teâlâ Cebrâil’i gönderüb hazret-i Rasûl ‘aleyhisselâma ma‘lûm eyledi her kişı ol günleri gözetüb hıfz eylese ol âfetlerden emîn ola naıhs günleri bunlardır (Muharrem’in 4, 15) (Safer’in 1, 4) (Rebiülevvel’in 2, 3) (Rebiülâhîr’in 1,10) (Cemâziyelevvel’in 9,11) (Cemâziyelâhîr’in 2,14) (Receb ayının 2,4) (Şaban’ın 3,6) (Ramazan ayının 6, 8) (Şevval ayının 3, 8) (Zilka‘de ayının 3, 6) (Zilhicce ayının 2, 6) işbu naıhs günleri ihtirâz olunmasa elbette bir belâyâ müretteb olur mücerrebdır imdi bilen Müslümanlar bilmeyenlere demek gerekdir ol

s.61

dahi naıhs günlerin şerrinden emîn olub sevâba nâil ola deyü buyurmuşlar gaflet olunmaya tamâm

DER BEYÂN-I ŞEMSİYYE AYININ NAHSI GÜNLERİN BEYÂN EDER

Mart (4, 20) April’de (3, 20) Mayıs’da (8) Purotogol (3, 7) Zefterigol (2, 20) Agustos’da (4) Seturis (1, 2) Ohtoris (1, 2) November’de (1, 5) Zekuris (7, 11) Yenar’de (2, 4) Felvar’de (7, 11)

Muharrem (mim) Safer (sad) Rebiülevvel (ra) Rebiüssânî (re) Cemâziyelevvel (ca) Cemâziyelâhîr (cim) Receb (be) Şaban (şin) Ramazan (nun) Şevval (lam) Zilkade (za) Zilhicce (zel)

s.62

SİNİN-İ KAMERİYYE

Muharrem (7) Safer (2) Rebiülevvel (3) Rebiüssânî (5) Cemâziyelevvel (6) Cemaziyyessânî (1) Receb (2) Şaban (4) Ramazan (5) Şevval (7) Zilkade (1) Zilhicce (3)

Yevmü'l-ahad (1, 8) İsneyn (2, 9) Sülesâ (3, 10) Erbia (4, 11) Hamîs (5, 12) Cuma (6, 13) Sebt (7, 14)

Mart (31, 5) April (30, 1) Mayıs (31, 3) Purotogol (30, 6) Zefterigol (31, 1) Ağustos (31, 4) Seturis (30, 7) Ohtoris (31, 2) November (30, 5) Zekuris (31, 7) Yenaris (31, 3) Felvaris (28, 29, 6)

İşbu mücerrebün fih gurrenâmede fâide budur ki senenin rakamını ve matlûbun olan mâhın tahtında yani altında rakamla ma'an zammedüb ba'de mezkûr olan haftanın üzerinde veya altında mezkûr ve merkûm

s.63

rakamın kangısına muvâfakat eder ise ol matlûbun olan mâhın gurrei ol günde vâki' olsa gerekdir

Yukarıda beyân olunduğu vech üzre meselâ yetmiş bir senesinin Muharrem'i matlûb olursa

Sene rakamı 71 Muharremi rakamı 7/8 Yevmü'l-ahaddedir veyâhud yetmiş iki senesinin Muharremi sene rakamı 72 Muharrem rakamı 7/13 Yevm-i hamîsdedir

İşbu gurrenâme-i Şemsiyenin kâidesi budur ki sene-i Rûmiyye'nin rakamını matlûb olan çuhur-ı Rûmiyye'nin tahtında olan rakamla zamm edüp ba'de mezkûr olan haftanın fevkinde veya tahtında merkûm olan rakamın kangısına muvâfık olur ise ol matlûbun olan mâh-ı Rûmiyyenin gurrei ol gün olur meselâ sene rakamı (70) 5/9 Mart-ı maziyye Yevm-i isneyn idi

Sene yetmiş 2/6 Ohtoris yevm-i Cuma idi sene yetmiş 5/9 Novemberi Yevm-i isneyn idi ve kıs 'alâ hâze't-tertib sâire fâ fehm

s.64

Li-cemî'l-mûziyyât mine'l-gâr ve'l-cerâd ve'l-bertâle ve'l-mümteriyeye ve gayri zâlik nektübü erbea eşkâfın fehar matbûun ev gayri matbûun ve bi-dikkati küllü şefkatın fî rûknin min erkânî'l-beyti evi'l-cinâni evi'l-fiddâni evi'z-zürrai feinnehû herebe minhâ ve hâzâ mâ tektübü evvelen (1) Cebrâil aleyhisselam yüsebbittullâhullezîne âmenû bi'l-kavli es-sâniye fîl hayâti'd-dünyâ ve fî'l-âhirati ve yedillullâhu'l-âlemîn ve yef'alullâhu mâ yeşâ elem tera illellezîne livâe'l-âyeh ve fî's-sâniye (2) Mikâil aleyhisselâm velehû mâ sekene fî'l-leyli ve'n-nehâri ve hüve's-semîu'l-alîm ve fî's-sâlise (3) İsrâfil aleyhisselam kul men yükellimükum bi'l-leyli ve'n-nehâri mine'r-Rahmâni bel hüm an zikri rabbihim murâdûne ve fî'r-râbia (4) Azraîl aleyhisselam feseyekfikehümullâh ve hüve's-semîu'l-alîm

Sırtma İçün İlaç

Kına (7), kırmızı (2), karanfil menalik (1), bir miktar ceviz bunları saht edüb bir miktar şekeri şurub edüb beraberinde macun edüb sabah ahşam birer miktar ekl edüb mücerrebdir.

Diğer Sıtma İçün İlaç

Sarımsak (1), bir miktar erkek gönlek ve bir miktar bal ile sirkeyi beraber saht edüb iki kollarının dirseklerine bağla mücerrebdir.

s.65

Diğer sıtma ilacı karanfil (3) tarhana (2) kına (2) radeşt? (3) engir tozu (3) mazı (1) bal (5) bunları saht edüp ma‘cûn edüb birer tatlı laşığı sabâh akşam ala mücerrebdir

s.66

36

Dedi kim çîl-i tenâî sırr-ı kudret
İçinde serveri Merdân Ali'dir

Hatâî hastenin püşt ü penâhı

Devâsız dertlere dermân Ali'dir

37

İLÂHÎ YAZICIZÂDE MEHMED EFENDİ

6+5 = 11'li Hece Vezni

Dün gece seyrimde kırkları gördüm
Sordum Hacı Bayram Velî katında

Dediler gel pîrin bundadır bunda

Sordum Hacı Bayram Velî katında

Ki siyâh dülbend sarık sarınır

Evvel gül altı terk giysû bürünür

Muhammed Ali meclîsinde bulunur

Sordum Hacı Bayram Velî katında

Velî dersin velîlerin biridir

Yazıcıoğlu Mehmed'in pîrleridir

Muhammed Ali'nin özge yâridir

Sordum Hacı Bayram Velî katında

GAZEL-İ NESİMÎ

.--- / .--- / .--

Yüzündür ‘âlem içre mâh-ı enver
Lebindir cennet içre havz-ı kevser

Saçın ve’l-leyl yüzün vedduhâ
Kıyâmet kâmetin Allâhu ekber

Lîk Îsâ dudağın selsebîldir
Dilindir dürr-i mercân la’l ü gevher

Kaşınla kirpiğin nûn ve’l-kalem
Ki aşkın pertavidir cümle cânlar

Yüzündür kible-ı maksûd-ı tahkîk
Sen oldı mescid ü mihrâb u minber

Kamer kaşı anın şeklini gördüm
Doğupdur mâh-ı tâbân nûr-ı enver

s.67

Otuz iki yüzünden oldu zâhir
Ki nûrundan cihân doldu serâser

Bağından renk olub uçmağda gül
Akar uçmak içinde âb-ı kevser

Nesîmî çün buldı sırr-ı hakâik

Anınçün dost ile oldu berâber

39

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Dilberâ sorsam sana cânımda cânân sen misin
Şu‘leler salan cihâna mâh-ı tâbân sen misin

Mushaf-ı hüsnünde yazılı âyet-i innâ fetah
Bâ-ı bismillâh vechin yohsa Kur’ân sen misin

Dört kitâbın ma‘nisi seb‘a’l-mesânîden yüzün
Ki Zebûr İncîl ü Tevrât yoksa Furkân sen misin

Ahsen-i takvîmi Hak şânında mestûr eylemiş
Sûretin hatt-ı İlâhî ‘arş-ı Rahmân sen misin

Fî vü Dad Lam Hak nakşında Nakkâş-ı ezel
Bu hurûfı sende buldum fazl-ı Yezdân sen misin

Lam la‘lin Mîm ağzın Fî vü Dad gözlerin
Cim cemâlin cennet olmuş hûr ü gılmân sen misin

Ben **Vîrân Abdal** hakîrim gönlümün sultânına
Secde-i şükr eylerim gel yohsa sultân sen misin

40

--.- / --.- / --.- / --.-

Hak nutkını gûş eyleyen şeydâlarız şeydâlarız
Seller gibi cuş eyleyen deryâlarız deryâlarız

79

Râh-ı Hudâ'dır râhımız fazl-ı ahad hem âhımız
Her yerde oldur şâhımız mirzâlarız mirzâlarız

s.68

Evvel biziz âhir biziz dil derdine sâbir biziz
Mü'min biziz kâfir biziz tersâlarız tersâlarız

Te'vil-i Hakk'a ermişüz esrâra vâkîf olmuşuz
Her yerde Hakk'ı görmüşüz bînâlarız bînâlarız

Ey **Vahdetî** dil softayuz sevdâ ile âlüfteyüz
Zülfün gibi âşüfteyüz rüsvâlaruz rüsvâlaruz

41

.--- / .--- / .--

Yüzün gördüm dedim el-hamdü lillâh
Boyun gördüm okudum kul hüvallâh

Müselsel zülfünü gördüm mu'anber
Mutarrâ kaşların nasrun minallâh

Harâmi gözlerün yağmâlarından
Yine tevbe dedim estagfirullâh

Benim gönlüm sana hayrân olupdur
Ne kim Cabbâr eder el-hükmü lillâh

Cemâlin görmüşüm ayrılığım yok
Yine ayrılmazam bi-ilmillâh

Otuz iki hurûf oldu visâlin
Visâlindir visâlin eyvallâh

Nasûhî ger kıldıysa bir kerre tövbe
Nesîmî tövbe et tûbû illallâh
s.69

42

GAZEL-İ VÎRÂNÎ

7+7= 14'lü Hece Vezni

Kudret-i Hakk'ı görüp çağırırım dost dost
Cümlede bâkî görüp çağırırım dost dost

Mest-i harâb olmuşam sâfî şarâb olmuşam
Gör ne turâb olmuşam çağırırım dost dost

Dünyâ için bakmazam her su ile akmazam
Değme güli kokmazam çağırırım dost dost

Bir asılı kandilim rûşen benim her dilim
Gör ki nece bûlbûlim çağırırım dost dost

Tûfana Nûh olmuşam bahr-i ummân olmuşam
Nil benim hem Fırat hoş akaram kat kat

Eğilmedi bî-subât çağırırım dost dost
Âşıkıyam ma'sûkun ma'sûkuyam âşıkın

Şol sanemin kâmından câm ile hem ceminden
Bezm-i elest deminden çağırırım dost dost

Sâkî benim mey benim çeng ile def nay benim

Ârif isen duy menem çağırırım dost dost

İşbu cesed bir kafes gör sadâdır kör nefes

İşidene her nefes çağırırım dost dost

s.70

İlm-i hatar mu'teber bu yola ver cân u ser

Dinle sözüm ey püser çağırırım dost dost

Dostun ezel kûyından demzeni duy önünden

Sundı ebed hûnından çağırırım dost dost

Sanma beni uğrıyam uğrı değil doğrıyam

Tûtî ve hem kumruyam çağıruram dost dost

Vîrâniyem hastayam şikesteyem besteyem

Dahi ne var isteyem çağırırım dost dost

43

FUZÛLÎ

7+7 = 14'li Hece Vezni

Ağlarım subha deyin derd ile Eyyûb muyam

Dökerem gözyaşını hüzn ile Ya'kûb muyam

Ana rahmine düşelden beni terk etmedi gam

Bilmezem ben bu gamın gözüne mahbûb muyam

Ey bana tâlib olan derd elem mihnet gam

Beni terk eyle ahî ben sana matlûb muyam

Gehi gam gehi elem gâh u sitem gâh cefâ

Çekerim bunları ben râgıb u mergûb muyam

82

Ey lebi gonca **Fuzûlî** nice kan ağlamasun
Dest-i cevrinle bükersin beni mektûb muyam
s.71

44

GAZEL-İ NİYÂZÎ

.--- / .--- / .--- / .---

Bugün bir meclîse vardım oturmuş pend eder vâ'iz
Okur açmış kitâbını bu halkı ağladır vâ'iz

İki bulmuş cihân halkın birini cennete salmış
Eliyle kürsiden bir bir tamuya sarkıdır vâ'iz

Çıkar ağzından âteşler yakar şeytân u mel'ûnı
Sanasın yedi tamunun azâbı kendidir vâ'iz

Tamuya şöyle doldurmuş içinde yok sığacak yer
Ana yerleşdürür halkı 'aceb hizmetdedir vâ'iz

Yaraşur vâ'iz ana hakkâ ki yanar yakılır her dem
Niyâzî'nin hemân ancak cihânda adıdır vâ'iz

45

GAZEL-İ NESÎMÎ

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Sûret-i Rahmân'ı buldum suret-i Rahmân benem
Vahy-i mutlakdır kelâmım Kâf ve'l-Kur'ân benem

Hem benem Ânestü nâren sırrını fâş eyleyen
Hem Halîl oldum bu nâra Mûsâ-yı İmrân benem

Zulmetim mevtim hayâtım hem memâtım hem nebât
Mü'mine Nûh-ı necâtım kâfire Tûfân benem

Hem 'ıyânım hem İskender hem benem âb-ı hayvân
Hem hayât-ı Hızr'ı buldum çeşme-i peymân benem

Hem humârım hem hamîrim hem şarâbım hem şurûb
Selsebîlem sâkîyem hem sâkîye peymân benem

Hem muhîtim hem kenârım hem sade f dördâneym
Hem kadîm ü gevherem hem gevhere 'ummân benem

s.72

46

11'li Hece Vezni

Sebbûda dem eder ben dahi vardım
Yüzümün karasın destine aldım
Kul Hüseyin ile dârına vurdum
Allâh bir Muhammed Ali aşkına

47

NEFES

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Gel dilber ağlatma beni Şâh-ı Merdân aşkına
Dü cihânın rehnümâsın Şîr-i Yezdân aşkına
Hasan pîrim Hüseyin-i Kerbelâmdır anın'çün
Lutfedüp bağışla cürmüm ulu Sübhân aşkına

Şâh-ı Zeynelâbidîn'in âbına yundun ise
Arayup kendi özünde Bâkır'ı buldun ise
Cedd-i evlâd-ı Muhammed Ca'fer'i buldun ise

Rahma gel ey kanlı zâlim Âl-i İmrân aşkına

Mûsâ-yı Kâzım Rızâ'dır ehl-i beytin serveri
Câm-ı aşkın nûş edenler mübtelaâir ekseri
Şâh-ı şehîd-i Horasan İmâm Rızâ'dan beri
Mübtelâyım merhamet kıl kalb-i vîrân aşkına

Şâh Takî vü bâ-Nakî'nin bağlandım bel râhına
Sâdikâne ver salavât ehl-i beyt ervâhına
Mâil olma yok vefâsı şu cihân hublarına
Gel ferâgat eyle ey dil kâmil insân aşkına

Dertli Kazak çıkma yoldan doğru râha gel beri
Şefâ'at şefkat senindir ey Hasanü'l-Askerî
Evliyâlar serfirâzısın ey pîrim Kızıl Velî
Sen ganîsin ver murâdım mihr-i devrân aşkına

s.73

48

11'li Hece Vezni

.....selim şu dünyâya gelmeden
Velî Âdem geldi anı gördün mi
Âbdestimiz alub namâz kılarken
Üstümüzde dönen nûrı gördün mi

Aşk edelim senin ile velîye
Soru mı sorarlar yatan ölüye
Tanrı'nın aslanı İmâm Ali'ye
İki melek divân durur gördün mi

Hak'dan nidâ geldi elif içine
Hak emirler ede gönlüm içine
Altıncı kapıdan girdim içine
Birinci kapıda eri gördün mi

Birdir derler erenlerin kuşağı
Taşdır yasdıcağı turâb döşeği
Yedi kat ihrâmdan dahi aşağı
Kırkların durduğu yeri gördün mi

Pîr Sultânım eydür okur yazarım
Turâb oldum ayaklarda tozarım
Yok mı şunda benim bir cân pazarım
Dellal olub satıldığım gördün mi

49

NEFES

11'li Hece Vezni

Şu dünyânın evvelini sorarsan
Allâh bir Muhammed Ali'dir Ali
Sen bu yolun sâhibini sorarsan
Pîrim Hünkâr Hacı Bektâş Velîdir velî

s.74

Terk-i iclâl eyledi İbrâhîm Edhem
Süleymân nebîye verildi hâtem
Her kişinin alnına yazılan sitem
Kişinin çektiği yoludur yolu

Erenler gözedir yoldan şaşanı
İhlâs ile kaldırırlar düşeni

Tarîkat yol oğlunun nişânı
Muhabbet yanında delidir deli

Erenler elinden dolu içülür
Ol vakitte kâl u kîlden geçilür
Firdevs-i a‘lâda güller açılır
Cennet bağçesinin gülüdür güli

Pîr Sultân Abdalâm ummâna daldı
Yenemedi kendini engine saldı
Hâk-i pâylerine yüz süre geldi
Erenlerin kemteri kulıdır kulı

50

NEFES

11’li Hece Vezni

Sabâhın seherinde cünbüşe geldim
Dağlar yâ Muhammed Ali çağrışır
Ötme bülbül ötme bağrım yanıkdr
Güller yâ Muhammed Ali çağrışır

Gördüm çarh-ı felek semâ dönüyor
Âşık olan mürşîdinden kanıyor
Yüreğime bir od düşdi yanıyor
Yanar yâ Muhammed Ali çağrışır

Vird verirler gökteki kuşlara
Bakmaz mısın dîdemdeki yaşlara

s.75

Sular vurmış yüzün taştan taşlara
Çağlar yâ Muhammed Ali çağrışır

Yolda âşıkların virdin isterler
Bunda kâil olur kâmil ustalar
Dertliler dökülür dermân isterler
İşler yâ Muhammed Ali çağrışır

Pîr Abdal Sultânım vardır âşığı
Âşık olanların yanar ışığı
Şâh Hasan şâhım Hüseyin beşiği
Sallar yâ Muhammed Ali çağrışır

51

NEFES

11'li Hece Vezni

Dün gece seyrimde bâtın yüzünde
Hünkâr Hacı Bektâş Velî'yi gördüm
Elif tâc başında nikâb yüzünde
Aslı İmâm nesli Ali'yi gördüm

Geçdi seccâdeye oturdu kendi
Cemâli nûrından çeraklar yandı
İşâret eyledi Kara Abdal sundı
Bize Hak'dan gelen doluyu gördüm

İçdim ol doludan aklım yitirdim
Çıkarıb kisvetim ikrâr getirdim
Menzîl gösterdiler geçdim oturdum
Kemter ile bağı belimi gördüm

Mürşîd eteğini tutmuşam destin
Bu idi murâdım ermişdi kastım

s.76

Bilmem sarhoş muyam içmişem mestim
Erenler vird etdi dilimi gördüm

Kalender Abdalım koymuşam seri
Şükür kurbân kestik gördüm dîdârı
Erenler serveri gerçekler eri
Hünkâr Hacı Bektâş Velî'yi gördüm

52

NEFES

11'li Hece Vezni

Yalancı dünyâyâ geldim geleli
Muhammed Mustafâ nebîyi gördüm
Şâh-ı Merdân derler Kanber önünce
Tanrı'nın aslanı Ali'yi gördüm

Dizilmiş erenler Hakk'ına gider
Kisvetin giyenler gayretin güder
Dizilmiş erenler sohbetin eder
Kırkların içtiği doluyu gördüm

Kerâmet ile şu dünyâyı yürüden
Hak nefesiyle karlı dağları eriden
Binüb cânsız duvarları yürüden
Pîrim Hacı Bektâş Velî'yi gördüm

Behlül Dâna'm gezer dağlar başına
Çayır çimen bitmiş kişi yanında
Her kimi sordumsa aklı başında
Divâna Behlül men Velî'yi gördüm

NEFES-İ KUL HİMMET*11'li Hece Vezni*

Dil meclîsinde kırklar ceminde
 Muhabbet nûrını beğendi Ali
 Kırklar ile bile irfân deminde
 Ol aşkın rengine boyandı Ali

Alim terk eyledi kendi belîsün
 Muhammed'e verdi cem'in küllisin
 Meydâna getürdi aşkın dolusun
 Kırklara bahş etdi hem kandi Ali

Alim terk eyledi cümle varını
 Mansûr kabûl etdi Hakk'ın dârını
 Muhammed'e verdi 'akîl nûrunı
 Ol nûra kendüni inandı Ali

Cennet-i a'lâdan çıkdı dört yaprak
 Çâr pâreden hırka eyledi ol Hak
 İrci'î fahr libâsın sundı dört bayrak
 Giydi hem eynine donandı Ali

Birliğe hû dedi kuruldu erkân
 Hakîkat sürüldi dem ile devrân
 Semâha girdiler cümlesi 'üryân
 Kırk kerre meydânı dolandı Ali

Dünyâ malın verse verdim demezdi
 Yüz bin kâfir kırsa kırdım demezdi

Isırır göğürür ta'am yemezde

Yedi hurma ile doyardı Ali

Kul Himmet'im kullar Hak muhabbetde

Var mıdır bir hüner birlikten öte

Muhabbetden kaçan eğri sıfâta

Yüzünü döndürüb eylendi Ali

54

NEFES

11'li Hece Vezni

Yedi yerden yedi gökden aşağı
Gördüm bir pîr yatur bir gâr içinde

Kuşan deyü verdi demir kuşağı

Gayret kuşağıdır ağıâr içinde

Takdı çün boynuna muhkem yuları

Dedi gel gidelim bundan ileri

Bir ummânda vardır hem gemileri

Tanrı'nın Arslanı serdâr içinde

s.78

Girdik ol gemiye düştük ummâna

Hergiz bakılmadı fânî cihâna

Allâh Allâh dedik ganî Sübhâna

Çığırışrlar leyl ü nehâr içinde

Çözdü çün yularım rehberim olan

Ellerim bağladı eyledi kurbân

Sundılar elime bir yeşil fermân

Kabûl edildiler kullar içinde

Dârü'l-emân derler diyârın adı
Yıkılmış benlik bunda bünyâdı
Men 'arefden sebak verir üstâdı
Hazret-i Ali'dir Kerrâr içinde

Kan ile yoğrulmuş bunun binâsı
Cân başın sorulmaz bunda bahâsı
Cümlesi kul kurbân ol yerin nâsı
Şâh İmâm Hüseyin hünkâr içinde

Karşudan görünür bir ulu hisâr
Hisârın yanında kurulur pazar
Muhammed Ali'dir muhtâr-ı Haydar
Hâricîden kimse yok diyâr içinde

Ehl-i hâl olanlar hâllerin bilmez
Ehl-i dil olanlar dillerin bilmez
Tarîkatın ehli yolların bilmez
Cümlesi mest olmuş esrâr içinde

Pîr Sultânım bende oldu pîrine
Hizmet etdi vâsıl oldu sırrına
Yüzünün üstüne sürüne sürüne
Erdi maksûdına ebrâr içinde

s.79

55

11'li Hece Vezni

Gelin Abdal Mûsâ'ya bende olalım
Cümlelerin murâdın verir tez elden

92

Kara sancağına yüzler sürelim
Muhammed'in yâdigârı ezelden

Mermer çerak bâtın olmaz bâtından
Hüccet duyur Şâh-ı Merdân zâtından
Halâs etdi bizi nâr ile Kıtmîr'den
Eşiğin bekleyüb tozun tozaldan

Âteşe gel oldu gösterdi nişân
Mevlâm emreyledi oldu gülistân
Îmâna getirdi çok Yezîd Merdân
Künc Ali şehrini yıkıp bozaldan

Nefes etdi yedi dağı yürütdi
Mesken etdi Tûr Dağı'nı yer etdi
Nûş eyledi yedi deryâyı seyretti
Hakîkat bendini bize çözelden

Balım Sultân Hacı Bektâş Velîsin
Kokmak için on iki İmâm gülüsün
Deli sekrü Abdal Mûsâ Ali'sin
Bağlayub da devin bendin çözelden

56

NEFES

11'li Hece Vezni

Muhammed Ali'nin eli değil mi
Hak deyüb tutduğım el bana yeter
Bu yolun sâhibi Ali değil mi
Ali'nin kurduğu yol bana yeter

Cümle sençler murâdını alırsa
Her biri âlemin kutbı olursa
Mürşîdin elinden her ne gelirse
Sunduğı zehr ise bal bana yeter

s.80

İki yüzli iki dînli olanlar
İki pîr iki yollu olanlar
Anlar değil mi la‘net alanlar
Pîre doğru gelen kul bana yeter

Mürşîd-i kâmilden terbiyet alan
Mürşîdin hâlis gönlünde alan
İcâzet verilüb izini gelen
Begden gelen begdir bel bana yeter

Kâmile varmadan kâmil olunmaz
Her mürşîd olanda kâmil bulunmaz
Nefsini bilmeden Hâlık bilinmez
Okudum Cim ise Dal bana yeter

Mürşîdin gönlünde var ise yerin
Beytullâh değil mi ol bana yeter

57

Elif Allâh okurum men yâ Muhammed yâ Ali
Be bülbülüm şakırım men yâ Muhammed yâ Ali
Te terazüye varurum
Se sevâbın görürüm
Cim ciğerler bilirim men yâ Muhammed yâ Ali
Dal delîlin serverisin yâ Muhammed yâ Ali

Zel zelîl etme meni şâd eyle
Ra rumûzundan küşâd eyle
Ze zebânımda yâd eyle yâ Muhammed yâ Ali
Sin sırrını etme ‘ayân
Şin şefâ‘at eyle hemân
Sad sabûrda Şâh-ı Merdân yâ Muhammed yâ Ali
Dad delâletdir sakın
Tı tarîkatdır yor yakîn

s.81

zıden gönül sakın yâ Muhammed yâ Ali
Ayın Ali velî
Gayın olma gâfil deli
Fe firâkdır kafdır kulu yâ Muhammed yâ Ali
Kef günâh kılma yâ şâh
Lam lebindir ey yüzi mâh
Mim Muhammed’dir kıblegâh yâ Muhammed yâ Ali
Nun ne var ise bu tende
Vav vallâhi işte bende
He hû menzîlinde erende yâ Muhammed yâ Ali
Lâmelif Allâh Ali
Her sözümdür size belî
Siz kurdunuz bu erkânı yolu yâ Muhammed yâ Ali

(sayfa 80 sonu ve 81 başı okunmuyor)

s.82

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Sana hak demedi mi ‘Alleme’l-esmâsın sen
Aç gözün pertev-i âyîne-i Mevlâ’sın sen

Mazhar-ı zât-ı Hudâ câm-ı mücellâsın sen

Nemiz vardır bu fenâ mülkine mağrûr olmak

Bu hayâlâta varub mesrûr olmak

Bu anâsır..... ferâmûş olmak

Aldanub zulmet-i dünyâ ile bî-nûr olmak

Sırr-ı ezel kurb-ı visâline karîb idim anın

Sana lâyük mıdır aslını unutub dûr olmak

Evvel ü âhir mülkü mekânın senin

Terk edüb vatanı aslını makhur olmak

Aç gözün Pertev-i âyîne-i Mevlâ'sın sen

Mazharı zât-ı Hudâ câm-ı mücellâsın sen

s.83

59

14'lü Hece Vezni

Kendi özün kimle bilür bil ki huvallâh görür

Âlem-i dilde olan Hakk'a giden râh görür

Gayriden kim ki eder âlem-i kalb-i sâfi

Cümleye hâkim-i mutlâk olan ol şâh görür

Yok eden varlığını var ile varlıkdadurur

Kendi özün kim ki görür hazret-i Allâh görür

Sendedir istediğim sır sırrı.....sana gel

Kendi âyînesine kim ki bakar Allâhı görür

(devâmı okunmuyor sayfa yırtılmış)

s.84

(sayfanın başı okunmuyor)

Aç gözün pertev-i âyîne-i Hudâ'sın sen
Mazhar-ı zât-ı Hudâ câm-ı mücellâsın sen

60

NEFES-İ İSMÂÎL NAZMÎ GİRÎDÎ

13'lü Hece Vezni

Gelin ey mü'minler ziyârete varalım
Mustafâ Dede'ye yüzler sürelim
Gönlümüzde murâdı andan isteyelim
Gâyetdir verür bizde gümân etmeyelim

s.85

61

GUFTE-İ MUHYİDDÎN RÛMÎ

16'lı Hece Vezni

Ali'dir ol nûr-ı mutlak Ali'den gayrı kim vardır
Ali mu'cîzine sâdık Ali'den gayrı kim vardır

Ali'dir hâk ile yeksân Ali'dir delîli burhân
Ali'dir bu şehre sultân Ali'den gayrı kim vardır

Ali'dir bu mülkûn eri Ali Muhammed'in yâri
Ali'dir iki cihân serveri Ali'den gayrı kim vardır

Ali'dir bâkî server Ali'dir mürşîd rehber
Ali'dir sâkî-i kevser Ali'den gayrı kim vardır

Ali'dir Haydar-ı Kerrâr Ali'dir pâk-i münevver
Ali'dir ma'den-i gevher Ali'den gayrı kim vardır

Ali'dir evvel ü âhir Ali'dir bâtın u zâhir
Ali'dir la'li cevâhir Ali'den gayrı kim vardır

97

Ali'dir düvâzde-i İmâm Ali'dir bu yolda tamâm
Ali'dir Mehdî-yi zamân Ali'den gayrı kim vardır

Ali'dir derdlere dermân Ali'dir hükm ile fermân
Ali yolında men kurbân Ali'den gayrı kim vardır

Ali'dir deryâyı ummân Ali'dir şu'le-i îmân
Ali'dir Kâbe-i pinhân Ali'den gayrı kim vardır

Ali'dir Zebûr Tivrât Ali'dir İncîl Furkân Ali'dir
sohbet-i devrân Ali'den gayrı kim vardır

Ali'dir külbe-i mecîd Ali'dir delîl-i tevhd
Ali'dir cümlede mevcûd Ali'den gayrı kim vardır

Ali'dir cümlelîn cânı Ali tutdı sebvânı
Ali'dir seb' al-mesânî Ali'den gayrı kim vardır

s.86

62

11'li Hece Vezni

Cân kulağın açub istima' edelim
Lezîz nutuklarını hoş eyleyelim
Çürük damarları çâk eyleyelim
Mustafâ Dede'ye bende olalım

Katar erenlere gelin gidelim
Şâh Abdal Mûsâ'dan himmet isteyelim
Öte berü gezüb yorulmayalım
Gelin Abdal Mûsâ'ya îmân edelim

Dalâletden çıkub sağ olalım
Firdevs-i a'lâya mekân bulalım
Bu yolda gel İsmâîl hak olalım
Mürşîd eteğinden el çekmeyelim

s.87

Ali'dir ay Ali'dir gün Ali'dir Tâ Hâ ve Yâ Sîn
Ali ibn-i ehl-i dîn Ali'den gayrı kim vardır

Ali'dir mâh ile yıldız Ali'dir cümle gören göz
Ali'dir söyleten bu söz Ali'den gayrı kim vardır

Muhyiddîn sözün niteşe sohbetinde cân nitesi
On iki İmâmın atası Ali'den gayrı kim vardır

63

GAZEL-İ EŞREFOĞLU

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Ey gönül bir derde düş kim anda dermân gizlidir
Gel karış bir katreye kim anda ummân gizlidir

Terk edüb nâmûsı ârı giy melâmet hırkasın
Bu melâmet cübbesinde nice sultân gizlidür

Deme berdüş fakîre hor bakub kılma nazar
Kalbinin her köşesinde arş-ı Rahmân gizlidir

Nutka gelse cân u dil bulur hayât-ı cavidan
Dervişin her bir sözünde âb-ı hayvân gizlidir

Gör bu **Eşrefoğlu Rûmî** aşka neyledi

Terk edüb cân ile başın cânda cân gizlidir

64

GAZEL-İ BÂKÎ

.--- / .--- / .--- / .---

Şehâ gördüm cemâlinde senin dört nesneyi ‘ayân
Biri aydır biri gündür biri zühre biri Rıdvân

Bu dört nesneye benzetdim senin a‘lâ cemâlini

Biri gündür biri sünbül biri nergis biri reyhan

s.88

Bu dört nesne sana Hak’dan atâdır ey gözüm nûrı

Biri hüsnün biri hulkın biri zülfün biri ihsân

Leb-i la‘lin dükkân açmış satar şehrinde dört nesne

Biri baldır biri şeker biri lü‘lû’ biri mercân

Seni benden ayıranlar bu dört nesneden ayrılun

Biri dîni biri îmân biri sağlık biri îmân

Seni benden ayıranlar bu dört nesne karim olsun

Biri İncîl biri Tevrât biri Zebûr biri Furkân

Şu **Bâkî** bendeni dâim bu dört nesneden esirge

Biri hasret biri firkat biri gurbet biri efkat?

65

GÜFTE-İ HATÂYÎ

11’li Hece Vezni

Yakîn bil içdi burhân Ali’dır

Beyân-ı tevcîd-i Kur’ân Ali’dır

Muhammed mi'râca vardığı gece
Kapuda gördüğüm arslan Ali'dir

Çıkardı yüzüğün verdi nişâne
Hakikat bildiğim Sübhân Ali'dir

Hak ile kıldı doksan bin kelâmı
Buları kesf edüb yazan Ali'dir

Şerâ'atdır hakikatdır tarikat
Bu ismin sırrına serdâr Ali'dir

Yukarı gökyüzünden yere indi
.....getüren Rahmân Ali'dir

s.89

.....yeryüzünde gördi kümbet
Acâib kümbet-i hadrân Ali'dir

İçinde söylenüb sırr-ı hakikat
Kurulmuş mahşer ü mîzân Ali'dir

Yürüyüb ilerü kapuyı kakdı
Ana kimsin deyüb soran Ali'dir

Dedi kim hâdiyim fakrım Muhammed
Hem oldu kapuyı açan Ali'dir

Birisi kalkuben kıldı tevâzu'
Biri kırk farkı bir duran Ali'dir

Birine çaldı kan kırkında akdı
Hem ol dem neşteri çalan Ali'dir

Getürdi bir üzüm sâil donunda
Eline hâdimin uran Ali'dir

Acâib zümr içinde kaldı Ahmed
Bu remzi gösteren burhân Ali'dir

Ezildi şerbet içdi ol dem anlar
Bu cür'ayla eden hayrân Ali'dir

İçildi şerbet verildi gül bent
Yüzünü gösteren nişân Ali'dir

Uruldu kefi dest kopdı tamâmı
Buları mest eden mestân Ali'dir

Bu ma'nîden Ali sırdır yakîn bil
Havâric gözüne simsan? Ali'dir

Yoğidi arş kürsî levh kalem
Hakikat mîzânın kuran Ali'dir

Özini sanduran kullar yoluna
Yaralı hâtırı mihmân Ali'dir

s.90

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Hem hayâlim hem cibâlim hem sıfâtım hem safâ
Hem nukûşum hem şâh hem vâlehû hayrân benem

Hem zaîfım hem tabîbım hem ‘ilâcım hem tımâr
Hem bu rencin renciyim dertlere dermân benem

Cevherim hem yâkutum la‘lim ve hem nazmı güher
Hem bu la‘lin kânıyım hem ma‘deni mercân benem

Hem salâtım hem zekâtım hem benim rızku deryâ
Hem İmâm-ı vahdetim hem şu‘le-i îmân benem

Mushafım hem harfîyim ben hem kitâbım hem kelîm
Hem bu harfın âyeti hem Hakk’a uş burhân benem

Ey **Nesîmî** sen Hakk’ı bil Hakk’a ikrâr eylegil
Sen kim insân u beşersin Hak dedi Sübhân benem

67

NEŞİMÎ SULTÂN

.--- / .--- / .--- / .---

Yine evvel bahar oldu erişdi feyz-i Rabbânî
Kamu sır âşikâr oldu kuruldı bezm-i irfânî

İçen câmı hurûş eyler mey-i Mecnûn’ı nûş eyler
Gönül deryâsı cûş eyler ki oldur beyt-i Rahmânî

Açıldı goncalar güller hicâba düşdi sünbüller
Kılar efgânı bûlbüller gör imdi sun‘-ı Yezdân’ı

Şukûfe geldi rüzgârın sanurlar kim ederler ceng
Kamu birden tutup âhenk okurlar vird-i Sübhân'ı

Aceb lutf eyleyübdür Hak veribdür lâleye revnak
Gül nesrîn ile zanbak ziyâret kıldı reyhânı

s.91

Gelüb nergîs bu meydâna benefşe oldu dîvâne
Hücûm etdi levendâne sanursın yokdur akrânı

Çekübdür erguvân leşker sokubdur başına miğfer
Veribdür sûsene hançer kuruldu ceng-i sultânî

Alub nesrîni zanbaklar dikildi yere sancaklar
Açıldı cümle yapraklar müzeyyen kıldı gülşeni

Öter bülbül yuvasından gül açılır safâsından
Melâikler Hudâ'sından dilerler ehl-i isyânı

Bu san'at sanki kırdadır haberdar ol ki inşâdır
Bu âlem gör ki kübrâdır mükerrem kılmış insânı

Bizim'çün cümle bu ni'met eder şems ü kamer hizmet
Kurulmuşdur yeşil künbet tükenmez aslâ devrânı

Gece hizmetde İsrâfîl alır rûhları Azrâîl
Nuzûl-i vahy-i Cebrâîl bize indirdi Kur'ân'ı

Rasûlüne olup ümmet edesin ümmete şefkat
Ki anda bulasın rahmet olasın abd-i Yezdânî

Bize lütfeyledi enhâr ilişir çâk-ı çöle nâr
Ki cümle bize hizmetkâr gör imdî lutf u ihsânı

Nesîmî sözünü fâş et bu hâle gözlerin yaş et
Hudâ avniyle yoldaş et bize ol demde îmânı

68

GAZEL-İ YAHYÂ

.--- / .--- / .--- / .---

Ganîdir aşk ile gönlüm ne mâlım ne melâlim var
Ne aşk-ı yâre handânım ne hicrândan melâlim var

Ne sağ olmak murâdımdır ne ölmekden kaçır cânım
Cihânda haste-yi aşk olalı bir hoşca hâlîm var

s.92

Ne seyr-i sohbet-i yârân ne meyl-i külbe-i ahzân
Ne ta'n u zâhid u nâdân ne cenk ü ne cidâlim var

Ben ol hayrân-ı aşkım kim yitürdüm akl u idrâkim
Ne âlemde haberdârım ne kendimden hayâlîm var

Cihân fânîdir ey **Yahyâ** hüve'l-hayyu hüve'l-bâkî
Değişmem atlası çarha benim bir köhne şalım var

69

GAZEL-İ NEŞÂTÎ

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Çün mukarrer hil'atidir ey gönül insâna mevt
Gâfil olma irişür bir gün olur bu câna mevt

Gel ferâgat eyle gayri bu abes sevdâları

Râh-ı Mevlâ'yı gözet gelsün sana âsâne mevt

Zapt eden dünyâyı Eflâtûn u İskender kanı

Padişâh-ı mîr iken Yûsuf yüzi enver kanı

Hem Süleymân ins ü cinne hükmeden server kanı

Anlara gör nice erdi nice şîrâna mevt

Deşt eden dünyâyı câm-ı eveldir dâimâ

İçmek kâbil değil olmaz anınla mâcerâ

Nûş eden bîhûş olub bilmez gerü cândan vefâ

Tâ sürer mahşere dek keyfiyyet-i mestâne mevt

Bu **Neşâtî**'nin niyâzı senden ey Perverdigâr

Mevtimi yâd eyle kısmet eyleme ey Girdigâr

Ben garîbim yok mezârım taşına târîh yazar

İrmesün gurbetde bu ben âşık-ı nâlâna mevt

s.93

70

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Ey kerem-kânı habîb-i Hak Muhammed Mustafâ

Kıl şefâat bendene lütfet Muhammed Mustafâ

Amân amân yâ enîsü'l-fukarâ

Cürm-i isyânla defterim doldurdum eyledim hep siyâh

Hazret-i Hak'dan şefâat et Muhammed Mustafâ

Amân amân yâ enîsü'l-fukarâ

Bahr-i isyânda garîkım destigîrim yok benim

Destigîrim ol inâyet et Muhammed Mustafâ

Amân amân yâ enîsü'l-fukarâ

Düşdi bahr-i hayrete 'îdü's-şükür oldu garîk
Kıl kerem ana hemân et Muhammed Mustafâ
Amân amân yâ enîsü'l-fukarâ

71

GAZEL-İ SEZÂÎ

-.-- / -.-- / -.--

Cân u başdan geçen cânân olur
Katresin mahv eyleyen ummân olur

Devlet-i dünyâyı zevki terk eder
Âlem-i bâkîde ol sultân olur

Görmeyen Hakk'ı bu fânîde 'ayân
Âdem olmaz ma'nîde ol hayvân olur

Râh-ı aşka cânın kurbân eden
Şübhesiz ol vâsıl-ı cânân olur

Gülşenî'den bir kadeh nûş eyleyen
Ey **Sezâî** lââyık-ı Yezdân olur

s.94

72

16'lı Hece Vezni

Ey Emîr efendî ne hâcet bana namâz sorar mısın
Gel imdi derim sana dahi namâz sorar mısın

Yanar yüreğimde oddur bilmeyene kat'î derddir
Sabâh namâzı dördür dahi namâz sorar mısın

Gâh ağlarım gâh gülerim Allâh'dan hâcet dilerim
Öğle namâzı on kılarım dahi namâz sorar mısın

Namâz sorucu seni bildim dahi arayı buldum
İkinci namâzın sekiz kıldım dahi namâz sorar mısın

Bu namâzı kılmak hoşdur bilmeyene yavuz güçdür
Ahşam namâzı beşdir dahi namâz sorar mısın

Bu namâz bize borçdur edâ etmek katî hoşdur
Yatsu namâzı on üçdür dahi namâz sorar mısın

Başında sarığın değirmi kulağın işidmez sağır mı
Terâvîh namâzı yigirmi dahi namâz sorar mısın

Kaygusuz Abdal fakîrdir mektebde çocuk okudur
Cuma namâzı ikidir dahi namâz sorar mısın

Bir namâz vardır cenâze bir gün dolaşur gelür bize
Bencileyin gâfil size dahi namâz sorar mısın

Kendimden hayrân olurum farzı sünneti kılurum
Bir yıllık namâzı bilürüm dahi namâz sorar mısın

Tamâm olsun bunda bu söz kimini oku kimini yaz
Altı bin yüz yigirmi farz dahi namâz sorar mısın

Erenlerden olsun himmet yaradan Allâh’a minnet

Yedi bin iki yüz sünnet dahi namâz sorar mısın

Şâh Kuloğlu ebsemdir dergâha irişür noksândır

Vitir vâcib bin seksendir dahi namâz sorar mısın

s.95

73

11’li Hece Vezni

Dilerim Hak’dan bulasın hey Mülçemoğlu
Hançer ile kanın saplardın Ali’nin

Issız koydun Bağdat gibi şehrini

Ecel burcı boynun bükdi Ali’nin

Alim ölümsüzdi eridi çizdi

Kanber ad eyledi ayrılı sezdi

Tabutunu ol İmâm Hasan düzdi

Gözleri kan ile doldı Ali’nin

Alim çeker idi dünyâ fırkatin

Eline kovanları alırdı satın

Fâtıma ana ile Şâh Senem hatun

Hırkasın üstüne örttdi Ali’nin

Bir nûr doğdı Muhammed’in vechinde

Zülfikâr oynadı Çin ü Maçın’de

Doksan bin evliyâ sancak içinde

Kabri müşk ü ‘amber kokdı Ali’nin

Kul Himmetim arzular idi kaderi
Anda istedir Veysel ile Haydar'ı
Sardılarda âb-ı Zemzem'li çadırı
Ak deve kapusına çökdi Ali'nin
s.96

74

NEFES-İ ŞÂH HATÂYÎ

11'li Hece Vezni

Lâmekân elinden mesâf geldim
Şu hâne mülküne basdım kademi
Teberrük selâmın getirdim dersin
Şu hâne mülküne geldim gide mi

Şu hâne mülküne gelüb giderken
Sarvan edeyim diyen katarın yederken
Yuğurub çamuru balçık ederken
Arş yüzünde yönüm döndüm Hudâ'ma

Hudâ'm beni ben Hudâm'ı bilidir
Evliyâ enbiyâ andan uludur
Bende bildim anam benden olıdır
Ol makâmda nikah kaydım boyaman

Ben boyamdan evvel çok geldim gitdim
Pîrim Ali şu cihânı halk etdi
Yeri göğü o yuğurdi o yabdı
Yedi gün emeğim geçdi şu dama

Ben bu dam içinde ırmak akıtdım
Celâl oldum çok cânları kakıtdım

Kırk yıl emek çekdim ben hocam okutdum

Dört kitâbdan ders verdim hocama

Ben hocamı kucağında büyütüm

Kudret südünü verdim uyutdım

s.97

Muhkem tutdum kalb evimi arıtdım

Anın'çün İblîs girmez kubbeme

Ben kubbem içinde bâkî cân idim

Ali idim îmân idim dîn idim

Kendisi Hak idi ben mihmân idim

Şimdi geldi sultân oldu obama

Ben obam içinde mekânda idim

Muhammed miraçda dîvânda idim

Doksan bin kelâmda ben anda idim

Yüz yirirmi dört bin elim koydum Âdem'e

Şükür Hak'dır Hatâyî'nin sözleri

Tatlı cânım kalb evimde gizlerim

Sensiz şu cihânı gözlerim

Her demde bu verilmiş dîdeme

75

.--- / .--- / .--- / .---

Şükür kim iktidâ etdim tarîkde bâ-ı bismillâh

Sülûk ile açılub sâlikâna aşk-ı bâbullâh

Sırrım katletse münkerin bu yoldan dönmezem billâh

Erenlerden ne gelse başım üzre pîrim eyvallâh

s.98

Tek olsun meskenim hâki kapında ey veliyullâh

Kabûl eyle karîbi bendelikde hasbeten lillâh

Senin hâk-i der-i dergâhında olmak bana izzetdir

Desem şâhım fakîrin isteğimdir hayrı himmetdir

Elimden dâmenin bu kez komam fırsat ganîmetdir

Eşiğin daşına başım kosam bir kez ne devletdir

EYZAN

76

.--- / .--- / .--- / .---

Ezel bezminde ikrârım Muhammed Mustafâ'dandır

Meyân bezminde isbâtım Aliyyü'l-Murtazâ'dandır

Hem ahtımda vefâ etmek Hasan hulkı Rızâ'dandır

Rızâ-yı şâha ser vermek Hüseyin-i Kerbelâ'dandır

EYZAN

77

16'lı Hece Vezni

Îmâm Zeynelabâ'ya 'âbid benim ol izz ü cahımdır

Muhammed Bâkırî Sâdık benim zât-ı penâhımdır

s.99

Îmâm Mûsâ Kâzım Rızâ'da secdegâhımdır

Takî ba-Nakî burcî dilimde mihr ü mâhımdır

EYZAN

16'lı Hece Vezni

İmâm Askerî bâ-safâ sertâcî dervîşân
 Muhammed Mehdî âhir zamân mü'minlere î mân
 Çârde ma'sûm-ı pâk dilinde karedir her an
Sinânî âşıkın her dem niyâzı ey şehinşâhan

GAZEL

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Secdegâh-ı aşka gel gir Mustafâ'ya secde kıl
 Sâkî-i Kevser Aliyyü'l-Murtazâ'ya secde kıl

Şâh Hasan'dır kible-i î mân u erkân ey gönül
 Mü'min isen şâh Hüseyin-i Kerbelâ'ya secde kıl

Şâh Zeynelâbidîn'dir nûr-ı çeşm-i evliyâ
 Şâh Muhammed Bâkır ehl-i safâya secde kıl

Ca'fer-i Sâdık yolunda sıdk ile gel sâdık ol

s.100

Mûsâ-yı Kâzım Ali Mûsâ er-Rızâ'ya secde kıl

Şâh Takî ve bâ-Nakî'ye eyle ikrâr
 Ol Hasanü'l-Askerî mîr-livâya secde kıl

Mehdî-yi sâhib-zamândır hâdi-i Perverdigâr
 Kaşîf-i sırr-ı ezel fazl-ı Hudâ'ya secde kıl

Gıll u gışdan kalbini pâkîze kıl ey **Vahdetî**
 Hâk-i pâ-yi evliyâyâ secde kıl

GAZEL-İ NESİMÎ KUDDİSE SIRRUH

-.-- / -.-- / -.-- / -.--

Ey bana nâ-hak diyenler bu vücûdum oldu Hak
Kâinâtın ebcedinden gösterir envâr-ı Hak

İşte Furkân işte İncîl işte Tevrât u Zebûr
İşbu vechin şânına geldi okı fermân-ı Hak

Sûfî inkâr eyleme gel hub sûret görmeye
Ey kelâmullâhı münkir secde kıl Âdem’de Hak

s.101

Sûretin İnnâ fetahnâ Kâf ve’l-Kur’ân yüzün
Cümle eşyânın hurûfın gösterir envâr-ı Hak

Ey **Nesîmî** kılma inkâr vech-i hûbân sûrete
Cümle ma’nî kâmil oldu kudret-i rabbâni Hak

11’li Hece Vezni

Ali’nin sırrına yeteyim dersin
Muhabbet gölüne dal da andan gel
Küfrini îmâna katayım dersin
Var ol küfrini bil de andan gel

Şerî’at tarîkat ma’rifet sözdür
Hakikat hem gece ile gündüzdür
Gönül bir bâhirdir aşk bir denizdir

Bahr ol ummâna dal da andan gel

Piştirüb piştirüb söyle sözünü

Hâk-i pâyden ayırma âşık yüzünü

Mürşîdine teslîm eyle özünü

Musâhib kapusunu bul da andan gel

s.102

Cânını cellâda teslîm etdir gör

Ârif olub her ma'nîden duya gör

Cesedüni kendi elinle yuya gör

Kendü namâzını kıl da andan gel

Hatâyî söyler ma'nâyı dilden

Erenler ayırmış küfrile kâlden

Ölmeyene nasîb olmaz bu yoldan

Var ölmezden evvel öl de andan gel

82

14'lü Hece Vezni

Ey özün insân bilen varub öğren edeb
Edeb erkân dileyen var edeb öğren edeb

Ebeddir asl-ı tâat külli zât cümle sıfât
Varlığın edebe sat var edeb öğren edeb

Hakk'a olma 'âsî tâ gide gönlünün pası
Dört kitâbın ma'nâsı var edeb öğren edeb

s.103

83

ALİ AŞKINA HEY

115

11'li Hece Vezni

Kırkların eşiğine yüzüm sürdüm
Allâh bir Muhammed Ali aşkına hey

Ben el-Mürtezâ'ya mürvete vardım
Hüseyin'im şefî'im bildim hey
Şâh Zeynelabâ eyledi yardım
Allâh bir Muhammed Ali aşkına hey

Ali Muhammed'in yüzi nûruna
Ca'fer-i Sâdık'ın durdum dârına
Kılma günâhımın küllî varına
Allâh bir Muhammed Ali aşkına hey

Mûsâ-yı Kâzım'a nakleden nûrlar
İmâm-ı Rızâ'da görülen sırlar hey
Geçin günâhımdan erenler pîrler
Allâh bir Muhammed Ali aşkına hey

Muhammed Takî'nin yolu aşkına
Ali en-Nakî'nin hâli aşkına hey
Bağışla cürmümi velî aşkına
Allâh bir Muhammed Ali aşkına hey

Hasanü'l-Askerî nûrı hakkı'çün
Muhammed Mehdî'nin sırrı hakkı'çün
Affeyle cürmümi Bârî hakkı'çün
Allâh bir Muhammed Ali aşkına hey

s.104

Namâz her vakit peygamberden kalmışdır suâl olundukta cevâb diye
Sabâh namâzı Âdem aleyhisselâmdan kalmışdır (4)

Öğle namâzı hazret-i İbrâhîm'den kalmıştır (10)

İkinci namâzı Yûnus'dan kalmıştır (8)

Ahşam namâzı hazret-i İsâ'dan kalmıştır (5)

Yatsu namâzu hazret-i Mûsâ'dan kalmıştır (13)

Salât-ı fitr hazret-i Muhammed'den kalmıştır

Her mü'mine bunları bilmek lâzımdır gaflet olunmaya

Muharrem(mim)

Safer (sad)

Rebiyyülevvel (ra)

Rebiyyülâhir (re)

Cemâziyelevvel (ca)

Cemâziyelâhir (ce)

Receb (be)

Şabân (sin nun)

Ramazân (nun)

Şevval (lam)

Zilkâde (za)

Zilhicce (ze)

Elif (1)

Be (2)

Cim (3)

Dal (4)

He (5)

Vav (6)

Ze (7)

Ha (8)

Tı (9)

Ye (10)

Kef (20)
Lam (30)
Mim (40)
Nun (50)
Sad (60)
Ayn (70)
Sad (90)
Kaf (100)
Re (200)
Şin (300)
Te (400)
Se (500)
Hı (600)
Zel (700)
Dat (800)
Zı (900)
Gayın (1000)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNCELEME

Kültür; bir toplumun maddi ve manevi birikimlerini yansıtan en temel kavramlar arasında yer almaktadır. Kültürel süreklilik, beraberinde toplumsal devamlılığı da getirmektedir. Kültürün aktarılmasında önemli rol oynayan edebi eserler bağlı bulundukları toplumun sosyo-kültürel yaşamı başta olmak üzere, gelenek, görenek, inanç yapısı ve genel anlamda toplumsal zihniyetini yansıtmaktadır.

Türk Halk Edebiyatı ürünleri de halkın arasında yetişen şairlerle toplumsal zevk ve tutumlara, kültürel öğelere eserlerinde temas etmişlerdir. Bu açıdan yorumlandığında şairlerin

kaleme aldığı ve bu güne kadar ulaşabilen eserlere yazılı kültür, dilden dile aktararak devam eden kültürel unsurlara da sözlü kültür demek yerinde olacaktır.

Türk edebiyatında geçmişten günümüze köprü görevi gören ve belge niteliği taşıyan yazılı kültür ürünler toplumun tarihsel bütünlüğünü sağlamada önemli kaynaklardandır. Bu kaynaklar arasında halkın yaşamını, kültürünü ve edebiyatını detaylı bir şekilde aktaran cönklerin rolü oldukça mühimdir.

Bu anlamda cönkler sadece şiir olarak değil, aynı zamanda edebiyat dışı kaynaklar olması hasebiyle de sosyoloji, dinler tarihi, halk hekimliği ve halkbilim gibi pek çok alanı kapsayıcı niteliktedir. Bu anlamda yapılan bu çalışma cönk özelliği göstermesiyle kültürel zenginliğin Arap harflerinden Latin harflerine aktararak gün yüzüne çıkarılmasını sağlayacağından oldukça mühim bir yer teşkil etmektedir.

Yapılan çalışma neticesinde cönk'ün içeriğini şiir ve düz yazıların oluşturduğu görülmektedir. Toplamda yüz bir sayfa olan cönk'ün içeriğinde yetmiş altı sayfalık nazım, yirmi beş sayfalık nesir kısmı bulunmaktadır.

Şiirlerin ağırlıklı olduğu cönkte şiirlerin şairlere dağılımı şöyledir: Sayısal olarak en çok şiiri bulunan şairlerin başında; on iki adet şiiriyle Nesimi gelmektedir. Nesimi'yi dokuz şiir ile Hatayi, dört şiiriyle Kaygusuz Abdal ve üç şiir ile Virani takip etmektedir. Bu şairlere ek olarak; Fuzuli, Muhyiddin Rumi ve Kul Himmet'in iki, Hakiri, Nakşî, Şems, Muhtefî, Koca Ragıp Paşa, Şeyhülislam Yahya, Bosnevi, Yazıcızade Mehmet Efendi, Vahdeti, Kazak Abdal, Niyazi Mısri, Pir Sultan Abdal, Kalender Abdal, İsmail Nazmi Giridi, Eşrefoğlu Rumi, Bâkî, Taşlıcalı Yahya, Neşatî, Sezai Gülşeni, Kuloğlu gibi şairlerin birer şiiri cönk içerisinde bulunmaktadır. Böylelikle cönk içerisinde kime ait olduğu tespit edilen elli yedi şiir bulunurken kime ait olduğu veyahut mahlası tespit edilemeyen yirmi sekiz adet şiir bulunmaktadır. Son derece kapsamlı olan cönkün üzerinde toplamda seksen beş adet şiir tespit edilmiştir.

Cönk incelemesinde en fazla şiiri bulunan şairlerin genellikle 14 ve 15. yüzyıllara ait olduğu tespit edilirken birbirlerinden farklı dönemlere ait olan hem halk hem de divan şiir geleneğinin temsilcilerine yer verilmiştir. Böylelikle eser içerisinde hem aruz hem de hece ölçülerini görmek mümkündür. Bu anlamda gerek birbirlerinden farklı dönemsel özelliklere ait olmaları gerekse farklı geleneklere ait şairlerin olması incelenen cönk'ün edebi ve kültürel açıdan çeşitliliğini ve zenginliğini ortaya koymaktadır. Farklı yüzyıllara ait şiirler bulunan bu

cönk'ün Latin harflerine aktarılması dilbilim incelemeleri açısından da araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Cönk üzerinde yapılan içerik incelemesinde nesir olarak kaleme alınan kısmın genel anlamda; dini bilgiler, on iki imam, peygamberler, tarihi çeşitli sosyal konular, sofr duaları, halk hekimliği, ilaç tarifi, nasihatler ve yazarın şahsi notları yer almaktadır. Nazım olarak kaleme alınan kısımda ise; Alevi-Bektaşî kültürünün izleri, Hazreti Peygamber ve Hz. Ali sevgisi, pek çok ayet ve hadisin şiirlere yansması, tekke ve tarikatlar, ahlak, tasavvuf, iyilik, güzel ahlak, aşk, Peygamberler ve mucizeleri gibi konuları işleyen eserin dini tasavvufi bir boyut taşıdığı tespit edilmiştir. Bu anlamda cönk içerisinde şiiri bulunan şairlerinde hâlihazırda bu gelenek etrafında yetiştiği bilinmektedir.

Çalışmanın nesir kısmında, insan vücudunu ve çeşitli organlarını bazı dini ve tasavvufi terimlerle açıklayan vücudnâme¹² örnekleri, soy ağacını gösteren silsilenameler ve elifnâme'ye¹³ rastlanılmıştır. Eserde sıklıkla şathiye örneklerine yer verilmiştir. Filozof Aristoteles'ten bahseden cönk bizlere felsefi ve mitolojik birikimde sunmaktadır.

Eser içerisinde yer alan şiir ve düz yazılarda Arapça ve Farsça kullanımı görülmektedir. Bu bilgiden yola çıkarak yazarın dil bilgisinin iyi olduğu Arap ve Fars dillerine aşina olduğu sonucunu çıkarmak mümkün olacaktır. Cönk'ün sayfa düzeni incelendiğinde bazı sayfaların (dört, altı, yirmi üç, otuz bir, kırk üç) kullanılmayarak boş bırakıldığı tespit edilmiştir. Boş sayfalar tarafımızca cönk içerisinde çıkarılarak eserin sayfaları yeniden numaralandırılmıştır.

Şairi tespit edilemeyen ya da mahlası olmayan şiirler, yarım şiirler, bağımsız beyitler, Arapça dualar, ayetler, hutbeler, vaazlar için ayrı bir bölüm yapılamayarak cönkteki sıraya sadık kalındı. Bu sayede çözümlenmiş metinden cönkteki orijinal metine ulaşmada kolaylık sağlamak amaçlanmıştır.

Yazar, eserin oluşturulma tarihiyle ilgili net bir ifade kullanmamıştır. Ancak eserin içeriğinde yer alan bir takım bilgiler bizlere bu çalışmanın 19. yüzyılın ilk yarısında oluşturulduğuna dair önemli ipuçları vermektedir. Bizlere yazılış tarihini belirlemeye yardımcı olan notlar sayfa kırk üçte şöyle yer almaktadır:

¹²Detaylı bilgi için bakınız (Güzel, 1979).

¹³Mısra başlarındaki kelimelerin ilk harflerinin alt alta gelecek şekilde elif'ten ye'ye kadar alfabetik tarzda devam etmesiyle ortaya çıkan şiirlerdir. Detaylı bilgi için bakınız (Özkan, 2012).

“Evladım Hatice perşembe günü dünyaya teşrif eylediği tarih beyanı;13 Recep 1254 (2 Ekim 1838), oğlum Mustafa dünyaya teşrif eylediği beyanıdır; rebiyyülahir 10 Mayıs 1259 (10 Mayıs 1843), kızım gülsüm dünyaya geldiği tarih beyanı; 2 Safer 1261 (10 Şubat 1845).”

Şairin cönk içerisinde çocuklarının doğum tarihlerine yer vermesi, cönkün yazılış tarihini tespit etmemize yardımcı olmaktadır. Cönkte verilen bu tarihler göz önüne alındığında eserin 19.yüzyıla ait olduğu ortaya çıkmakta ve bu yüzyılın ilk yarısında yazıldığı düşünülmektedir.

Alevi-Bektaşî kültürünün izlerini taşıyan cönkte sıklıkla iktibas ve telmih sanatlarına başvurulmuştur. On iki imam, yedi ulu ozan, Balım Sultan ve Hacı Bektaş-ı Veli isimleri cönk içeriğinde oldukça kapsamlı bir yer tutmaktadır. Ayrıca yapılan incelemeler doğrultusunda cönk içerisinde farklı yazı karakterlerinin bulunduğu gözden kaçmamıştır. Bu durum bizlere elimizdeki cönk’ün farklı kişilerce oluşturulmuş olabileceğini düşündürmektedir.

Cönk’te yer alan nazım ve nesir kısımlarda tespit edilen kopukluk ve eksiklikler, özellikle de bazı şiirlerin yarım bırakılması elimizdeki eserin yırtılmış, tahribata uğramış veya eksik sayfalarının olduğunu göstermektedir.

Eserde dikkatleri çeken bir diğer husus; tamlama, terkeb ve özellikle de vav-ı ma’dûle kullanımlarıdır. Ayrıca eser içerisinde “kaf”, “kef”, “sin”, ”sad” gibi benzer, fakat görevleri farklı harflerin hatalı yazıldığı ve birbirlerine karıştırıldığı görülmüştür. Bu durum bizlere yazarın dilbilgisel olarak zayıf kaldığını, dile tam olarak hâkimiyet sağlayamadığını göstermektedir. Ancak; halk şairlerinin divan sanatçılarının uydukları titiz kurallardan ziyade, söyleyişe ve ahenge önem verdikleri bilindiğinden dolayı bu durumun çok önemli bir kusur olmadığı kanaatine varılmaktadır.

SONUÇ

Her geçen gün değişim ve dönüşüme geçiren günümüz dünyasına yetişemeyen hemen her şey zamanla yok olmaktadır. Bundan dolayıdır ki akıp giden tarihin seyri içerisinde ilgi ve alakadan yoksun bırakılan edebi eserler de kültürel erozyona uğrayabilmektedir. Milletler için önemli olan milli kültürün devamlılık sağlaması, geleneğin unutulmamasıdır. Gelenek devam ediyor, kuşaktan kuşağı aktarım sağlanabiliyorsa milli kültürün güçlü ve yerinde olduğunu, öz benliğin ve milli hafızanın unutulmadığının işaretidir.

Milli ve manevi değerler devamlılığını sözlü ve yazılı kültürün toplumdaki işlevselliğine borçludur. Sözlü ve yazılı kültürün önemine ve işlevselliğine somut bir örnek

olarak Türklerin İslamiyeti benimseme sürecinden bahsetmek yerinde olacaktır. Pîr-i Türkistan Hoca Ahmed Yesevi Anadolu’da ve çeşitli Türk coğrafyalarında kabul edilen yeni dinin benimsenmesi ve yayılmasında şiirin ve sözün gücünden faydalanmıştır. Türklerin milli düşünüş ve zevkine uygun bir şekilde söylediği ve daha sonraları müritleri tarafından yazıya geçirilen hikmetleriyle toplumda İslami bilinç oluşturmayı başarmıştır. Bu açıdan bakıldığında toplumsal eğitimde edebi eserlerin yeri oldukça mühimdir.

Üzerinde çalışma yaptığımız cönklerde de bu durumu görmek söz konusudur. Tasavvufun adabı, Alevi Bektaşî geleneği, peygamberler tarihi gibi inançsal boyutuyla önem taşıyan konular hakkında bilgiler şiir yoluyla aktarılmış ve hikmetlere yer verilmiştir.

Bazı şairler; “*Allah evreni kün (ol) emriyle yarattı, o halde yaratılan ilk şey sözdür*” der. Bu bakış açısıyla ilk yaratılan şey söz olarak görülmüş ve sözlerden yola çıkılarak Türk halk edebiyatının sözlü kültür ürünlerinin önemine vurgu yapılmıştır. Sözün önemiyle ilgili ortaya koyulan bu düşünce yapısı; bizlere, inanç ve kültürün Anadolu coğrafyasında sözlü kültür yoluyla yayılıp günümüze kadar geldiğini hatırlatmaktadır. Türk Halk Edebiyatında’ da sözlü kültür nesiller arası bağlantı kurmada oldukça önemli bir işleve sahip olmuştur. Ancak; sözlü kültür yoluyla aktarım sağlanan ürünlerin bir kısmı maalesef zamana ve şartlara ayak uyduramayarak unutulmaya yüz tutmaktadır.

Bu durum, akıllara yazılı kültür unsurları gelmektedir. Cönkler yazılı kaynaklar olması münasebetiyle sözlü kültüre oranla orijinal haliyle günümüze ulaşabilme imkânına sahiptir.

Bu inceleme kapsamında tespit ettiğimiz cönk’ün günümüz alfabe sistemine aktarım çalışması kültürel mirasımızın günümüz dünyasıyla kurduğu irtibatın kapılarını aralamıştır. 19. yüzyıla ait olan, incelediğimiz bu cönk’ün günümüze ulaşabilmesi sağlanarak eserin unutulup kaybolmasının önüne geçilmiştir.

Türk kültür ve medeniyetinin toplumsal zevk, düşünüş, inanç noktasındaki hassasiyeti ve anlayış biçiminin edebi bir üslupla işlendiği bu cönk, kültür hazinemize katkı sağlayacak, medeniyet birikimlerimizi pekiştirecek niteliktedir.

KAYNAKÇA

ALPTEKİN, Ali Berat (1987), “Fırat Havzası ve Doğu Anadolu'da Yazılmış Cönkler”, *Fırat Havzası Yazma Eserler Sempozyumu*, Elazığ.

ARIOĞLU, İbrahim Ethem (2011), “*Günümüzde Meddahlık*”, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Doktora Tezi, Ankara.

ARISOY, M. Sunullah (1995), “*Türk Halk Şiiri Antolojisi*”, Bilgi Yay. Sayfa:185-188,Ankara.

ARISOY, Sunullah (1995), *Türk Halk Şiiri Antolojisi*. Ankara: Bilgi Yayınevi, Sayfa:78.

ASLANOĞLU, İbrahim (1961), “*Divriği Şâirleri*”, Ekin Yay.54-60, İstanbul.

ASLANOĞLU, İbrahim (1992), “*Şah İsmail Hatayı*”, Sayfa:15, Der Yayınları, İstanbul.

ATEŞ, Süleyman (1971), “*Niyazî-i Mısırî İrfan Sofraları*”, Yeni Ufuklar Neşriyat, Ankara.

ATİK, Hikmet (2003), “*Nakşî Ali AkkirmânîDîvânı: İnceleme-Metin*”Büruciye Yayınları, Sivas.

AYAN, Hüseyin (1990), “*Nesîmî Divanı*”: Akçağ Yayınları,Ankara.

AYBET, Nahid(1987),“*Fuzuli Divanında Maddi Kültür*”, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, Sayfa:5-9,İstanbul.

AYDINER, Mesut (2007), “Râgıb Paşa”. *İslam Ansiklopedisi*, C. 34, TDV Yay. Sayfa: 403-406, İstanbul:

AYDINER, Mesut (2007). “Râgıb Paşa”. *İslam Ansiklopedisi*. C. 34, TDV Yay. ,Sayfa:403-406, İstanbul.

BAĞDEMİR, Abdullah (1997), “*Müzekki’nNüfûs Giriş-Metin-Sözlük*”, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Doktora Tezi, Sayfa: 38-39.Ankara.

BANARLI, Nihad Sami, (2001),”*Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*”, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara

BAYRI, Halid (1957), “*Virânî Hayatı ve Eserleri*” Maarif Kitaphanesi, İstanbul.

BEZİRCİ, Asım (1993), “*Türk Halk Şiiri*”, Ankara: Say Yay. ,Sayfa: 139.

BİLGİN, A. Azmi (2007), “*Nesîmî*” *İslam Ansiklopedisi*, XXXIII, Sayfa: 3-5.

BORATAV, Pertev Naili (2016),“*100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*”, Bilge Su Yayınları, Ankara.

BORATAV, Pertev Naili, GÖLPINARLI, Abdulkadir (1943), “*Pir Sultan Abdal*” Ankara Üniversitesi DTCF Yayınları, Ankara.

BULAK, Abdulhamit (2014), “*Halveti Tarikatının Osmanlı Toplum Yapısıyla Sosyo-Politik ve Kültürel Etkileşimi*”, Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Çorum.

CAHİT, Deniz (2005), Niğde-Bor Kaynaklı Cönkler Üzerine Tetkik (1580-6694-42142 Nolu Cönkler), Niğde üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Niğde.

ÇAKIR, Adalet (2012), “*Abdulkadir Geylanive ve Kadirilik*”, İSAM Yayınları, İstanbul.

CAVANŞİR, Babek - EKBER. N. Necef (2006), “*Şah İsmâil Hatâ’i Külliyyatı*” , Sayfa: 112, İstanbul.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed (1986). “Yahyâ Bey, Dukagin-zâde”. *İslâm Ansiklopedisi*, C.XIII. MEB Yay. Sayfa: 343-347, İstanbul.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed (hzl.) (1977). “*Yahyâ Bey Dîvanı*”, İstanbul Üniversitesi: Edebiyat Fak. Basımevi, İstanbul.

ÇEÇEN, Halil (1992), “*Niyâzî-i Mısrî’nin Hatıraları, İnceleme-Metin Sözlük*”, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

ÇELEBİ, Evliya, “*Seyahatnâme*”, II, 46; IX, Sayfa: 273-275

ÇELİK, Mehmet (2005), “Türk Edebiyatında Şathiyye Geleneği ve Bedri Rahmi Eyüboğlu’nun Şathiyeleri”, *İlmi Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 19, Sayfa: 49-58)

ÇETİN, Onur (2019), “Osmanlı Mezar Taşları Etrafında Gelişen Kültür, Medeniyet ve İnanç Dünyası Üzerine Bir İnceleme: Eyüp Örneği”, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

DADAŞ, Cevdet (1995), “*Baki Fezailü’l-Cihad*”, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Doktora Tezi, Edirne/Trakya.

DEMİRBAĞ, Ömer (1999), “Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Van.

EĞRİ, Osman (2008), “*İlm-i Câvidân*”. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.

ELÇİN, Şükrü, (1988) “*Cönkler ve Mecmualar Üzerine*”, Halk Edebiyatı Araştırmaları, 1. Cilt, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.

ERDOĞAN, Kenan (1998), “*Niyâzî-i Mısrî Hayatı, Edebî Kişiliği Eserleri ve Divanı*”, Akçağ Yayınları, Ankara.

ERGUN, Sadettin Nüzhet (1944), “*Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*”, C. I, Kenan Matbaası, Sayfa: 257, İstanbul.

ERGUN, Sadettin Nüzhet (1944), “*Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*”, C. II, Kenan Matbaası, Sayfa: 89, İstanbul.

GÖKYAY, Orhan Şaik (1995), “*Cönkler Üzerine*”, Seçme Makaleler 1, Eski, Yeni ve Ötesi, İletişim Yayınları, 1995, 73-147, İstanbul.

GÖKYAY, Orhan Şaik (1984), “*Cönkler Üzerine*”, Folklor ve Etnografya Araştırmaları Yayınları, Ankara.

GÖLPINARLI, Abdülbaki (1953), “*Pir Sultan Abdal Hayatı ve Şiirleri*”, İstanbul Maarif Kitaphanesi ve Matbaası, Sayfa: 27, İstanbul.

GÖLPINARLI, Abdülbaki (2013), “*Kaygusuz Abdal, Hatayi, Kul Himmet*”, Sayfa:28, Kapı Yayınları, İstanbul.

GÖLPINARLI, Abdülbaki (2013), “*Kaygusuz Abdal, Hatayi, Kul Himmet*”, Kapı Yay, Sayfa:10-14, İstanbul.

GÜNAY, Umay (2008), “*Pir Sultan Abdal Üzerine Bir Değerlendirme Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*”, Akçağ Yay, Sayfa:305-328, Ankara.

GÜNEŞ, Mustafa (1994), “*Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (İnceleme-Metin)*”, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi. Malatya.

GÜZEL, Abdurrahman (1979), “*Kaygusuz Abdal’ın Vücutname’si Üzerine*”, *Türk Kültür Dergisi*, Sayı: 197

GÜZEL, Abdurrahman (1981), “*Kaygusuz Abdal*”, Sayfa:38, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

GÜZEL, Abdurrahman (2004), “*Kaygusuz Abdal (AlaaddinGaybi)*”, Akçağ Yay, Sayfa:85-88, Ankara.

İPEKTEN, Haluk (1993), “*Baki Hayatı, Edebi Kişiliği ve Bazı Şiirlerinin Açıklamaları*”, Akçağ Yayınları, Ankara.

İZGÖER, Ahmet Zeki (2003), “*Koca Râgıb Mehmed Paşa-Tahkik ve Tevfik Osmanlı-İran Diplomatik Münasebetlerinde Mezhep Tartışmaları*” Kitabevi Yayınları, İstanbul.

KABAKLI, Ahmet (2006), “*Türk Edebiyatı*”, II. Cilt Sayfa: 431, Türk Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul,

KARA, Mustafa (1998), “*Gülşeniye ve Göldeste*”, Uludağ Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Yayınları, Sayı 7, Cilt 7, Bursa.

KARAHAN, Abdulkadir (1996), “Fuzulî”, *DİA*, C. XIII, Sayfa: 241, İstanbul.

Kastamonulu Latifi, “*Tezkire-i Latifi*”, İstanbul, İkdâm Matbaası Yay.1896, Sayfa: 332-333.

KAVRUK, Hasan (1980), “*Şeyhülislâm Yahya Divanı*”, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

KAVRUK, Hasan (2011), “*Malatyalı Niyazi-i Mısrî Hayatı-Sanatı-Eserleri ve Divanı İlahiyat Türkçe Şiirler-Sözlük*”, Malatya Belediyesi Kültür Yay.,Malatya.

KAYA, İ. Güven (1985), “*Dukaginzâde Yahyâ Beğ'in Sanatı*” Doktora Tezi, Kosova Üniversitesi, Kosova.

KESİK, Beyhan (2013), “*Koca Ragıp Paşa'nın Şiirlerinde Hikemî Tarz*”, Ahmet Atilla Şentürk Armağanı, ed. Ahmet Kartal, Mehmet Mahur Tulum, Akademik Kitaplar Yay. 435-456,İstanbul.

KOCA, Turgut (1990), “*Bektaşî Alevî Şairleri ve Nefesleri (13. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Kadar)*”, Maarif Kitaphanesi, Sayfa:109, İstanbul.

KOCATÜRK, Vasfi Mahir (1968), “*Tekke Şiiri Antolojisi*”, Ayyıldız Matbaası, Sayfa: 378, Ankara.

KÖKSAL, M. Fatih (2006). “Neşâtî”. *Türk Dünyası Edebiyatçılar Yazarlar ve Şairler Ansiklopedisi*, C. 6. Ankara: AKM Yay, Sayfa: 597.

KÖKSAL, M. Fatih, Cönklerde Divan Şiiri, Divan Şiirinde Cönkler, *Millî Folklor*, 2016, 28, Sayı 111.

KÖPRÜLÜ, M. Fuad (2004), “*Saz Şairleri*”, Akçağ Yay. Sayfa:124-128, Ankara.

KÖPRÜLÜ,Fuad (1935),“Abdal Musa”, *Türk Halk Edebiyatı Ansiklopedisi*,C.1.,Sayfa:61-64, İstanbul.

KÜÇÜK, Sabahattin (1994), “*Bâkî Dîvânı*”, TDK Yayınları, Ankara.

- KUDRET, Cevdet (2003), “*Pir Sultan Abda.*” İnkılâp Yay, Sayfa: 53, İstanbul.
- Kuloğlu Mustafa Süleyman (1982), “*Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*”, C. 5, Dergah Yay. Sayfa: 438, İstanbul.
- KÜRKÇÜOĞLU, Kemal Edib (1973), “*SeyyidNesîmî Divanı ’ndan Seçmeler*” Milli Eğitim Basımevi. Sayfa:4-7, İstanbul:
- KURNAZ, Cemâl - Mustafa Tatcı (2001), “*Mehmet Nâil Tuman. Tuhfe-i Nâilî*” . II. (1679), Bizim Büro Yayınları, Ankara.
- NÜZHET, Sadettin, (1944), “*Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*”, Cilt 1-2, Sayfa: 170, İstanbul.
- OĞUZ, M. Öcal (2017), “*Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*”, Grafiker Yayınları, Ankara.
- ÖZKAN, Feridun Hakan (2012), “Kaygusuz Abdal’ın Elifnâmesi”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 64.
- ÖZMEN, İsmail (1998), “*Alevî-Bektaşî Şiirleri Antolojisi*”, 2. Cilt, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay. Sayfa: 35, Ankara.
- Pervâne Bey. Mecmû’a-i Nezâ’ir. Topkapı Sarayı Kütüphanesi Bağdat No. 406, vr. 88a, 466b.
- RASUL, İsmâilzâde, “*Hatâyî Şah İsmâilSafevî*” (Tahran: Alhuda, 1382)
- RİFAT, Ahmet (2004), “*Lügât-ı Tarihiyye ve Coğrafiyye*” Cilt 1-2 Tıpkıbasım, 2. Baskı, Keygar Neşriyat, Ankara.
- ŞAHİN Esmâ (2007), “Klasik Türk Edebiyatında Fuzûlî Biyografileri”, *TALİD*, Eski Türk Edebiyatı Tarihi I, 2007/9, Sayfa: 507-534.
- SEFERLİ, Aliyar-YUSUFLU, Halil (2005), “*Şah İsmail Hatayi Eserleri*”, Sayfa: 2 Bakü.
- SONA, İbrahim (2016) “Yazılı Kaynaklarda, Kültürel Hafıza Cönkleri”, *Millî Folklor*, 28, Sayı 111.
- SÜMER, Faruk (1976), “*Safevî Devletinin Kuruluşunda Anadolu Türklerinin Rolü*”, Sayfa: 15, Selçuklu Tarih ve Medeniyet Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, Ankara.

TAN, Nail (2015), “Alevi ve Bektaşilerin Yedi Ulu Ozanının Yeni Nesilere Bıraktıkları Kültürel Miras”, *Kültür Evreni Dergisi Yayınları*, Sayı 24.

TATÇI, Mustafa (1988). “Niyazî-i Mısırî'nin Tasavvufî Bir Risalesi, Eşratu's-Sâ'at”, *Dolunay Dergisi*. Sayfa: 32-33:22-23.

TATÇI, Mustafa (1989), “Niyâzî-i Mısırî'nin Tasavvufî Bir Rüya Ta'bir-namesi”, *Türk Folklor Araştırmaları*: Sayfa:85-96.

TERGİP, Ayhan (2010), “Bâkî'nin Meâlimü'l-Yakîn Adlı Eseri Üzerinde Dil İncelemesi”, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Doktora Tezi, İstanbul.

Toptaş, Emine Sıdika (2019). “Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu (2018). Haz. M. Fatih Köksal, Mücahit Kaçar ve Mevlüt İlhan. İstanbul: Kesit Yay.”. bilig – *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:88, Sayfa: 231-234.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, (1982), V.Cilt, Sayfa 434, Dergâh Yayınları, İstanbul.

ÜLKÜTAŞIR, M. Şakir (1967) “Halk Edebiyatı Araştırmalarında Cönklerin Yeri”, *Türk Kültürü Dergisi Yayınları* 5 (60).

USLUER, Fatih (2009), “Hurufilik: İlk Elden Kaynaklarla Doğuşundan İtibaren” Kabalcı Yay., Sayfa:9, İstanbul

UZUN, F. (2000) “Belgrad Hakkında Ragıp Paşa'ya Ait Bir Risale: Fethiyye-i Belgrad (1739)”, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

VAKTİDOLU, Adil Ali Atalay (1998), “Vîrânî Divanı ve Risalesi”, Can Yayınları, İstanbul.

YILDIZ Alim (2010), “Fuzûlî”, “Anadolu'da Aleviliğin Dünü ve Bugünü” Editör Halil İbrahim Bulut, Sakarya.

YÖRÜKAN, Yusuf Ziya (2011), “Alevi-Bektaşî ve Tahtacı Nefesleri”, Ötüken Yayınları, İstanbul.

YUSİFLİ, Halil (2005), “Mehammed Füzulî”, Bakü, C. I, Sayfa: 3, Bakü.

EKLER

Çalışma Yapılan Cönk'ün Tıpkı Basımı

10 Cank 55
Kp. Nu 306

Selanome i Abdal Musa
(Kudolise Sirkutu)

سلامه ابدال موسی
قدس سره

ای مه برج هدایت سبار صبح مسا
ظلمتی مهر منور کی قیدی روشنا
کعبه علیا به طوخی هر کیم اتدی افتدا
قهر اعدائی فنا ده بولیسر شکر نجا

ناطعه روح القدس در وجه پان واضعی
دیدن مولانا که لن ترانی باموسی

السلام ای نور احمد حضرت ابدال موسی
السلام ای رکن اسود حضرت ابدال موسی

مطلع سرو احد در نور الهی در ازل
ذاتینه منزله ایدنیوب بولیم بر فردید

معدیه علم لدنی باب حکمت در ماضی

واقف اتی انا الله فطر عز و حال

بارک الله کنج قدرت محرم صوم امال

امر ایوب جهیم یورو دیری یوریری سند حیل

الشمس ای رکن اسود حضرت ابدال موسی
الشمس ای نور احمد حضرت ابدال موسی

نصرت نصر من الله قاصد قاف
نازل اولدی شانکه چونکم وجه الکر

صانع صنعه جانا لادیمز خاوم
هو علی العرش استوانه او قور عرکه عظم

بور موزه شد ایدنر اولدی و سواس ارجیم
دخی حقله طور طاغنه ابدن بیل برکلام

الشمس ای نور احمد حضرت ابدال موسی
الشمس ای رکن اسود حضرت ابدال موسی

اشکنه خدمت ایدر نطوعه جاره ایتور طلب
همتک بحرینه طالونه درگاه ایتور طلب

بل طواف ایدر قیوکه قدر سار ایتور طلب
بلن کویا که بر خوسه لاله ایتور طلب

همی سلطان ابدی همایه ایستور طلب
مروید بیدار اولاد کلسونکه جان ایستور طلب
ایضا

احمد و محمود قاسم و طغی نند نسلی سیه
حیدر کزار علی المرزنانند نسلی سیه

حید پاک حسه خلق الرضاند نسلی سیه
باقی کوشر حسین نند کربوند نسلی سیه
عده امام زین العابدیه در جانند نسلی سیه
باقر صادق که حی بیثوانند نسلی سیه
ایضا

موسی کاظم علی موسی الرضا سترالیه
هم نقی با نقیند کاه و هر کاه ماه

عسکریه انتقال ابدی کابوطوغری راه
مهدی صاحب زمان سیه صدر دین پادشاه
عاشق بیت الحرم در بوی حسد قبله کاه
نار نمرود خلیل و سیه ابدل اولدم سما
ایضا

حضرت حق در بو طریقه کم دلیلی و هبل
 او به کنز بیت عالمی دوله دی الله اکبر
 فضل حق او یانندی چو به چرخ می
 جای اقصاء صفات نور ذات منبر
 جاده دلد به فقه اولیقه بود یوانه دفتر
 بر کینی بر کدادر بودان گستر
 الشوم ای نور احمد حضرت ابدال موسی
 الشوم ای رکن اسود حضرت ابدال موسی

غزل نسی خطت

سوره شمس الضحی جانا بگوون و جهلگده در

آیت واللہ اذ یغشی اکی زلفگده در

کم بنینا فوقکم سبعا شذو دید حق

هم جعلنا هاسرا جاسول بدی خطگده در

رتبه انزکرم چونکه تعلم ایلدی سکا قلم

علم الانسان مالم یعلم اول علمگده در

والسماوات البروج اوصیجت قاشن کر بکشت

هم جعلنا هاهبا و سبع افلاک گده در

یا زمشي النکته او ستونه نصره من الله البشیر

او قویان فتحاً قریباً جیم ایلده دالگده در

زلف قاشین سقف مرفوا ولدی اغزیکت سلبیل

جنت ایلده خوری علمان بیت معور گده در

زلف قاشی کر بکشت چونکم دیدی ام الکتاب

قبه اسرار سجاده شان اول خطگده در

یا محمد احمد محمود قاسمی سیر سن بگوون

خلفه لطفگده ایر شدی لطف الطافگده در

چون نسی کوردی جسمندره خدائک اسمنی

میلہ قرآن دیدی انا لروح محفوظگده در

م م م

نور

کامیون دانه

وزون حرفتون ای دیلبر اچیدی جمله باب الله
 و خورانی در شایانیت کنت کتا احکامه
 فاشکاه که بیکس زلفین بیایانیت ایلمین عارف
 یاویدر اجدین سرتین اینک ویزار اهل الله
 بوزون الحمد لله در اینچوندر بدی آیت
 از لبش فتنه کور کیم عجب صطری کلام الله
 غایت صطری کوردم او قوم حرف بحرف ای
 کورمز کوزم الله غیر از نم وجه الله
 بویالوی و لورای غایت ابله کلای دین
 عجب صورت عجب حبیب بودر طور کلام الله
 عجایب مظهری حقد رهو الله الوبر دایم
 اگر حقد بر بسم واجب بودر حق جهو الله
 هوادول هوادو خبر هوادای و یا مهدی
 علی فرزندش شاهه کسنسن با بسم الله
 علی سنسین و لوی سنسین و صتی خاف نبی سنسین
 و لوی کر جکر بن شاه کسنسین ستری فضل الله
 مدربک آدم هو اینک فقیه در توبیا
 تنبیه صسته به حقد ردیدر نفیخ روح الله
 سلام

ای کوکل شاد اول محمد مصطفی دورانه در
شرعی شاه ولایت علی المرتضی دورانه در

حکمت الله هر طرفدن سیرت شاه اولدی ظهیر
شاه حسن پیرم حسین کر بلذ دورانه در

طالب اول زین العبا به با قره اخله صیله
جعفر صادق کاظم علی موسی رضا دورانه در

شاه تقی سلطان عالم بانقی شاه عسکری
مهر پیردین سروری آل عباد دورانه در

صفینی عرفانه ایرمز هر حسین بی خبر
بونده صیغانه ناشیلر بولمشاد دورانه در

زاهدین رفیع اولدی کفنی قلما دی ابراق رقیب
لذ جرم صیدق و صفا مهری و قاصیدانه در

هون کسیدی نغم مروان کلدی ایام لشکری
ای حسین سجده قبل بر اولیا دورانه در هو
نفس

کیم نه بیلور بیزی نیجه صوبدا نوز
نه بر ذره اوودن نه خود صودا نوز

بیزم مفتو نغمز معری فت سوبلر
بیز خراشان ملکنده که کوبدا نوز

کاشکوی
بدی دکنیز بیزم کجکولی بیزده در
هاجم عثمان ایسه بیزدا اوکولدا نوز

حضرت الیاس بیزم بولداشی میز در
نه ذره کوندن نه خود آید نوز

بیزم نه همزه مرهم بولنماز
بیز قدر او قنه کیزی باید نوز

۱۰
بدی طامو بیزه برنهار اولد ع
سکر او جهناق ایچنده که کویذ نوز

طوره موسی و ^{دور دی} مناجات ایلر
نسلی میزی صورار ایسن اصلی هوید نوز

علی کلام ادم اولدی برنه سنه
کوکر جین طونن قوندم بو هانه

شیم دی ابدل موسی اولدم کلام جهنه
عارف اکلریزی نیم سیرد نوز هو

غزل
ای ضاحیه فطیقه الهمی وی رو خلت الله نور
روضائیکه سروی یو یگدر عند جنت خور

ای ضیافته قد هو الله وی جمالیه قاعه
اشته فرقا اشته تورق اشته انجیل و ربو

اود سکر بیگ عالمکه اینیه سیر صورتیه

یکمکی شول میرات بولدی اولدی من اهل السور
اوستو سیر رضا چیمه انا هو بنا هو السبیل
جنت انکدر که قلدی شول صراط اوزر عبو

اومیکه و جهیر الله کتای او ش کتاب

ای کلام الهمی منکر خف من الله الفیور
کنت کنز کت پرده سند غاف الذنب اولدی

زاهد انفقار کلدی هر دمیر یا غفور

عالم الفییک و جهودی کائنا تیر عینیر

ای شهادتده خبر سیز جاءنا یوم النشور

فهر لطیفه علی مقیده و آحد در ولی
بلدی شیطانه بو توحیدی اهد در دوزخ دو

بیت قد تبارک یا مظهر بیسی قهرها مه فطوره

قوی پی هنکده قیامت ای حنا به یا کف زکته
او بخودم در کم ایرندی وعده معفو القیور

فاعد مطلقدم اوز کر کم یوقد و ارد

هر کم ایوبلک بدو سیم سود کندم جگدی
کیمدی محبوب اندم خلعتی عبد شکور

مومنیکت قلبیدر ای صاحب دل الله یکتا اوی

لیس مقبول الصلوة القلب الله یا اکتفیر

روح قدیر رفسمینکت سوری ای زین دل

کر میخانکت در یسکه بنمه کم جانندی

غزل خطای

من دیم من جانود لدن بادشا همدیر علی

بولونه خالک اولدو غم نوری سیاهمدیر علی

کوز لریم نوری حینا سی بدری فاهمدیر علی

قبله کاهمدیر شاه محمد سجد کاهمدیر علی

من حسن خلقی رضا نیکت بر محبتی عالیم

حمد و لله کیم حسد له کبر و کندو خالیم

شاه حسینی کر بلو نیکت باشه اچیق ابدلیم

قبله کاهمدیر شاه محمد سجد کاهمدیر علی

شاه زین العابد ندر باقری و جعفری

بیوروز بو نوری شو مکریر دینکت ایمانکت اری

دایما سوبله بو فلفلی او نما یا سیم سرری

قبله کاهمدیر شاه محمد سجد کاهمدیر علی

موسی کاظمی کنگہ بلدی اولدورور اهل حق

کمال شام علی موسی رضادان ال بر سبق

تن کوز بنی کیده روب جان کوز بله اغنا بق
قبله کاهدر بر شاه محمد سجد کاهدر بر علی

شاه آتقی و بانفی نیل قولو اول ای بختیار

یونلوری سوتنه رحمت ایلدی پروردگار
مومین اولوندر بد نطقی دلم او قور اشی کار
قبله کاهدر بر شاه محمد سجد کاهدر بر علی

عشکرینه عسکر اولق دیلی سن ای بنام

قیل توتلی خانه دانی احمدی بول غیل تمام

ختم اولسر دیر ای تمام مهادیدیر والسلام
قبله کاهدر بر شاه محمد سجد کاهدر بر علی

ای خشتانی غاقیل اولما اشود و نیافاندر

هر یکیم کلدی وجوده غالمش مهراندر

بو کلامی و برداد غلمش عاشقیک ارکاندر
قبله کاهدر بر شاه محمد سجد کاهدر بر علی

م
م
م

عالمیست جشی جراحی یا محمد با علی
کعبه کتب قول بود به کم یا محمد با علی

خوبه به و در دیم او قومغه بر الیف یا زهرا
دودت کتابست معناسیدور یا محمد با علی

خط ایتدوم خدا ایچون بقتله

محمد مصطفی ایچون بقتله

صو جمدن جو قدر جرم کنا هم
علی المرتضی ایچون بقتله

حدیجه وفا طهم خیر النادر

حسن خلفی الرضا ایچون بقتله

حسینک یولونه فد در باشم
شهری کربلا ایچون بقتله

که زین العابدین حور متنه

غازیلم معصومی ایچون بقتله

یوزم قره بیلور سین بر قصورم

محمد باقیری ایچون بقتله

أغلیوب سورونوب در کاهه کلام

ایمام جعفری صادق ایچون بقتله

جود و شفا کیشیغت پناهی هم
کاظم موسی الرضا ایچون بقتله

کسم وارمن که شفیع طو تام

بقی نور خدا ایچون بقتله

طریقت رهبری سیری علیقدر
ایمام علی النقی ایچون بقتله

ایمام زمانیک یوزی صوبونه

حسن العسکری ایچون بقتله

محمد مهدی صاحب زمانیک
خروجی دولتیچون بقتله

حسینیم کمرینک کمر تیم

اون دورت معصومی ایچون بقتله

قیفوسز خادم سلطان
که فراموشی جوهر ایچون بقتله

غلام

نفس فتنوی لفظ

ای کمان ابرو و شری ناو که مزگانم
بولستم فیضی و نظر سندن سنگه قربانم
کمال کولیه تارینه پیوند ایشم جان در شسته
باشیم اینجا چون برتر هم آفید که سرگردانم

نوازیلیم تر لای می منت قلب زاهد لره
نبلیم می نشسته سون مدم سنگه حیرانم

شانه و ش یوز ناو که غم صا نجلو بد رینه مه
تا اسیر حلقه کیسوی مسله فتانم

ال چکوب قطع نظر فیش علاه جعدن طلبیب
بیلدی کویا کم خرابی نر کسین فتانم

جان میلبیم وارده حکم ایله تسلیم ایلیم
شاه من سید مدم سنگه برینت فرمانم

اه غنجه قلمز شاد کلا اجهز طوتلمش کوملمی

عز و مندی روی الوبی خندا لشم

ای قلم

قان ایدوب بفریم ایشم اه ایتمه هر دم

خریم طوت بر ایکی کون کم سنگه
میر یامانم

ای فضی لی انشی اهلله یا ندیر دین بنی
غالباصاند که شمع کولیه احزا نتم

مناجات خطائی

حسن ایکنه بای ایمنش سین یا علی سندن مدد
 کوک بوزن آی ایمنش سین یا علی سندن مدد
 عشقده معشوق وی عشق سندن اولمش در تزلزل
 شرمادجی ایمنش سین یا علی سندن مدد

عشق او قور لور اشمینی راه حقیقت سنگ
 عشق قیله نیدر ایمنش سین یا علی سندن مدد
 مؤمنه ایشلر ایدر سین لطف واحساند
 کافره غوغا ایمنش سین یا علی سندن مدد

یرده کور مز کو کرده آزاد کور منافق لور سینی
 ظاهر پیدا ایمنش سین یا علی سندن مدد
 بوجرهائی سیر ایدر لور بر جمال الله ایچون
 حسنه زیبا ایمنش سین یا علی سندن مدد

قسمت روز از لده مرقضی اتلک سی
 ترکش شهادت ایمنش سین یا علی سندن مدد
 بر لکه بل بغلیو بدر بو خطایی درد مند
 واحد یکتا ایمنش سین یا علی سندن مدد

عزل ویرجی سخط

ای سولو د کله اجمدی فظفی حق فیضی آل
روز کشته و کفو شومنه بهشت و پناه

آل اولو دس بنی در شوبله بیل بی اشتباه
ایروی جوده ماه محرم آغدری شمسیدله ماه

ای حسنیلر بو کوند رمانی اولو د شاه
کوز یاشیلده قانه دوندرا ایلکل فریاد واه

یری کوکله آغلر بو کونده آغلر بون ای مومنان
زارا بیدر جمله ملوک ملک هوری غلرمان انش

نار زحمت دن بولوم در ایسکه هر کز امان
لعنت ایلله اول یزیده صد هزارن بیگمان

ای حسنیلر بو کوند رمانی اولو د شاه
کوز یاشیلده قانه دوندرا ایلکل فریاد واه

کر دیلر سکه هو قشده بوله سیم عزتی

انیبیا و اولیادن او مار یسکه شفقنی

سویکل بو فظفی جانندن جکیه سین زحمتی

لعنتی در نخجی مروان لعنتی در لعنتی

ایضا

قرهت کعبه دیدی اول حو حبیبی مرسلین

عاشق ایسکه عاشقانه اوله کور اهل بامین

اولوه استرا ایسکه حقیقت کلیا غمت

لعنت گد ویردکه اولسون شمر سفیالین

ایضا

نسلی شاه اولیاد رهادنی راه خدا

خارجیلر بلدیلر اولدیله حقان جلد

انار که جایسته لعنت سوایم من ذریعا
صد هزار زن لعنتی خود صد هزار زن بی ریا

ای حسنینر بو کوندر مانی اولدوشاه
کوز یاشینی قانه دوندر ایلکل فریادواه
بیل فجن اولدوده شهید اونور پاکه کبریا
کلدی اولدوده سوادن ناله نطق و صد

آه حسین کربلاواه حسین کربلا
یزید ابنی کربلا تبرا مو من عین شفا
ای حسنینر بو کوندر مانی اولدوشاه
کوز یاشینی قانه دوندر ایلکل فریادواه

من ویرانی ابدال حقیرم دردیمندم بی کدا
استرم روز قیامتده علی دن النجا
زره دکلو بغض ایدر ناله جاننه لعنت
لعنت اولسون مککه اولدی دشوای آل

ای حسنینر بو کوندر مانی اولدوشاه
کوز یاشینی قانه دوندر ایلکل فریادواه

یار رسول الله کورده ایتمی بن عاصی او متکین
کور مککه اغنادا فی روزی قیامتده شوقتی
کر بلوده یا محمد برنده کور بزم حالیمندی
تا قیامت ساکین اولماز بزم ایچون قیر قین
بویمه عالم فاحشی اولدی حشمتی
ایله آغا تکیس باله بی حشمتی
بیر محبتی خاندان حشمتی یار امان
روز شب فصلی رسول الله اولسون مت هدین

شاه حسد ایتلر حاکم بربر جعفری
قیلدریلر منافق لر بزم ایچون حور متی
صاد هزار زن لعنت اولسون اول بیزین
ویر مدیلر بریودم صوحاندی اوده

یوچه لوده یوچه کوردن اربابی سین قوچه تگری
عالم او قور کلام الله سن او قورون هجه تگری

عاصی قوللر براتمش سن وار سین شویله نورون دیو
آنی قویمش سن آردده حقمش سین یوچه تگری

قیدن کور ویراتمش سن کلسون قولوم کچسور دیو
هله بیز شویله طور لم یکت ایمن سن کچ تگری

یکت آدین آکینلور فادون او غلو فادون دیو
آنان یوقدر آنان یوقدر بگز سن بیجه تگری

قیفوز سوزم دیر یان دن کوند یوز بیاض جرعه دن
قالدر برده آردون کزه بیلم تگری

نفس خطائی

بود نیاده اسیم جسیم یوق ایکن
محمد مصطفی قندلده ایکن

اول بوجطان کلمه بمدی
بر اولودن خبر الممدی

نومکان علیخان کولانده ایکن

نوح ایله کنیه کرمه بمدی

دائم زکرایه ریم دور مزدید

یوسف ایله قیویه کیرمه بمدی

موسی ایله طور داغین قیون کودرکن

اول براتانک بلنده ایکن

یونس بالیق قرننده ایکن

دیوید یدم قلم آلام ایله

بوکون دوشدی کنگان آلتی

خلیل بیغیره خدمت ایدرکن

وَتَبَسَّ الْقَرَأَى إِلَهَهُ وَهَ يَكْدَمُ
 آيَةُ اللَّهِ هُمُ الْخَرِيقُ وَتَقْدَرُ
 مَنْصُورُ إِيوَاللَّهِ وَيُوبِذُهُ جَعْلُهُ
 شَاهُ خَطَائِمُ أَيْدِ بَرِّمِ اوسْتَامُ
 حَضِرُ الْيَأْسِ الْبَدَنُ حَيَاتِ اِشْتَدُّ
 تَحْمَنُ الْقَرِيْبُ كُورِ مَدِيْدِي
 بَرِّمِ كُورِ كُورِ وَبَرِّمِ وَبَرِّمِ
 تَحْمَنُ قُنْدُ كُورِ مَدِيْدِي
 قَالُوْهُ لِي زِلَا نَدِي عَلَى دُكْتُ وَبَرِّمِ
 اِسْكَنْدَرِي ظَلُوْ مَا تَدُ كُورِ مَدِيْدِي

اِسْكَنْدَرِي
 نَسْ غُكْرِي بِلَا

وَتَبَسَّ الْقَرَأَى إِلَهَهُ وَهَ يَكْدَمُ
 آيَةُ اللَّهِ هُمُ الْخَرِيقُ وَتَقْدَرُ
 مَنْصُورُ إِيوَاللَّهِ وَيُوبِذُهُ جَعْلُهُ
 شَاهُ خَطَائِمُ أَيْدِ بَرِّمِ اوسْتَامُ
 حَضِرُ الْيَأْسِ الْبَدَنُ حَيَاتِ اِشْتَدُّ
 تَحْمَنُ الْقَرِيْبُ كُورِ مَدِيْدِي
 بَرِّمِ كُورِ كُورِ وَبَرِّمِ وَبَرِّمِ
 تَحْمَنُ قُنْدُ كُورِ مَدِيْدِي
 قَالُوْهُ لِي زِلَا نَدِي عَلَى دُكْتُ وَبَرِّمِ
 اِسْكَنْدَرِي ظَلُوْ مَا تَدُ كُورِ مَدِيْدِي

وَتَبَسَّ الْقَرَأَى إِلَهَهُ وَهَ يَكْدَمُ
 آيَةُ اللَّهِ هُمُ الْخَرِيقُ وَتَقْدَرُ
 مَنْصُورُ إِيوَاللَّهِ وَيُوبِذُهُ جَعْلُهُ
 شَاهُ خَطَائِمُ أَيْدِ بَرِّمِ اوسْتَامُ
 حَضِرُ الْيَأْسِ الْبَدَنُ حَيَاتِ اِشْتَدُّ
 تَحْمَنُ الْقَرِيْبُ كُورِ مَدِيْدِي
 بَرِّمِ كُورِ كُورِ وَبَرِّمِ وَبَرِّمِ
 تَحْمَنُ قُنْدُ كُورِ مَدِيْدِي
 قَالُوْهُ لِي زِلَا نَدِي عَلَى دُكْتُ وَبَرِّمِ
 اِسْكَنْدَرِي ظَلُوْ مَا تَدُ كُورِ مَدِيْدِي

وَتَبَسَّ الْقَرَأَى إِلَهَهُ وَهَ يَكْدَمُ
 آيَةُ اللَّهِ هُمُ الْخَرِيقُ وَتَقْدَرُ
 مَنْصُورُ إِيوَاللَّهِ وَيُوبِذُهُ جَعْلُهُ
 شَاهُ خَطَائِمُ أَيْدِ بَرِّمِ اوسْتَامُ
 حَضِرُ الْيَأْسِ الْبَدَنُ حَيَاتِ اِشْتَدُّ
 تَحْمَنُ الْقَرِيْبُ كُورِ مَدِيْدِي
 بَرِّمِ كُورِ كُورِ وَبَرِّمِ وَبَرِّمِ
 تَحْمَنُ قُنْدُ كُورِ مَدِيْدِي
 قَالُوْهُ لِي زِلَا نَدِي عَلَى دُكْتُ وَبَرِّمِ
 اِسْكَنْدَرِي ظَلُوْ مَا تَدُ كُورِ مَدِيْدِي

قول شکریم بجنود و دیل و ذیہ اغلر
آفر کوز لویمکن قانی آبدال موسی

آلہی شمس

کوزلے آن کور کم ای طالب علیدر عالمہ سرور
محمد عتقلہ دریا علیدر علمہ سرور

محمد علمہ کان اولدی علی فطقی بیان اولدی
آقا سیر لر عیان اولدی علیدر خوجه قنبر

علیدر جملہ نلفه جانی محمد در آنلفه کانی
حقیقتدر آنلفه شانی علیدر یاری بیغیر

نه بلسون جاهل و نادان محمد یا علی کعبدر
علی نوریلہ انور در طغوز افلاک هفت کشور

بلور می هر خرابی تر محمد له علی زاتش
محمد صاحب و دیندر علیدر جملہ دن بهدر

علی اول علی آخر علی باطن علی ظاهر
علی نوریلہ انور در زمین و آسمان یکسر

علیدر جنبشی هر جان علیدر مظہری سبحان
علی راحم علی رحمان علیدر جملیہ رہبر
علی سلطان علی سبحان علی جنت علی رضوان
علی دیندر علی ایمان علیدر رافعی کونشر

علیدر حیدری کز اول اولدی قلعه خیر
علیدر قانلی کفار علیدر مہر هر عسکر

نسمیندند دل و جان منور در علی نوری
علی وانی علی اعلیٰ علیدر زلت بیغیر

نفس خطائی

بدیولون او تنسی حقدر
مروت هی از نلر مروت

دلرت نفس اولدور مزلر
بزیبد و شر قالدور مزلر

علم قرآن در دیلمیز
سری حقیقتدر بولمیز

بجو عشق او دینه یخا کلام
امیر روانیم دونه کلام

خطائی یح حاله کلام
حال ایجنه بوله کلام

مروت هی از نلر مروت

۲۲

نفس خطائی

کینه بیک کلام ملک باخ

فانی لدر نفس اولدور ان

بوندن او نجه یول بو قدر
مروت هی از نلر مروت

مروت دینی اولدور مزلر
مروت هی از نلر مروت

ارجام جعفر در من هیز
مروت هی از نلر مروت

بیک فانی ایتد کلام
مروت هی از نلر مروت

اکسکلیبر دان کلام

بودور اولیا نیک بودور و غی
فانلدر نفس اولدور ان

موتونون صوزی آغیدر
وودور شیبی داغیدر

قلین حقا آویدر
فانلدر نفس اولدوران

آبونون صوزی دیشلیدر
داغما کوزی یا شلیدر

آدم اولدورن صوجاودر
فانلیدر نفس اولدوران

کعبه یا پدر دم خلیلله

آیتله دلیلله

خطائی بم کنری حاملده
محمد علی بولنده

دلایله فقیر
فانلیدر نفس اولدوران
بی کلام کلمی دلمه
فانلیدر نفس اولدوران

غزل مسی

جوکنی بلدین مؤ صینی قلبنده الله وار
نیجون تعظیم اتمدین اول اوجم الله وار

هر نه وار سه آدمه وار آدمه سن حقی
اولمه ابلسدن شفی آدمه سر الله وار

کل انا الحق دفرندن آل سبق ای ذات حق
دمیدم باطل تصور اتمه حق الله وار

سن سنی مردم دیو جوق دعوای جام ایله
لوجرم حالی دکلدر میداند هر دم شاه وار

کسیه طعن اتمه ای دلیل کر حقندن واقف اول
غیری نه ف دورسندن صغله غم الله وار

صوفیانی و رایسه دیند ذکر الواله
عاشق صادقین کو گلند الواله وار

یلده برکوة حج اولور سه کعبه ای حاجی کل
قیل طواف کو گلری هم دم حج الله وار

بهاندر اول جهانده نفس خرسی بزدا این
کم ارندر مجلسند انما هو الله وار

درویشی مسکنین سن بقمه کو گلنی صقیب
آه ایدر یفرسی کو گلند آنیک آه وار
کنج مخفدر حقیقت ای نسیمی سولمه مه
ابسم اول فاحش ایلمه بو یولد نجه کراه وار

الهی سیفی
بحمد الله که اسلومه دلیلم هظنی کلدی
امیرم رهبرم شاهیم علی المرتضی کلدی
امام اول کرم کافی نجه بن سویم ای
رسولک فرق العینی حسن خلقی رضا کلدی

فیذا اولسون آقا جامع که اولدور دینر ایجام
ایکی عالمده سطاخ حسینی کربلا کلدی
یوزیدر قاف والقرآن مقام کعبه عرفات
جهان رحمت و رحمان علی زین العبا کلدی

محمد باقر اول شاهم امام جعفر در راهم
ولودن موسی کاظم که اول نور خدا کلدی
آقا انیس و ملک بنه آنک بنه سیم بن
جهانک قطب عالمده علی موفی رضا کلدی

تو نوحی و نوحی در نفی نوری هدی بندر
و بولر مقبول حضرت در که بیزه دهغان کلدی

امام عسکری قبل از اشکی طایفه کعبه
یولینه جان باش و برم بخا غایت صفا کلدی

بچه درونه
دور

محمد مهدی آخر کلمه بر کون اوله ظاهر
او وقتل خارجی منکر بودر کاهدن جدا کلدی

بهری درویش کوزن آج باق جهران بونلر
بونلر بصدوغی طبراق کوزومه نوتیا کلدی

سوزم سیفی الرهیدر جوابم نطق شاهیدر
حقیقت برنج ماهیدر بو یوله بی ریا کلدی

غزل نقشی

آیا سن صغه کم سندن بو کفتاری دهانویر
ویا ترکیب اولو غنیه بخود نجم زیا سوبیر

شور کیم بلدی نقشی عارفدن المدی
دکلر خلف عارفلر اوزین بلز بیلر سوبیر

خیال دل پتر عبرت کورین خیمه تنه
دکلر نطق ابدن صورت درویش اولو سوبیر

سنی اول کتا بلدر ملاح مراد کفیه ایدر
عنا صرد کیموب بر طون دلندن نر عا سوبیر

سقا هم در هم خمرین ایچن عاشقار ای نقشی
ابر معشوقه انر مکانه لومکان سوبیر

غزل نسیمی

تعالی الله زهی صفا که سنن سینی خالق الوعیا
حقیقت در که سن قیلر عدم دن عالمی پیدا

صفا نوری
دور
بو عالم یوغیلن اول بزرگ
هزاران بیله عطا و مال
استغنا

آنی نوم کردن او ملشد در خلوت ملو ملو ملو
 زهی شوق زهی عشرت که سبحان الذی سر
 قیتمین قاریف دران سنسین تموز زکیین ویرنه
 کله یازی قیلوه سنسین جهرانی جنت الماوی
 ویر سن آنا صلیبیدن آنا نلف رحمة نطفه
 طوتر سن بر زمان آنی کله صوته فان اولور اعضا
 بوخت دورو طبابعدن ابد سن جسمی
 بری ویدر بری بلغم بری صفرا بری سودا
 کمنک صعلک اندر سعید ابرسله ای خاکم
 کمنی اول باروده بدبخت کمنی اعلو کمنی ادنا
 کمنی عاقل کمنی جاهل کمنی عارف کمنی غافل
 کمنی ذره بوق حاصل کمنی نادان کمنی رعنا
 کمنی طفل ایکن جانک اور سن عمری طویع
 یکسی یوز یاشار اولمز بکنینه دار اولور دنیا
 کمنی اولیه غنی قیلنک مالک صاعنک
 کمنی برپان نان ایچون قیلنک قیلنک قیلنک
 کمنی ملو مدر سدر یکسی در سنی او قور
 کمنی اندن دغی اعلو ویر مردم الخافتوا
 فدیجی همزل سنسین مغیجی زوال سنسین
 مطیع بند فریغم سنسین اسکر ای مود

بو بچار نسیمی ایچون بو توحیدی دبعه قند
 مکر اول خالق الرزاق آنک کو ظله کورخ آجا
 ح

عزله حضرت شمس قدس

دوش زخم دم دم دم دقت سحر قم قم قم
خواجہ جم جم جم دقت سحر قم قم قم

خدا چه زید حق حق علق مطلق لوق
ماه شود شوق شوق وقت سحر قم قم قم

ای به سوا غل غل غل کرد تنزل زل زل
باشت نوکل کل کل دقت سحر قم قم قم

صاحب منبر بر خواجہ قندبر سحر قم
فاخته خوان از بر سحر قم
وعد کند غر غر کند سحر قم
تا بجا کرد در در وقت سحر قم

نفس دهر غم غم غم دقت دم دم دم
کرد عدد و کم کم کم دقت سحر قم قم قم

شمس شکر دیز منم مفر سرش منم
علق کل ریز منم دقت سحر قم قم قم

فیروز روحزاعندر

خبر و بردی بوکری اهل اهرار
نمیز بوکری کوش ایله دظله گفتار

زخل دوری قریب زماندر
جہانیاں جملہ احوالی بماندر

غرابدن عدا بدوب الله حسابیاں
غابور دن نسخ اولور حکمی کتابیاں

قیامت ظاہر اولور خلقہ ای یار
نچہ طفیان ایدر ستری طاطار

سبحم آملہ ماز بوکری جفار
فساد ایله آرتار بونوغی اهرار

روموزم بوق عیان اندم بوکری
فخری بعد خشا فخری

کلور بر صاحب سبفی گزاشا
نظام ممکن دکل کوش اتحه جانا

دیاروم اندر سو لور
نجه کوبه فصاحترا ایدر لور

عجازده قله مکه ایله مدینه
جسارت جوق ایدر کافر یوزینه

نوار جم اولدی تاریم بورمن کف
قبانوب با بدتوبه کنج کنزیم

کلور مهدی ایله اولور ملوفی
بودور نظفی صبح یوقدور خلوف

بوقال اوزوره کج برخیلی زمان
نه زحمت جکسه کور کور اهل ایمان

بنم قیفوم دکلدر قیفوزم
ولکن کاشف کرمی روزم

مصدر دندر بوفعلک ابتدای
بونظله دیر نهایت انترباسی

ادیرنه شهرینه حاکم اولوب عیسی
اسلو سبول حلقنه دوشر مایینی

قیاسندر قیامتدر قیامت
یوقد قفصل ایله قفوم نجات

چهار دجال اینر عیسی
مراج زمره سین اعوان رجال

اولور لر جهله سی دجاله اُدحال

الآز والفقر ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم نصر من الله
 وفتح قريب وبشر المؤمنين يا الله يا محمد يا علي يا بيارم يا غيا
 ث المعتمد اللهم مدد الصمد لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفواً احد
 ناد علياً مظهر العجايب تجده عوناً لك في التواييب يا الله
 حاجت كل هم وغم سينجلي بعظمتك يا الله يا الله يا الله
 وبنور نبوتك يا محمد يا محمد يا محمد وبنور ولايتك يا علي يا علي
 يا علي وعليها محول ادر كني ادر كني ادر كني دليل السوار يا علي
 مشكل كني يا علي لا فتا الا على لا سيف الا ذو الفقار ولا
 حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم نصر من الله وفتح قريب
 وبشر المؤمنين يا الله يا محمد يا علي اون ايكي امام اون دورت جبهار
 ده معصوم باك اون بدى كمر بستة شير پنج آل عبا كروه
 ناجى همت بير كر جگر دمنه هو مدد مروت يا بيارم يا سلطان
 مدد يا شاه مردان

افتم

ناد عيا مظهر العجايب تجده عوناً لك في التواييب الى الله حاجت كل هم وغم
 سينجلي بعظمتك يا الله وبنور نبوتك يا محمد وبنور ولايتك يا علي وعليها
 محول ادر كني ادر كني ادر كني يول ارنار يولي حال ارنار حالي غافل اولمك
 غافل ادر كني ادر كني ادر كني دليل السوار يا علي مشكل كني يا علي لا فتا الا
 على لا سيف الا ذو الفقار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَقْسَمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي إِلَهَ الْجَحْمَةِ ا الله لا اله الا هو
الحق القيوم القائم الدائم لا تأخذه سنة ولا نوم
له ما في السموات وما في الارض قادر قدير على كل مخلوق
من ذا الذي يشفع عنده الا باذنه كريم رحيم اله بجرمة
ب براءة من الله ورسوله اله بجرمة ت تبارك الذي
بيده الملك وهو على كل شئ قدير اله بجرمة ث
ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفاه اله بجرمة ج جنات
عدن يدخلونها اله بجرمة ح جمع اله بجرمة خ
ختم الله على قلوبهم اله بجرمة د دمر الله عليهم والكافرين
اله بجرمة ز ذري ومن خلقت وحيد اله بجرمة
س ربما يورد الذين كفروا اله بجرمة ز زيت للناس
حب الشمهواة اله بجرمة س سلام على نوح
في العالمين اله بجرمة ش شهد الله انه لا اله الا هو
والملائكة واولوا العلم قائما بالقسط لا اله الا هو العزيز
الحكيم اله بجرمة ص ص والقرآن ذي الذكر اله بجرمة ض
ضرب الله مثلا اله بجرمة ط طه ما انزلنا عليك
القرآن لتشقى اله بجرمة ظ ظمير الفساد في البر
اله بجرمة ع عم يتساءلون عن النباء العظيم اله بجرمة

غافر الذنب وقابل التوب شديد العقاب له الجمة ف
فلا وربك لا يؤمنون له الجمة ق ق والقرآن المجيد له الجمة
في لوانزلنا هذا القرآن على جبل له الجمة ك ك لا سوف
تعلون له الجمة ل لوانزلنا هذا القرآن على جبل له الجمة
م محمد رسول الله له الجمة ن ن والقلم وما يسطرون
له الجمة و وما ارسلناك الا رحمة للعالمين
هو الله الذي لا اله الا هو له الجمة لا لا اقبهه الله
انت حل بهذا البلد ووالد واولد له الجمة يعلم ما بين
ايديهم وما خلفهم لا خوف ولا كذب جبار وقهر اغفار
ستار ولا يحيطون بشئ من علمه الا بما شاء الله رب العالمين
وسع كرسيه السموات والارض ولا يؤده حفظهما وهو العلي
العظيم حافظ قريب وكيل ناصر نصير جمة رسول الله
نبي الله جيب الله محيب الله اسمه حامدا احمد محمود
مسعود في الذبور والتورات والانجيل والفرقان مكتوب
مطور جمة معطر نور مقدس في البيت والحرام
له الجمة محمد رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم وعلى اله وسلم
له الجمة امام على المرتضى عليا ولي الله خديجة الكبر او البتول
فاطمة الزهري والبطين الامامين الهامين
الحسن والحسين وزين العابدين ومحمد باقر وجعفر الصادق

وموسى الكاظم وعلى موسى الرضا ومحمد السى اجواد وعلى النقي
الهاردى وحسن العكرى الزكى وصل وسلم على حجة قائم
داغم خلف الصالح الايام الهمام الانام المنتظر المنصور
المظفر محمد الهاردى طاب له الامن والزمان وخليفة
الرحمان وقطب الدوران وحجت البرهان ومظهر كل ايمان
وسيد الانس والجان سلام الله وصلاحه الله تعالى عليه
وعليهم اجمعين الطيبين الطاهرين المعصومين
اللهم اغفر واكرم وارحم بحق من ال طه ويس واكرم
بكهمك يا اكرم الاكرمين وارحم برحمتك يا ارحم الراحمين
بحرمة سيد المرسلين وبحرمة

امير المؤمنين وبحرمة اولاد

طيبين والحمد لله

رب العالمين

اغلاص

فاتحه

٣

حضرت امام جعفر صادق اشتماد بکتابشیه لفظی تیغ بند دیکه
 معناسی بندی الله محمد علی تیغ بندی و شدة الله دخی زیر بیان اولنه
 طالب اولنه بونی بلیک فرض عیندر تیغ بندین اوج اسمی وار در مهر
 اولسی بوند که عبد الملک او غلو هشم نام ملعون حضرت امام محمد باقر
 افندی بزی بنده ملکوب بونق مراد ایلد یکی وقت اوج دفعه مبارک
 بویونرینه کیش جلد که اولد الله اسمی یاد ایلدی بو غازندن حقدی
 برد و کوم اولدی و ثانیاً بر دخی بند ایلدی لر محمد اسمی یاد ایلدی برد کوم
 دخی اولدی و ثالثاً بند ایلد یلر علی اسمی یاد ایلدی برد کوم دخی اولدی
 اوج مهری انک تعبیر ایدر لر هشم ملعونک یاری وار ایدها آدینه
 ندیم کافر دیر لر ایدی ندا ایلدی همان تیغ بندی کتورون دیو و اندن
 حضرت امام محمد باقر افندی بزی یک بریاوری وار ایدی اسمنه مؤمن
 یار دیر لر ایدی ندا ایلد یکی طودون بن طریقن کوستره یم دیدی طروب
 نه کونا و نصله دیونلرم دیدیکی نه ایله بند ایتدیکه جواب ایلد یلر که
 قیون بغیر ما غیله همان مؤمن جواب ایلد یکی بر قوج قربان کتورون اما
 پیای علی اولسون در عقب بر قربان کتور دیلر مؤمن یار قود بانک فی الحال
 بیایغیندن بر تیغ بند اوروب اوج دو کوم ایلدی اولد الله ثانیاً محمد
 ثالثاً علی اسملر ک یاد ایلدی بو اوج دو کوم تمام اولد قه فو بانک اوج
 ایاغین بند ایدوب تیغدن کچوردی کورون بنی بن خه اندرسم سزه اوله

۲۲
دیدن دید که همان فور بانکه ایا قلندن تیغ بندی جو زری کند
بوغازینه طاقوب حضرت امام که اولد قلی حجه شریفه قبول کند
دار منصوره جلوب تسلیم حه اولدی همانم یزیدلر واروب مؤمنک
بوغازندن تیغ بندی جیقاروب الوب امام محمد باقر اشد بزرگ یاننه
کلوب بند جیکه مراد ایلد کلرینه کوب دید که حضرت نور الهام محمد
باقر افند مزامره تشریف بیور مشر مؤباور که مرادی امام داهله
جان تسلیم اتسون دیو کند جاننی فدایله دی مؤمنک رضائی
نامنه برقرنداشی وادایدی اول مؤمن و متقی باک لسانیه دجا
صورتند شو قرداشمک کند وشی دان جلدیکی تیغ بندی بکاویرک
دید که یزدلر اول تیغ بندها ذات متقی رضانک اوزرینه اقی ویرید
تیغی بندی الوب اوج اسم شریفی یاد ایلدی باشند آشوروب میانک
بند ایلدی آه من العشق داری منصوره قبول واسم مثلاً
بیعتک ایچون وکندون موجودی اثبات و منتهیات چار ارکان ونیه مثلاً
الیه بلینه دلینه اقرار من عهد میثاق ایدوب حضرت امام جعفر القادر
افند بزرگ کندن ازین اقرار واجازت تولد و تبراً ایدوب بنه نیت
الدقم عهد میثاق ایدوب امام جعفر القادر افند یزدن بودمه کلجه
سارطه یقکه بیعتدی شال التند عهد میثاقی کرا ایدوب حضرت
امام محمد باقر افند بزرگ نیزی شهادتی ایچون لشکان اولدی امام محمد
باقر افند یزدن بودمه کلجه فقرا بیتنه احانت اولدی تیغ بند اوج
اسم و اوج مهر و بوغان طاقله سی و میاننده اولسی و فقرانک

اقرار نه خود بان زنج اولی مرتبه اقرار بو نلردر بو قدرجه کافیدر
کمر بسته میان بسته اولان فقرایه بلمکت و سر تکیه اولنلر
بلمکت فرض عیندر والاقلایه

ملکیت دوزولور دولت
ها تقدیر اولور اشارت
قالقرید واحد بدعت
احمدن جوق ابرام اولور

التي دولت بادش اولور
اشکی سیر لر هب فاش اولور
بر کوز لجه صواش اولور
اسلام بر کلوم اولور
بنلی احمد مکه دن کلور
محمد دیندن شان بولور
بر از رومه قطب اولور
طوفان نوحدن بر نام اولور

طعم طعم او غلو چیقیر تحنه
باق شون که اولون بجنه
غایت قوبدر عهده
التي قیر ان غلام اولور

التي دولت بر اولور
عجم جمله سینه پیر اولور
خاطر صقوتکدیر اولور
پادشا هلیق حرام اولور

ای بو سنوی سترینی فاش اتمه
حقه شکر ایت نلوشن اتمه
اوزون اسیر فراشن اتمه
بک جوق کوزل ایام اولور

۲۲۲
۲۲
۱

بوسنوی

اولند طم طم اولور

دوئر صکره غم غم اولور

ظهور اید نجه اون بر لر

بو طم طمه اعلاق اولور

ابراهیم عباس موسی عبد الله

علی ایله هم عیسی

کتاب سبیز عثمانلی لری باصه

شیخ احمد امام اولور

خبر یول لر کافیه

حاضر اولور وافیه

بکتر موسقو موسافیه

فر نکیستان ام ام اولور

کوجا نیر جمله سی طم طمه

باقه باشا کلن غمه

بر غیرت دوشر عجمه

امام کحلی شام اولور

طم طم چیقئر یولندن

اقرار کیدر دلندن

جهان اوینار یزندن

هر دور لو اتمام اولور

صقوله یار اولور طم طم

کیسه لر چکمه سین هیچ غم

اندن دولتی اتمام

اتمام اولور تمام اولور

تواریخ انبیا صلی الله علیه وسلم

ابن عباس حضرت نیک روایتی اور از حضرت آدم و م جنس
 چقد بنی زماندن هجرت خراج عالم صلی الله علیه وسلم زمان سعاد
 تاریخہ کلجہ الی بیات التیوز طقان سنہ مرور ایتمشد
 و حضرت آدم و م دن حضرت نوح نبی و م کلجہ الی بیات الی یوز
 سنہ مرور ایتمشد و حضرت نوح نبی و م دن حضرت ابراہیم
 و م کلجہ بیات یوز قرق سنہ مرور ایتمشد و حضرت ابراہیم
 و م دن حضرت موسیٰ و م کلجہ بیات دورت یوز اون سکر سنہ
 مرور ایتمشد و حضرت موسیٰ و م دن حضرت داؤد نبی و م کلجہ
 یوز یتمش طقوز سنہ مرور ایتمشد و حضرت داؤد و م دن
 حضرت عیسیٰ و م کلجہ بیات الی اور سنہ مرور ایتمشد و حضرت
 عیسیٰ و م مہمید المرسلین و خاتم النبیین محمد و مکہ ہجرت
 کلجہ التیوز سنہ مرور ایتمشد و اسکندر و القرنین و فائدن
 صکر زمان ہجرت نبویہ کلجہ کمر یوز کسان الی کنہ مرور
 ایتمشد و حضرت داؤد و م دن زمان ہجرت نبویہ بیک
 التیوز سنہ مرور ایتمشد و حضرت موسیٰ و م دن زمان
 ہجرت نبویہ کلجہ الی بیک افج یوز سنہ مرور ایتمشد
 و حضرت ابراہیم و م دن زمان ہجرت نبویہ کلجہ افج بیک
 یتمش سنہ مرور ایتمشد و حضرت نوح و م دن زمان ہجرت
 نبویہ کلجہ دورت بیک دورت یوز طقوز سان سنہ مرور
 ایتمشد و حضرت آدم و م دن زمان ہجرت نبویہ کلجہ
 الی بیک الی یوز طقان سنہ مرور ایتمشد و م

م م م

غلقت ایله نیا تور سوم دمله ندر او کور
غافل اولم بلکی یولدار کجا حاضر دریا ناکوس
کونده بشی دولور قاپونده آنکلسی عزرائیل
له خبر سیم نیا تور سون قاپونده آنکلسی

دو نیا نیکسه دولتنه تختینه کوکل بقلو ما
طابوده کرسن کریم در یانا سن سا و نوز
غلقت ایله کجی عمر و ن طابوده کل حاضر اول
آن سونی کم قبرا یچینه سن یانا سن منا خوز

هر کیم عاشق اولدی جان منزیلنه ایرمدی
اول مسلم اولدی کافر در ادی نوز و ر
کل قول او غلو قولتی ایله انبیایه صد قیله
کر یارین محشر کوننده او قوناسن عنثو بویوب

جسوق بوقسقلری سیرانه ایلم
لیلا نیلک کجی بولتر بریشانه

فرق کلدی اده ایدوب داغلام
صادق بن دکل جمله علم بریشانه
آجیلدی چکلر کلدی یایاز لر
سو کولی لیلا نیلک انتدقی ناز لر
دوزه تو طمیور و بوز و لدر و صار لر
برده لر الهما یورتلر بریشانه

زولوم آتشنه یاندی یاد اخلر
هر کشف سودیکفی اده ایدوب داغلام
غازلدر یابراغی بوز و لدر و باغلام
بولبولی کلدی کولتر بریشانه

مجنون تراب آیا غمز المیز
قره طوبرا غمز اولد و دیلمیز
قبرق قنادیمز سنک کوکلو بیز
لیلائی خوش ایدن دیلتر بریشانه

گفته خطان مختلف
بقول بدر بوجهران صغله که بزودن دوزله
فلک چرخ دخی قسوغ عالم مبتزله
شعری ارباب سعاده کزن هب خزله
اشیمز قلدی بزم مرحمت ایله لم یزله
نظیره راغب پاشا

کسراطلدی کامن بوجهرانده تزاله
فلکیک دوری مطابق کینه بزنی ازله
صغله ای دل که سعادت بوله بر دم خزله
ویردی خلوق جهران مبتزلی مبتزله
نظیره شیخ اسلام

ساقیا بان مزی پوسی لبکله مزله
منزلنه نائل اولور دولت تنزله
شعری ارباب سعاده یوه خزله
ویرمدی عادت حق مبتزلی مبتزله
نظیره یوسنوی بابا

بقولور بوجهران کور زاهد اکرمز ال
یانه ممکن چرخ کردون بردخی کم دوزله
بر مراد ایتمز سنی بیل پادشاهیم خزله
چونکه دوشدی اهل سعادت پایینه مبتزله

ارستو طاليس حکيم اسکندر ذوالقرينه ايدیکی ناصحتی
 اول سترنی ضاقله از سويله و بیلد سبب کم سه به خصوصت ایتمه
 صادق اول کم سه ئی زم و غبت ایتمه تا آئی ایدیحی اول فقریه تحقیر ایتمه
 اولوره رعایت ایلله عقلیه ضایع اولو جوق قدر خیر ایجه موی هر دم زکریله
 بیلدیکم کم سه مقاریه اولمه صناد و شمن کی کم سبقت اتمش اولو سه
 نر اعتماد ایتمه هر تملق ایدمه ادمدن حقیقت اومه نوضع اهلی اول
 هیچ انجمن دوستان وفا اومه برخیز متله تجریه اتمدیکجه صدقت و استقاء
 مت اومه مستقیم اول نجه کره حقیقت کوردیکن دوستلردن بر ذمه ضایر
 اولما غیل نرله ایتمه بر سنه ضایع اولسه کبر و اله کبره کی محال اولسه
 انین ایجون قضاوت جلس مه طالعیک الویر ملک مفور اولمه دوستلرینه
 التفات اوینده اول دو شمنلری نه صودارت ایت دوستی دو شمندن فرم ایدوب
 آنالکون معامله ایل یار صادق عنقا و کیم یا کبیر ال کتور کده بکیم طوط فرومایه
 آدم ضایع کنو نه یار هدم قلمه ایلل عیبه سنا کتورنی دوست ضایع دوست
 نه دلو فقیر ایسه خور بقمه ستمل کوروب سندن دو کردن اولمیان دوست
 قیمت اولمز دو شمنلک تملقنه الدغه عورته صاقین اعتماد ایتمه غوغا لردن
 تقریت اوزن اول دغ و خیس اولو ادمدن ایلل اومه صولها نیلک دعا سن
 اوما غاصع ایت یخش دو شمنلردن صاقین مز قتی کار ایدینن نکبتی خانه کتورمه
 ایلل بلز ره ایلل ایتمه اول فکر ایل صکره سوز سويله

در بیان تو جان یار	در بیان تو جان یار	در بیان تو جان یار
طافندیم میان ما بگوشت	بورو بیره باشن کنش	عشقید اولدوق طارش
طارش قناعت عن قسطنط	کز نه سوسری جان دلدن	ارنلو یولینه بیکه جالده
اولون رزق قدریم قناعت	آل محبتی خاندان صد	باشن قیلی قلدن کیمیشور
خاندان احمدی ششک قلدم	فی خاص غلام کل ارندر	ارنلو محبتندن کجه دیک
آداصل و علی سیدنا آل	عشقیه	دوست
محمد مصطفی		
دوست		

در بیان تو جان یار
 آشکن قوشتم بن جان ستر
 ناو جودیم اولدوهم جو و تر
 آشکن خاجتم بودور ستر
 کیم قلدرسد بن فقیه بر نظر

باب در بیان اوله یکی بوست

اولکی بوست	ایکنجی آشیام	اوچنجی اشکجیام
خراسان	سید علی سلطان	بالیم سلطان
دوردنجی نقیب	بشنجی میداجیام	التنجی کیدرجیام
قیغور سلطان	صاری اسیر سلطان	قولو اچیوه حاجم سلطان
یهنجی قهوجیام	کدرنجی توریه دار	طقورنجی قریاجیام
شادلی سلطان	قور طونلو جان بابا	ابرهیم خلیل الله
اوننجی ایاچی بابا	اوبه برنجی آتجیام	اوبه ایکنجی رها
ابدال موی سلطان	قنبر علی سلطان	حضرة موبوید

ریحی و نودم حدیج
 شامیه کوئی و نوبیه شریف
 ایلدیفی نارنج بیاض
 ۱۴۰۰ رجب ۵۴
 ستورس ۱۸

او غلوم و صفتی دنیا به
تشریف ایلد فی تاریخ
بیاندر
ربیع الآخر
مائس به

باب قواعد ایچوہ برغیری جاناوار انجمن
ایچوہ یازوب رصفی قباغنه
قویہ

قیزم کول شوم و نیایه کلدنی
 تارییح بیانیخ ینارین
 ایتری
 صفری
 سکرینده
 بازار تونی

[illegible]

حضرت ایام حسن العسکری التي ماه ایما متللی ایلری معتقد لعین
خیر ایلری قبری سامره ده در حضرت ایام محمد مهدی رضی الله تعالی عنه
معتقد لعین زمانند شعبان شریفیانت اون بشند سامره ده غائب اولدی
صلوات الله تعالی علیهم اجمعین ولعنن الله علی القوم الظالمین

لعنت انداز لعنت هزار یزید پر یزید

نحم مروان ورحمة الله

علی القوم المؤمنین

الله الله نیاز لرین غار لرین قبول اوله مراد مقصود لرین حاصل اوله
فخرین مزید اوله عمر لرین اوزون اوله کونلرین صاف اوله ذنب و قسطن
ین بول اوله بیرم ایما شاه ابدان موسی سلطان قطب عالم منکاز الحاح
بکناش ولی همت شفا عتلی حسن دفتر لری اوزر لرین ده خضر اوله
کستا خلفینر قالمیه درگاهه لوق قولکرندن ایلوب در دیمزه ووا
دیمزه شفا بخش ایدوب منکر و منافق بر عکس ایدوب عشق صادق
قر و شلر بمرزه واولود لرین بمرزه صافلق صفالوق بر کبکه ویر کبکه دوز
نلیکه اغز ددی کوکل شنلیکی کرم ایلویه هو صفه دعا
ارحق بر کائنات ویر بو کندی غنی سی کله پیوب یدورنک خیری
قبول اوله درگاه حقه یازیلین اون ایکی امام اخذیلر بمرزه سترکین
اوله پیر بمرن الی یقا مزون اکسک اولمیه قزل طونلو ابدال
موسی سلطان حول حایلمز اوله نفسیمز اکبر
اوله قلیچمن کسکین اوله سوزیمز اوستون اوله
قسمتم غنی اوله الله کریم سترنه بالیم
دم پیر حاجی بکناش ولی اوچلر
یدیلر قرقلر کر جلیک از نلر
دمنه هودیه لم هو

ایله اهل معارف عامه ایله ایدی هر دئم عزیز محترم اوله اولکی
 رفیع طلب ایندم تواضعه بولدم ایکنی ریاستی طلب ایندم عمرده
 بولدم اوجینگی کرامتی طلب ایندم تقوده بولدم دور دینی ایستنی طلب
 ایندم ظو غریقه بولدم بشنی یاری طلب ایندم صبرده بولدم تنبی
 عبادت طلب ایندم ورعه بولدم بدنی دولتی طلب ایندم قناعتده
 بولدم سکرته شکر طلب ایندم رضاه بولدم طغوزنی راهتی طلب
 ایندم ترک حسده بولدم اوینی غیبتی طلب ایندم بالک لقه بولدم اون
 برنجی بادشاهی طلب ایندم زهد بولدم اون ایکنی مضاجبتی طلب ایندم
 عما صالحه ده بولدم اون اوجینگی عاقبتی طلب ایندم سکونده بولدم اون
 در دینی حکم ایچون مونس قرآن ده بولدم اون بشنی میز نیکنه اغر لقی
 طلب ایندم ایما الله عظم الشانک زکرنده بولدم اون النبی اولدر کم
 خلق ایکنک جو مردکنده بولدم صادق علی ولی الله هـ
 ترجمان نیاز

بز بو طریقت کوینه بز نیاز کلمشوز قبله کوردک انیکت ایچون بز نیاز
 کلمشوز یور کنده ایلدیکت بو یولده ایدر بز هر دم نیاز الله ایوا الله
 تکبر تسلیم
 حاتم علی المزید طوق کردن مرید فقری غلوم سید لغت الله علی
 یزید و علی قوم یزید حوالت شاهی شریب

در بیان وجود نامه اول ضاج محمد علیرضا

صاغ کوزی حسین وصول کوزی حسن و صاغ قاش فاطمه

وصول قاش حدیجه و صاغ کبر پاسته زین العابدین وصول کبر پاسته

و اشغی کبر پاسته صاغ موسی ماضم وصول کبر پاسته اشغی محمد باقر

و صاغ بورون علی موسی رضا وصول بورون حسن المکرمی

و انجیز محمد تقی صاغ قولی محمد مهدی وصول قولی جعفر رضا

صاغ بنی وصول بنی صاغ صافی وصول صافی صاغ ال
ادم بنی محمد مصطفی ابرهیم ثانی فدح بنی محمد اکبر

وصول المصوم کوز ایله قاش ارنی وصول کوز ایله قاش
عبدالله مصوم عبدالحیث ارنی مصوم قاسم

یوز ایله بناف وصول طرف ایکی دوداق و یوز ایکی یوز ر صاغ طرف
ارننی صاغ طرف مصوم قاسم ارننی صاغ مصوم مصوم جعفر

وصول طرف و کوز طرف علی و کوز طرف علی وینا قلاب صاغی
مصوم قاسم صاغ طرف علی صولی عبدالله ثانی مصوم یحیا

تنب یا چا کا در بیان سلسله نامه حضرت حنکار حاجی بکناش
ولینک مشیری حضرت حواجه احمد یسوی و احمد یسوی نیک مشیری
مشاد نوریدر و مشادین مشیری قطب الدین حیدریدر و قطب الدین حیدر
نیک مشیری ایام رضا در و ایام رضا نیک مشیری ایام کاظم در و ایام
کاظمین مشیری ایام جعفر الصادق و ایام جعفر الصادقین ایام زین العبا
در و ایام زین العبا نیک ۷ ایام حسین در و ایام حسین نیک ایام محمد
باقیر و ایام باقرین حضرت شاه در و حضرت حضرت محمد و حضرت
محمد بن جبرائیل در و جبرائیلین مکائد در و مکائیلین اسرافیل در و اسرافیلین عزرا
لدر و عزرائیلین الله جل جلاله و عمه نواله امدی معلوم اولدیک ایاملرین
هم بابااری و هم مشیری بونده در و السانوم م محمد

باب قبولی چمچك انجمنه ایچو بونی دوت بقلا و زینہ یازو طلسملر
برپاچه بزه باغلا یوب یوینون آصه آصه بقلا و یازیلوجوه بودر
ذقوش دقوش / مرقوش مرقوش / ملیطا / موغاکوش

عن عائشة رضي الله عنها

۹۲ م عسی ۹۲ م عری ۹۲ م عری ۹۲ م عری

11	15	1	1
0	5	10	1
17	9	7	5
5	7	15	15

۱۹ | ۱۲ | ۷ | ۶
باب بر کعبه نیک و غیاثی یاباد آری اوشم بونی یازم
طلب بود

اول كلمه آری قوغا تلف کتیمه

در سالانی که در این شهر در سال ۱۰۰۰ هجری قمری در سال ۱۰۰۰ هجری قمری در سال ۱۰۰۰ هجری قمری
رضی الله تعالی عنهم اجمعین حضرت محمد صلی الله علیه وسلم کشتار شد
اونجا باشند و فالت ایلدی قبری مدینه منوره در حضرت ایام علی المرتضی
کرم الله وجهه التمش اونه باشند و فالت ایلدی صباغ غازی کوفه مسجد نه
ملجم اوغلو ملعون شهید ایلدی نجفده قاتور حضرت ایام حسره رضی الله عنه
التی ماه ایام متلک انتی فرق باشند قیصر قزی عوه فی ایدی معاویه ملعون
مرفیله مشوره تیله اغوا بکیروب شهید ایلدی قبری مدینه منوره در
حضرت ایام حسین شاه شهید کربلا رضی الله عنه اونه ماه ایام متلک ایلدی
التی بش باشند ملعون شمیری شهید ایلدی قبری کربلا در حضرت ایام زین العا
بدین رضی الله عنه یکر می ایکی سنه ایام متلک ایلدی فرق باشند ابن مروان
عبد الله لعین شهید ایلدی قبری مدینه منوره در حضرت ایام محمد با قیر
رضی الله عنه سکر سنه ایام متلک ایلدی فرق طقوز باشند عبد الملک لعین
اوغلو هشام لعین شهید ایلدی قبری مدینه در حضرت ایام جعفر الصادق
وق مذهب بالی دهغای رضی الله عنه او توز سنه ایام متلک ایلدی التمش
باشن منصور کوفی لعین شهید ایلدی قبری مدینه در حضرت ایام موسی کاظم
رضی الله عنه بش سنه ایام متلک ایلدی التی بش باشند هادون الرشید ملعون
حبیب قورنون ایلد شهید ایلدی قبری بغداد در حضرت ایام موسی الرضا
یکری ایکی سنه ایام متلک ایلدی التی بش باشند مامون الرشید لعین شهید ایلدی
ابن ملعون اوزوم زهر قاتوب شهید ایلدی قبری خراسان در حضرت ایام محمد تقی
اون یدی سنه ایام متلک ایلدی یکری بش باشند معصم لعین شهید ایلدی قبری
بغداد در حضرت ایام علی التقی او توز اونه سنه ایام متلک ایلدی فرق دوزت
باشن متوکل ملعون معین ابن مفصیم شهید ایلدی قبری سامره در

ترجمان
شاه

شاه مردانیک فلویم از عبا نیک فلسفه نیم کرده ناجی بم انعام
جعفر صادق مذحبه نیم در حیدرم محمد مرشدیم علی
ترجمان تسلیم

الله الله از نور اولی ارکان انعام قالمی کو کلمه شک کو فایده طاقنوب
تسلیم اولدوم حقه تسلیم از نور یونده نرس اندم جانم الله ابو الله
تکبر تاج ترجمان اول قیو
الحمد لله الذي رفع السموات والارض محمد وعلی هیلیم اتم حاج
علی ابن ابی طالب اسد الله الغالب وصل الله علی محمد صاحب

التاج والمعراج ترجمان ایکنی قیو

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ بِسْمِ اللَّهِ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
الله اکبر بسم الله والحمد لله رب العالمین نواله اول الله الله الله
ترجمان اوچینی قیو

بِسْمِ اللَّهِ عَزِيزٍ فِي بِنَادٍ زَنْهٌ بِحَبِيبٍ فِي نَوْرَانِ سَةِ الْقُدُوسِ وَوُجُودِ
جو در فی الاول والآخر واطظاهر والباطین والله اکبر قیبارک الله

الحسن الخالقین ترجمان دورونچی قیو

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ لَبَّاسُ التَّقْوَى الْوَارِثُ عَنْ لَبَّاسِ
انعامیة پیر و پیران سیر شاه مردان معنای قطب عالم هنارها
ی بکتاش ولی سیر پیر او جلریدیل سلطان قطب عالم جهات
فی الحمد لله الذي جعل قلوب الناس فین فیه التاج والمعراج

ای ابن ابی طالب استد الله الغالب ایمانیکه وارثا دین ایلده عالی
و ضلی الله علی سیدنا محمد صاحب التاج و المعراج مولد حنکار حاجی
دیگر تکبیر تاج

شاه مردان دوازده انجام معصوم پادشاهی و بی حق حاندان
محمد علی پیر میز حنکار حاجی بکتاش و بی عظمت الله اکبر الله اکبر
الله اکبر الله اکبر

ترجمان خرقه
الخرقة بمره مصطفی اودر بورجبرائیل مهر برآور کزده بور لیاس حسن اولان
ما بود بر جمال محمد و کمال حسین علی یلنه الصلوة ع
تکبیر خرقه

آب اسم شاه عالم نیا بوسوند سین خضره و استبرقه و خلوا سارین
بدفقت و سقیم ربهم شربا طهورا الله اکبر الله اکبر و لله التحرمة
ترجمان الف نوسند

و ترک تجریدی عصرینه بند بقلدم آیف لورینه قل هو الله احد در
او شانک الله الصمد لم یلدین آی ولم یولد او قر لرستی هم ولم یکن له
سوا احد بر جمال محمد و کمال حسین علی یلنه الصلوة ع

ترجمان قبریته
یا قبر اولدوم پای رخت ازین بونجه دم حشرت جکر دم خاک پای
دوزینه بر جمال محمد و کمال حسین علی یلنه الصلوة ع
تکبیر قبریته

یا ایها الذین امنوا صبروا و صابروا و اصابکم العلم فلیحسون یا علی

الله ایوالله
تمام

ترجمان فراخی

هشتم کربلا ایچون از ندر کوزوم یا شیرور یزید صد هزار لغت انملک
از ندر ایچوور راحنه دوشنوم علی المرتضی از ندر یا شیرور پیر میز
فرقله ایچون سید فر شیرور ترجمان لکن ابرق حیدر یکتا راحنه
اولدی سینه حال یوز سوب درگاهنه ایلدی بال اول واره حد
مستند حال حال پیر میز اوسته دیز سلم بال الله ایوالله

تکبر تسلیم

اسم شاه مردان تسلیم طوق کردان مرید فخر غلام سعید لغت
بیزید و علا قوم یزید الله اکبر والله الحمد حولت
غشام

ر صوبين اجور ل و م ب و م و ا ش ا ر م
 مع بسم الله ولدن مريم عيسى
 انشقت يا محمد والفت يا محمد ما فيها وتحلت يا محمد واد
 يا محمد يا هالو النفس من النفس ويا مخرج النفس
 به تخفيف تمام باب دوايت اول نوركم هر كم بوقرنجه
 يا كنور ديا اهل دكانى اولم دكانه يا پندير
 انيسه عالم خلقى قرنجه كى اوشه ل و اكر بر كنشك
 كم الم بودى وانيشه نيشه يدى كره او قيوب
 ل و خلق با نيشه قرنجه كى اوشه ل و اكر بر فزى
 ودعا و بر جناق ايجنه يزوب صوبه يدى كره او قويه
 صودن يوزنى يوس فى الحال الم ل باذن الله تعالى
 يا محمد الرحمن الرحيم اللهم يا رب جبرائيل وميكائيل واسرافيل
 و ابراهيم واسماعيل واسحق ويعقوب عليهم السلام
 برحمات و يا منزل التوراة والزبور والانجيل والفرقان يا احد
 احد يا من لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا احد هو الرزاق
 والقوة المتين اللهم ارزقنى رزقاً حلالاً طيباً برحمتك يا ارحم الرا
 حميين ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العلم باب اوتقوا او يومئذ
 يا زوب يا من التين قويه بسم الله الرحمن الرحيم سبحان الذى اسرى بعد
 ليل من اسجد الجرام الى المسجد الأقصى الذى باركنا حوله لغيره من اياته
 انه هو السميع العليم

ترجمان
سالم شاه

شاه مرد و بخت فلویم از عبا بخت فسلند نیم کرده نایبیم ایمانم
جعفر صادق مذکور نیم رحیم محمد مرشدیم علی
ترجمان تسلیم

الله الله از ندر اولدی ارخان ایمانم قالمدی کو کلمه شکر کو فایم طاقنوب
نسلم اولدوم حقه تسلیم از ندر یولونده ترک اتم جانم الله ایو الله
تکبر تاج ترجمان اول قیو
الحمد لله الذي رفع السموات والارض محمد و علی هدی اقم حاج
علی ابن ابی طالب اسد الله الغالب وصل الله علی محمد صاحب ه

التاج والمعراج ترجمان ایکنجی قیو

بسم الله و یا الله الله اکبر بسم الله من الله و الی الله الله
الله اکبر بسم الله والحمد لله رب العالمین لواله الا الله الله اکبر
ترجمان اوچینجی قیو

بسم الله عزیز فی جماد زانه بحیج فی نور انبیه القدوس و صو
جود فی الاول والآخر و انظاهیر و الباطین والله اکبر قنبارک الله

حسن الخالقین ترجمان دورونجی قیو

بسم الله الرحمن الرحیم اللهم لبأس اتقوا الا یرفع عن لباس
معافیه پیر و پیران سیر شاه مردان معنای قطب عالم هنارها
نیکتاش ولی سیر پیر او جلرید یلر سلطان قطب عالم جهانت
فی البحر الله الذي جعل قلوب الناس فی فم البحر

بود قتی شریفی صریحا ایچونه چهر شنبه کونی اولیه از سنود
اول یازوب قورت در یسنه صروب بویننه اصلر

ودخی حسنه نیکه ~~طریقه ایست~~

کبر ^{اسمعی} باب ایله باقوب اودن

ایکیرن طرجه ایدوب

هرنه قلمور ایله

بود قلمورین

القی نه قو

بوی باده زانم ایدم

قطب

هائیه

وانتایم

۶۵۴۹

جبرائیل

قو	۶۵۴۹	۶۵۴۹	۶۵۴۹	۶۵۴۹
عزرائیل	۶۵۴۹	۶۵۴۹	۶۵۴۹	۶۵۴۹
میکائیل	۶۵۴۹	قطب	۶۵۴۹	۶۵۴۹
رافائیل	۶۵۴۹	۶۵۴۹	۶۵۴۹	۶۵۴۹

گفته قیوس خط فدر سره

بودی سر حقه ایچده ایله بر عمل
عائنه سودانه کوزل اویمش
عشق اولدی اول دنیا به عمل
حکمتی مولو مولو نه کوزل اویمش

نجبت نوریدر حضرت سبحان
اونوردن اولدی صورت انسانی
طوندی زمینی بودی آسمان
عرش معلو نه کوزل اویمش

کومدی ایچیس دوشدر عناده
بخته قیدری قالدی پیا ده
تراب آب آتش باد ده
آدمه حواء نه کوزل اویمش

بزم السند کلمش زریه
بزا اول اقرار دن دوغمزینه
برنج یارچ اون ایلمو آبدینه
کندی حکمرانه کوز اویمش

رضوانه جنت قیوس آحق
واریه حواء دن اولدی جنت
منکره ملا مؤمنه او جنت
جنت الماوی نه کوز اویمش

بودنیا فانیدر قاف
بر عمل ایشله اوزینی نانی
دل ز کرمدر سبع المنانی
علم الاسمانه کوزل اویمش

بودنیا فانیدر صوتی حربه
یا صد یوب طاش و شله قرابه
جنت باغچه سند کوشر شرابه
زوقله صفانه کوزل اویمش

جهران یوغیمن وار ایدی حالق
اسرار عشقه اوله کور مالک
ابراهیمه نار یوشه بالیق
بالغه دریا نه کوز او میمنش

جما الله عاشق در عاشق فطقی
دوستی بولمقد مراد و قصدی
کور نسفک صویولدی بوسنی
قضا به رضانه کوزل او میمنش

منصور بیولم کلدی افران
انا الحق دیدی جکیلدی دان
کورن عاشقار یا شلدی زان
بلبله کوزلار نه کوزل او میمنش

ازلدن بوبله قورولمش بنیاد
صقین اتماسن که دن فریاد
وقایه مهری شیرینه فرهاد
بختونه لیلکه کوزل او میمنش

عند لبی کور کم کچر کولند
عاشق له معشوق کتمز دبلدن
الدرمشن عقلک یوسف دروند
آغلر زلیخانه کوزل او میمنش

عاشقار آغلر کچن جانله
اولنار حریت قیلدی صاغلر
براه جکوب ووشنی داغلر
لاله حزانه کوزل او میمنش

مولوم اول دیدی وار اولدی عالم
جبرائله وبردی قندیلله سلوم
عزیزلله کورسی لوحده قلم
هر دور لواشیانه کوز او میمنش

اول کلام کلامی اقتلیم
ویرلدی نوروت شایع اولدی نام
طوبه سینات بیات بر کلام
سویلمز موسی نه کوزله او عیش

ویردی زبوری حق عطا قیلدی
بر بر او قیوب لفظنی بیلدی
مریم آنادن روح الله اولدی
انجمله عیسان کوزله او عیش

چون کلامی سلیمان ایلدی ظهور
دستند خاتم وحوش ظهور
انجمله حتی مار له هم مور
حکمتی ابراهیم کوزله او عیش

حسبیلخ سودی یارا ایتدی سجاده
اندرفی کوکدن آیت قران
دوز محرم درتله در مات
خاتم الانبیاء کوزله او عیش

آفر کوز لوندن قانله یاشی
عهد غزاسن قیلدی صواسی
حضرت حمزه اشهد آباسی
عتی مصطفی نه کوزله او عیش

ببندی دلده ایلدی غزا
ذوالفقار الد شاه مرقضا
قیردی کفاری ایلدی غزا
اول شیر خدان کوزله او عیش

عشق اولدی بنم در دیمه جان
جوری دلبردن اولدم آوان
صقین خالنه سولیمه اغیار
جلاله جمال نه کوزله او عیش

بزرگوار آید (بدر ز عزت
یارینه بقه عاشقه لب
ساقی سون جای ایلود عشق
دوستله تنه کوزل او عیش

بو بر کز فی سرور ابله برابر
صقله قلبند درونش یاز
ویرلدی عاشقه حقد نیاز
بان استغناء کوزل او عیش

قاسمترین اولدی محبت نامه
دو شدی کولمیز بر سر نجاه
قامتی سرویدر سر سر جابه
اول ملایم سیمانه کوزل او عیش

جان امانتد او جبرجی یو وادن
محبت ازلی کلمش خدادت
باقی دکلدر کج بو هوادت
هم نرک دنیا کوزل او عیش

حرفت صحر در جمله ناله باشی
بوقی عارفی بلورن بیلود ناهی
حاجی بکتاش ولی بر جاسر طاغی
یورندی اتان کوزل او عیش

کبسی آغلر کبسی کور
کبسی حقه نیاز ایدر
میلان اولدش وقتن قبلور
بورجی ادانه کوزل او عیش

الهی دوستی فدای جان
بی یوله سقایی بو استغناء
عشق ابله کوزل او عیش

فیروز آبدال سرتی سن کرا بیت
کور دیکین دیجه بلدیکین اونت
اکسیه قلمه عاشق معذور طوف
اسرار خدای کوزل او عیش

باب هر آیه ای که در غنی وارد اول آید کوه ایچنه آورد
 دنیا به کل عمری از اوله و اگر بنا باشد نه تمام اولیه
 و یا خود مالی تلف اوله و یا خود یا شی تلف اوله و یا خود
 ملو متلک واقع اوله و هر نه طلب ابدیه حاصل اولیه
 و اگر بر کوه اولنه چوم بدوی عظیم کوره و بوسوزی
 حق سبحانه و تعالی جبرائیلی کوندروب حضرت رسول علیه السلام
 معلوم ایلدی هر کشتی اول کوندری کوزدوب حفظ ایلر
 اول آفتورده امیعه اوله نخس کوندری بوندور

محرم ۱۵ ۶ صفر ۱ ۴ ربيع الاول ۲ ۳ ربيع الآخر ۱ ۱۰

جمادی الاول ۱۱ ۹ جمادی الآخر ۱۲ ۲ رجب آینه ۲ ۴ شعبان ۶ ۳

رمضان آینه ۸ ۶ شوال آینه ۸ ۴ ذی القعدة آینه ۶ ۳

ذی الحجه آینه ۶ ۲ اسبوح کوندری اهتزاز اولنه
 البسه برلایه مرتب اولور مجریدر

ایچدی بلن سلمانر بلیندره دیمک کرکدر اول

دخی کوندرک شرنده امیده اولوب ثوابه نائل
اوله دیو بیور مشر غفلت اولنمیه نما

دریایه شمیه آینه کخی کوندرک بیایه ابد

مارت	آپریل	مابینده	پروتوغل
۴ ۴۰	۳ ۴۰	۸	۳ ۲

دفتروغل	آغوستولک	ستورس	اوستورس
۴ ۴۰	۴	۱ ۲	۱ ۲

نومبرس	دکورس	ینارده	فلوارد
۵ ۱	۱۱ ۷	۴ ۴	۱۱ ۷

محرم	صفر	ربیع الاول	ربیع الثانی
م	ص	ر	ر

جمادی الاول	جمادی الاخر	رجب	شعبان
جا	ج	ب	ش

رمضان	شوال	ذالقعده	ذالحجه
له	ل	وا	ذ

۱۸ ۵ ۴ ۷ ۶ ۲ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

محرم ۷ صفر ۲ ربيع الاول ۵ ربيع الثاني ۶ جمادى الاول ۱

جمادى الثاني ۱ رجب ۲ شعبان ۳ رمضان ۴ شوال ۵

ذالقعده ۱ ذالحجه ۲

يوم الواحد ۱ اثنين ۲ ثلثا ۳ اربعاً ۴ خميس ۵ جمعه ۶ سبت ۷

۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱ ۰ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

مارت ۵ آبريل ۱ مائس ۲ پروتوغول ۳ ذفتوغول ۴ اغوستوک ۵

ستوس ۷ اوختوک ۸ نوئوک ۹ ذکوک ۱۰ يئوک ۱۱ فلوارس ۱۲

اشد محرب فيه غرة نامه ده فاعه بود که سده نک رقاصی و مطلقه
اولاده ماهره تحس یعنی آتس رقاصه مضام ایدوب بعد
مذکور اولاده هفت نک اوزر نک و یا آتس مذکور و مرقم

رقامکے قننی سنہ موافقت ایسا ہے اول مطلوب بلکہ اولاد
ماہکے غرق سی اول کونہ واقع اولے کر کرد

یوقرودہ بیاب اولدنی ویم اوزره
مثلا یتیمہ بر سنہ سنک محرمی مطلوب اولس

۱	سنہ رقامی ۷	و یا فود یتیمہ ایک سنہ سنک محرمی
۷/۸	محرمی رقامی	۵ سنہ رقامی ۷
بوم الاحد در		۷/۸ محرم رقامی
		بوم ضعیف در

اس بعد غرق نامہ شمیہ نک قاعہ کی بود کہ سنہ دومیہ نک
رقامی مطلوب اولاد شہور رومیہ نک تحت اولاد رقاملہ
ضمم ایدوب بعد مذکور اولاد ہفتہ نک فوقہ و یا تحت مرفم
اولاد رقماکے قننی موافقہ اولور ایہ اول مطلوب بلکہ اولاد
ماہ رومیہ نک غرق سی اول کوب اولور

مثلا ۷	۷	۷
۷/۸ سنہ رقامی ۷	۷/۸ سنہ ۷	۷/۸ سنہ ۷
۷/۸ مارت ماضیہ	۷/۸ نو بہر	۷/۸ اوغشورک
بوم اثبہ ایہ	بوم اثبہ ایہ	بوم جمعہ ایہ

وقس علیٰ ہذا الترتیب ساج
فاہم

لجميع الموزونات من الفاء والجراد والبرطلل والتمير وفردة الك تكتب
اربعة اشغاف قحاف مطبوع او غير مطبوع ويدفن في حفرة شققت في كفي
من اركان البيت او الجبان او القدان او الزرع فانه له رب منزل
وهذا ما تكتب اول جبرائيل عليه السلام ثبت الله الذين آمنوا
بالفول الشابة في الحياة الدنيا وفي الآخرة ويصل الله الطاملين
ويصل الله ما يشاء الم تر الى الذين يبدلوا الآية وفي الثانية
يقاتل عليه السلام وله ما سكن في الليل والنهار وهو السميع العليم وفي الثالثة
اسرائيل عليه السلام فومن يظلمكم بالليل والنهار من الرحمن بدهم
عن ذلك ربهم معصون وفي الرابعة عبد ايل عليه السلام فيسببكم الله
وهو السميع العليم نعم

سنة ايجوه عود
قينا قمره فرقل شايك بر مقدار جوي بر افندي
بدندي سخات ابدوب بر مقدار شدي شوروب ابدوب بارنداه عجمه
ابدوب صبا و اختام بر مقدار اهل ابدوب مجرب
وبد سنة ايجوه عود
بر مقدار اكلت كونك بر مقدار ايل ابدوبه في بار
سار ما انكوبدي
سخات ابدوب ايل فولد نيك در كلدنيه بغيره مجرب

دیدیکم چیل ننائی سیری قدرت
ایچندن سروری مردان علیدر

غلام
الهی یازیجی زاده محمد افندی

دوون کچه سیرمه فرقلری کوردم
سوردم حاجی بیروم وے قند
دیدیمل کل پیرین بوون هر بوون
یسودم حاجی بیروم وے قند

که سیه دلبنر صاریق صارینور
اول کل الی ترله کیسوی بورونور
محمد علی مجلیسند بو لو نور
سوردم حاجی بیروم وے قند

ولی در سلف و لیلرین بریدر
یازیجی اوغلو محمدین پیر لریدر
محمد علی نیش اوکمه یاریدر یاری
سوردم حاجی بیروم وے قند

غلام
عزیز منگلی

یوز کدر عالم ایچره ماه انور
لیکدر جنت ایچره حوض کوش
صیجان واللیل بوزلش و اتضیحی
قیامت فاضلش الله اکبر

لیک عسی دوداغلیک سلسبیلدر
دلیکدر در مرجان لعل کو هر
فتخله کر بکشت نون و القلم
که عشقیلش بر نویدر جماله جاندر

یوز کدر قبله مقصود تحقیق
سن اولدی مسجدر حراب منیر
فرقاشی انک شگلنی کوردم
طوغیدر ماه نیان نور انور

او نور ایکی یوز یکدن اولدی ظاهر
که نور بدن جهران طولدی سراسر
باغکدن رنگ اولوب او حیا غده کله
اقرار و جفا ایچیند آب کوش

نسیمی جون بولدی نر حقائق
آنو کچون دوستلا اولدی برابر

تمام

دلبر اصورم سکا جانده جانان ^{مین}
شعله لر صالون جهران ماد تیاکان ^{مین}
مصطفی حنکده یاز یلو آیت انا فتح
باسم الله وجهک یوغسه قران ^{مین}

دورت کتابلک معنی سبغ المثنیدن بوزک
که زبور انجیل و تورات یوغسه فرقان ^{مین}
احسن تقوی حق شائن مسطور ^{ایلمش}
صورتک خلقی الهی عرش رحمان ^{مین}

فی وضاد لوم حق نقشند نقاش ازل
بو حروفی سنده بولدم قج بزذن ^{مین}
نوم لعلک میم اغزک فی وضاد کوزرک
جیم جمالک جنت اولیش حور غلمان ^{مین}

بن ویرانه ابدال حقیرم کو کلمک سلطان ^{مین}
سجده شکر ایلم کل یوغه سلطان ^{مین}

حق نطقنه کوش ایلین شیدا ارز شیدا ارز
سلترکی جوش ایلین دریا ارز دریا ارز

راه خداد در راهیمز فضل احد هم اهمنز
هر یرده اولدر شاه مز مرزا ارز مرزا ارز

اول بیز از خیر بیز دل در دینه صابر بیز

مؤمن بیز کافر بیز ترسار ترسار لرز

تأویل حقه ابر مشور اسرار و قفا اولشوز
هر برده حقی کور مشور بینا لرز بینا لرز

ای وحدتی دل سفته یوز سودا یله الفته یوز

زلفک بکی شفته یوز رسوا لرز رسوا لرز

غم

یوزون کور دم دیدم الحمد لله

یویکت کور دم او قوم قل هو الله

مسلسل زلفک کور دم معنیر

مطراقشون نصر من الله

فرا می کوز لون یغما لرندن

ینه توبه دیدم استغفر الله

بنم کو کلام کا خیران اولو بدر

نه کنم جبار ایدر الحکم الله

جمالک کور مشم ابر بلغم یوق

ینه ابر یلمازم بیل بعلم الله

اوتوز ایچی خروف اولدی وصالک

وصالکدر وصالک ایوا الله

نصوحی کر قلدیر برکوة توبه

نسیم توبه ایت توبوالی الله

ۛ

غزل ویرانی

قدرتی حقی کوروب جا غورم دوست دوست
جمله ده باقی کوروب جا غورم دوست دوست

مست حراب اولشتم صافی شراب اولشتم
کورنه تراب اولشتم جا غورم دوست دوست

دنیا ایچون بقمنزم هر صوابله اقمزم
دکمه کور ۱ قوقمنزم با غورم دست دوست

بر اصلوقندیلیم روشن منم هر د بلم
کورکم نیچه بلبلیم جا غورم دوست دوست

طوفانه نوح اولشتم بحر عثمان اولشتم
نیل منم هم فرات خوش آقرم قات قات

الحمدی بی سوبات جا غورم دوست دوست
عاشقیم معشوقه معشوقیم عاشیق

سول صغیرک قمندن جامله هم جمندن

بندم الست دمندن جا غورم دوست دوست

ساقی منم می منم جنکله دف نای منم
عارف ایسلک دوی منم جا غورم دوست دوست

اشبو جسد بر قفس کور صدادر کورنه سن
ایشن نه هر نفس جا غورم دوست دوست

علمو حتر معنبر یو یوله ویر جا نو سر
دکله سوزوم ای پسر جا غروم دوست دوست

دوستلک ازل کو بنزن دمنی دوی او کندن
صوندی ابد خوننن با غروم دوست دوست

صنعه بنی او غریبیم او غری دکیل دو غریبیم
طوطی دهم قومرویم جا غروم دوست دوست

ویرانیم حسسته یم شکسته یم بسته یم
دخی نه وار یم جا غروم دوست دوست

فصلی

آغلام صبحه دکن در دله ایوب یم
دو کرم کوز یا شینی خزنه یعقوب یم
آنر رحمة دوشدن بنی ترک اتمدی غم
بلمزم بن بو غمک کوزنه محبوب یم

ای بکا طالب اولون دردالم بخت غم
بنی ترک ابله افی بن مکا مطلوب یم
کلهی غم کلهی الم کاه و ستم کاه جفا
چکریم بونلوی بن راغب مرغوب یم

ای لبی غنیه فصلوی بجه فان اعلمسون
دست جورکله بو کوسین بنی مکتوب یم

غزل نیازی

بوگون بر مجلسه واروم اونور مشن پند ایدر واعظ
 او فوراً جش کتابی بو خلقی آغلدر واعظ
 ایکی بولمش جهان خلقین برینی جسته صالمش
 الیله کورسیدک بر بر طموبه صار قیدر واعظ

بیقرار آغزندن آتشلو یقار شیطانی ملعونی
 صناسین یدی مضمونک عذابی کندیدر واعظ

طموبه ثویله طولدر مش ایچدن یوق صفا جوقیر
 آغایر لشدورر خلقی عجب خذ مندر واعظ
 بر اشور واعظ اکا حقاکه ینار یا قیلور هر دم
 نیاز نیلک همان انجق جهانره آدیدر واعظ

غزل شمی

صورتی رخمان بولدوم صورتی رخمان بنم
 وحی مطلقدر کلامم کافی قرآن بنم

هم بنم آنست نازک ستری فاشن آلبین
 هم خلیل اولدوم بوناره موسوی عمران بنم

ظلمتم موتم حیاتم هم ممانتم هم نبات
 مؤمنه نوح انجاتم کافره طوفان بنم

هم عیاتم هم اسکندر هم بنم آبی حیوانات
 هم حیاتی حضری بولدوم چشمه پیمان بنم

هم خوارم هم خیرم هم شرابم هم شوروب
 سلسبیل ساقیم هم ساقیه پیمان بنم

هم محیطم هم کنارم هم صدق دردا نیم
 هم قدیم و کوهوم هم کوهوه عثمان بنم

سپیده دم ایو ربی دخی وار دیم
خوز و میدی فرم سبب دسمه الدم
خود حشیش ابله دارینه دور دوم
الله بر محمد علی عشفه

نفس
کل
دیلبر اغلنه بنی شاه مردان عشفه
دو جهرنا بنگ رحمتا سطره
شاه زین العابد بنگ اینده
از ایوب کنزی او زوید با فیکر بولدوم
جده اولدی محمد جعفری بدیم
درجه کلا فلق فالیم از عمر از عشفه

موسی کاظم رضا در اهل بنگ سروری
جام عشق بنگ خوشایند ندرستاد در کنزی
شاه شهید حور سفا ایام رضا دن برک
بشاریم مرعت قبل قدب ویر از عشفه
شاه تقی و بانقینک بغاوندیک بل راحنه
صدا فانه و بر صلاوات اهل بیت ارواحنه
ما بیل اوله بوق و فاسی شو جهن خوبلرینه
کل فراغت ابله ای بیل کامبل انست عشفه

ورتی قازق چغده بولدن دوعری راحه کلیری
شفاعت شوق بنگ درای حسن العسکری
اوینا در فراز بسینای پیرم قزبل ولی
سوغنی بنگ و بر ایم لاه دوران عشفه

سليم شود نيابه كلدن

في ادم كلدي اتي كوردني
اب دسني اوب غاز فيا و رني

اوسنوزده دوني فوري كوردني

عشق ابره ليم سنيك بيه و بيه

صوروي صورار دريتان اولويه

ننكر سنيك از ساروني ايعام عليه

ايكي ملك و بون دور و كوردني

حقون ندا كلدي الف ابجينه

باق ابره ليم كوتوم ابريله

النبي فودن كيردم ابجينه

برنجي فودن اري كوردني

پير در درار ندرين فوشاني

طاشدر يا صير ياغي طراب ووشكي

بيدي فان اهرامون دني لاني

فرقلرين دور ووشكي يري كوردني

پير سنيك نم ايدور او فوري باز ارم

طراب اولدوم باقلده طوز ارم

يوغني شوندم بنم برجه پان ارم

دلاول اولوب صانكدي بيم كوردني

ع

ع

شود نيانك اوني صورار سن

الله بر محمد عبيد ر علي

سن بويولون صا حيني صورار سن

پيرم حو فكلار حايي جكناش و بوردني

نزد اجداد ایدری ابراهیم ادهم
 جمانی به ویریدی غاتم
 هر کشتی نیکی آئینه باز بهر ستم
 کشتی جگر یکی جو لیدر جونی

از نر کوز گیر یولون شاشانی
 انهار من به قدرید دوشه تی
 طریقت یول او غلوفونکی شاشانی
 بخت یانند و لیدر دنی

از نر النون دلو بجیلور
 اولوقتی فالوقیدن کجیلور
 فردوس اعاده کونکر انجیلور
 جنت بخیه یمنک کونلیر کونی

پیر سلطان ابراهیم اومتانه دالری
 یینه دیری کتیری آتکینه صالری
 حاکم به لرینه بوز صوره کلری
 از نر بن کتیری قونلیر قونی

نفتی

سیا صبی سحره جو نبوشه کلیم
 داغلر با محمد علی جانریشیر
 اونه یویدل اونه بانغریم بانغدر
 کونکر با محمد علی جانریشیر

کوردیم چارخی قلیق سماه دونه یور
 عاشیق کوردیم رشید ندن قنه یور
 یوره کیمه بر اود دوشری بانا یور
 بانار با محمد علی جانریشیر
 ویرد ویردر کورده کی قوشدر
 قوشین دیدر کی پتدره

سوار ویرمیشی یوزین طاشدن طاشلره

چاغری یا محمد علی چاغری شیر چی

یولدم عاتق قورقین ویردین سبندر

یونق قایل اولور کامیل اوسطه لر چی

دردیلر داکلید درمات لندر

ایشتر یا محمد علی چاغری شیر چی

پیر ابرال سقا تم طاور در عاشنی

عاتق اولور قورقین یا ندر اعلیٰ چی

مشاه حسن شاهیم حسین چی

صالحه یا محمد علی چاغری شیر چی

نق

دو نیکجه سیریم یا طین یوزین

حونکار جاجی بختی وی، کوردم چی

ایف تاج بلندن نقاب یوزین

اصی ایمام منسی علی، کوردم چی

کجری سجادیه او توردی کنی

جانی نورین جید اقل او یانچی چی

ایشتر ابدی قره ابرال مهر ندر

یزد حاقن کلن طو نو، کوردم چی

ایچدم اولطالون عظیم کتیریم

چقاریب کسوتیم اوزار کتیریم

نیزیل کوسندیدر کجدم او نور دوم

کندر به بغلی بیلی کوردم چی

مرثیه انجینی طو نو تم دستیم

یوایی مرادم ابر شمری فستیم

بنیم سر بخوشی بیم ایچیتیم مسنیم

ارندر ویرد انتری دایی کوردیم هی

قلندر ابدال قویو شیم سر

شکور هوربان کستیق کوردوم دیزاری

ارندر سرودی کر جکر اری

حونکار خایجی بختاش وئی کوردیم هی

مم
مم
نفس

یازنجی دونیا به کلام کله کی

محمد مصطفی نبی کوردیم هی مردان و بر در قنبر او کو خجه

شکر یزنگ ار ساری علی کوردیم هی

دیز بلیش ار تر حفته کیر

کیسونین کیندر غیر نبی کدر هی

دیز بلیش ار ندر صحتین ایدر

فیز فلزین ابجد فی طلوعی کوردیم هی

کرامت ایله شود و نیای بورودن

حق نفسیده قرلو داغلی ارین هی بنوب جانشیز دیواری بورودن

بیرم خایجی بختاش وئی کوردیم هی

بهلول دانا م کزرداغلی بکنه

چابره من بیطیت کشتی بکنه هی

هرکی صوردوم صبر عقی بکنه

دیوانه بهلول من وئی کوردیم هی

مم
مم
مم

نفس قول همت
 دل مجلسه فرقد جهمه محبت نورینی بکنری علمی
 قرقه ایله بیلله عرفان دمنده اول عشقته رکنینه بویانندی علمی
 علم ترک ایلدی کندی بلیسون مجده ویردی جمعیله کلسه علمی
 میدان کتوردی ~~عشق~~ عشقته دولوسون قرقه بخش ایندی هم قندی علمی
 علم ترک ایلدی جمله وارینی منصور قبول ایندی حقیقه دارینی
 مجده ویردی عقیل نورینی اول نوره کنوونکی اینانندی علمی
 جنتی املون جقدی درت یا براق چار بارهون خرقه ایلدی اول حق
 ارجمی فنو لبین سوندی درت یا براق کیدی هم اکینه دونانندی علمی
 بر لکه هو دیری قور و لدی ارکان حقیقت سور و لدی دم ایله دوزن
 سماحه کردیدر جمله سی عریان فرق کره میرانی دو لندی علمی
 دنیا مالین ویرس ویردم دیمزدی یوز بیلش کافر قیرس قیردم دیمزدی
 اسیرر کوکور طعام بخزدی بری حورما ایله دو یار دی علمی
 قول همت قولتر حق مجبده واریدور بر هنر لکدن اوتاه هر
 مجنون فحان اکری صفاته
 یوزینی دوندوروب ایلندی علمی
 نفس
 یری یردن یری کوکدن اشاخی
 کوردوم بر پیر یا تور بر غار ایچنده
 قشان دیو و یردی دیمر قوشا غم
 غیرت قوشا غیدر اغیار ایچنده
 تاقدی چون بوینومه محکم یولادی
 دیدی کل کیده لیم بوننگ ایلدی
 بر عمامه و زردیر هم کیلر علمی
 تکر نیلش ارسلانی سردر ایچنده

کیر دیک اول کیه دوشدله اوتان

هرگز با قلندی خانی جهرها نه

الله الله دبدیده غنی سبمان

جهر بشر لر لیل نهار ایکنده

جوزدی چون یونوریم رهبرم اولان

الترم بغلودی ایلدی قربان

چون دیرالیه بریشیل فرمان

قبول ایلدیر قوللر ایکنده

دارول امان دیرلر دیارین ایدی

یغیش بئلک بونده بنیادی

من عرفدن سبق و بر او ستادی

حضرت علیدر کرار ایکنده

قان ایله یوغریش بونلته بناسی

جان و باشیکه صورطز بونده بهاسی

جمله سی قول قربان اول برین ناسی

شاه ایجام حسین مختار ایکنده

قرشودن کورینور بر اولو حبصار

حبصارین یانینور قورولور بازار

محمد علیدر مختار حیدر

خارجیدن کسه یوق دیار ایکنده

اهلی حال اولور حالدرین بلمد

اهلی دیل اولور دیلدرین بلمد

طریقینلک اهل یولدرین بلمد

جمله سی مست اولیش کرار ایکنده

چیر عظم بنده اولدی برینه

خدمت ایتدی واصل اولدی سیرینه

ایردی مقصودینه ابرار ایکنده

کلین ابدل موسی به بند اولولیم
جمله نیکه مردیه و برتر زالدن

قره صا نجا غنا یوز لر صون لیم
محمد یاد بکاری ازلدن

مر مرچیزق باطی اولغاز باطیرون
خوبه طیسور شاه مردن زطیرون

خلوص ایتدی بیزی ناریم فیطرون
اشیکلمه بک لیوب طوزون طوزلدن

اُتشفه کلا اولدی کوستردی نشاند
مولوم امر ایلدی اولدی کولستان

ایمانا کظردی جوق یزید مرون

کتج علی شهرینی بیقوب بوزلدن

نفس ایتدی یدی طاعنی یورتی

ملکان ایتدی طود طاعنی یرایتدی

نوش ایلدی یدی دریائی میر ایتدی

حایققات بندینی بزمه جوزالدن

بالوم سلطان حاجی یکتاش ولی سیر

قورقواق ایچون اون ایکی انجام کولوسون

دهلی سکرو ابدل موسی علی سیر

نفس

بغلایوب ده ده ویم بدین جوزالدن

محمد علینکته الی دکلیم
حق دیوب شو تدیفتم ال بخایتر

بودیولون صاحبی علی دکلیم
عایشه قوردینی بول بخایتر

مرشدین الندن هر نه کور
صوندینی زهر ایهه بال بخایتر

جمله شجر مردین الور
هر بری عالمین قبطی اولور

ایکی یوزلو آیی دینی اولنار
ایکی پر ایکی بولگی اولنار

مرشدی کامیلدن تربیت الوند
مرشدین خالص کوکلنده الوند

کامیله وارمده کامیل اولنار
هر مرشد اولنده کامیل اولنار

مرشدین کوکلنده وار ایسه یرن
بیت الله دلمی اول بکا بتر

الف الله او قوم من یا محمد یا علی
ب بلیلم شاقرم من یا محمد یا علی

جیم جکر لر بلیرم من
یا محمد یا علی

دل دلیله سرور بیک
یا محمد یا علی

زربانمده یاد ایله
یا محمد یا علی
من صابورده شاه مردن
یا محمد یا علی

نبا سله سر

اندر دلمی لعنت التلار
پیرو دوغری کلن قولنجایر
ایجازت وریلویب ازلی کلن
بلنک کلن بکدر بیل بکا بتر
نفسی بیلدن خالف بیلنم
او قودوم جیم ایسه دل بکا بتر

ت تر زویه وریم
ت شو بلن کوریم
حاجقلک حیدر بیک
خ خد نیک جوهری
ذذلیل انمه منی شاد ایله
زر موزکون کشتاد ایله
س ستر بنی انمه عبان
ش شفاعت ایله هان
ض ضلالتدر صفین
ط طریقتدر یوریا فین

یا احمد یا علی

ع علی ایله و
غ اوله غافیل ده
ک کناه به قلمه پاشاه
ن لبندر ای یوزی نام

ف فراقدر قافدر قوی
یا احد یا اعلیٰ

ووالله اشته بنه
منه فور ايسه بونده

سم بحر قبل ماه
یا بحر یا علی

لازم الف الله على
هم در سیزدهای

هاهو منزلت ابرن
يا احم يا علي

سبز قور و نیز بوار گانی بونی
یا حکم یا حکم

غزل سحر

فان ائمه جعفر واد حسنه

Handwritten signature: *John R. [illegible]*

میدان هر دو جهان است سزا به محمد

۱۰۰

سید محمد علی میرزا قزوینی و میرزا قزوینی و میرزا قزوینی

فصل دوم در بیان احوال و معاش

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

ولم يهمل جاهل خذ آيت عالم واناسيهم

اولی الامر منکم بالحق واولی الامر منکم بالعدل

سید محمد اولی الامر منکم بالحق واولی الامر منکم بالعدل

خداوندی که عالم را برپا داشت

آری که بفرموده ی تو عینت و اولی الامر منکم

مظهر ذات خدا جام مجلا سیرت

سید محمد اولی الامر منکم بالحق واولی الامر منکم بالعدل

سید محمد اولی الامر منکم بالحق واولی الامر منکم بالعدل

بوحیا لایق و سید محمد اولی الامر منکم بالحق واولی الامر منکم بالعدل

یوانا صراحتی در وی فراموش اصلت

الدافع ظلمت دنیا ایله به نور اولی الامر منکم بالحق واولی الامر منکم بالعدل

سز اول قرب وصاله قریب اید که آنک

سقا لایق در اصلنی او نو دوب دوز اولی الامر منکم بالحق واولی الامر منکم بالعدل

اول و اخر ملک مکانک سنک

ترک ایدوب وطنی اصلنی مقهور اولی الامر منکم بالحق واولی الامر منکم بالعدل

آری که کوزل بر تو عینت مولوسیه

مظهر ذات خدا جام مجلا سیرت

[illegible]

علیدر اول نور مطلق علیدن غیری کم وار
 علی معجزین صادق علیدن غیری کم وار
 علیدر حقله یک علیدر دلیلی برهان
 علیدر بوشهره سلطان علیدن غیری کم وار

علیدر بو ملکن اری علی محجوبین یاری
 علیدر ایکی جهر شاسوری علیدن غیری کم وار
 علیدر باقی سرور علیدر مرشد رهبر
 علیدر ساقه کوشر علیدن غیری کم وار

علیدر حیدر کرار علیدر پاکس منور
 علیدر معدن کوهر علیدن غیری کم وار
 علیدر اول و اخیر علیدر باطن و ظاهر
 علیدر دوازده نام علیدر بویولده تمام

علیدر لعل جوهر علیدن غیری کم وار
 علیدر مهدی زمان علیدن غیری کم وار
 علیدر در ندر دریا علیدر حکمه فرمان
 علی بولنده من قریان علیدن غیری کم وار

علیدر دریائی عمان علیدر شویله ایمان
 علیدر کعبه پنخان علیدن غیری کم وار
 علیدر زبور تورات علیدر انجیل فرمان
 علیدر صحبتی دوران علیدن غیری کم وار

علیدر کلیه امجد علیدر دلیل توحید
 علیدر جمله ده معجود علیدن غیری کم وار
 علیدر جمله نکت جانی علی طوندی بوسوای
 علیدر سبع المثانی علیدن غیری کم وار

نبا سلسله سر سینه سر در حیدر بوی در

جان قولا غلغله آجوب استماع ایه لیم

نریز ز طغرینی خوش ابله لیم

میورک طهارری حال ابله لیم

مصطفی دوده بنج اوله لیم

قطار ارغله کلیمه کیم لیم

شاه ابدال موسی ده همت استیم لیم

اوت بروکروب یوروویه لیم

کلیمه ابدال موسی ایمانه ابله لیم

ضلالتیه مقصوب صاف اوله لیم

فردوس اعلویه مکانه بوله لیم

بوید لره کل اسماعیل خان اوله لیم

مرشد انگذیه ال چکیه لیم

انتهیا

بیدر ای علیدر کون علیدر مکن و بس
علی ابن اهل دین علیدر غیری کم وار
علیدر ماهیله یلدریز علیدر جمله کون کوز
علیدر سویله تن بوسوز علیدر غیری کم وار
مچی الدین سوزون نیتنه سی صیحتنه جان نیتنه تی
اون ایکی ایجا ملته آنسی علیدر غیری کم وار
بقلمست

غزل اشرف اوغلو
ای کوخل بر درده دوشکم اندم هرمان کیز لیدر
کل قریش بر فلاحه یه کم اندم عثمان کیز لیدر
تر لسه ایدوب ناموس عاری که ملازمت خیر قه سم
بو ملزمت جبه سنن نیجه سلطان کیز لیدر

دیجه بر دروش فقیره خور باقوب قلعه نظر
قلبتنه هر کون سنن عرش رستم کیز لیدر
نطقه کله جان و دل بولور حیات جاودان
در ویشقه هر بر روزن اب حیوان کیز لیدر
کور بواشرف اوغلو روی عشقم نیلدر
تر لسه ایدوب جانله باخر جانن جان کیز لیدر

نعم
غزل بافی
منها کوردم جمالمن سنننه دورت سننه عیا
بری ایدر بری کوندر بری زهره بری رضوان
بودورت سنننه پیکر ندیم سنننه علی جانکی
بری کولدر بری سنننه بری کوندر بری رضوان

بود و رفت نسنه سگا حقن عطا در ای کوزم نوری
بری حسن کنه بری خلقا شه بری زلفا شه بری احسن
لبی لعلک دکان اجمش صناش برین دوت
بری بالدر بری شکر بری لؤلؤ بری مرجان

سنی بندن آبر آنلر بود و رفت نسنه دن آبر بلسون
بری دینی بری ایمان بری صفلق بری ایمان
سنی بندن آبر آنلر بود و رفت نسنه قریم اولسون
بری انجیل بری نور بری زیور بری فرقان

شوباقی بندن کنی دائم بود و رفت نسنه دن اسرکم
بری حسرت بری توفیق بری مغرب بری افق

تمام
گفته خطای

یفین بیل ایجدی برهان علیدر
بیان توجیدی قرآن علیدر
محمد معراجیه وار یغی کیجه
قبوده کوردیکم ارسالون علیدر

جیفردی یوزو کین و بردی نشانه
حقیقت بلدیکم سبحان علیدر
حقیه قلدی طفتا بیگه کلاوی
یولادی کشف ابدی یازان علیدر

شریعت طریقت حقیقت
دین سرتینه سردار علیدر یوفاری کولای یوزن ییو اندی
دین رحمان علیدر

صاحبش پیر بوزن کوردی کنبت

عجائب کونبتهی خضران علیدر

ایچدن سولنوب ستری حقیقت
قورلش محشر و میزان علیدر

بور و یوب ابرو قابوئی قاقری

آقا کین دیوب صوران علیدر

دبدیم هادیم فقرم محمد
هم اولدی فبوی آجان علیدر

بریسسی فالقوبن قلدی نو صنع

بری فرق فرقی بردوران علیدر

برینه جالیدی قان قرفند افری
هم اولدم نشتری جالون علیدر

کتوردی بر اوزوم سائل طونن

الینه خادیم اوران علیدر

عجائب زمر ایچدن قالدی احمد
بوروزی کوسون برهان علیدر

ازلدی شربت اولدیم ایجدری اندر

بو جرعیله ایدن خبران علیدر

ایجلدی شربت و برلدی کولیدر
بوزوکی کوسون نشان علیدر

اولدی کف دست قو پری تمای

بولوزی هست ایدن مستان علیدر

بومعندین علی سبردنقین بیل
خورج کوزینه سمسا علیدر

یوغبدی عرش کرسی لوح قلم

حقیقت میزان قورن علیدر

اوزینی صاندوران قوتلر بولنه
برایی خاطری مهان علیدر

هم خیال هم جبال هم صفات هم صفا

هم نقوش هم شاه هم والہ حیران بنم

هم ضعیف هم طلب هم علاجم هم بیمار

هم بورنجین رنجیم هم دزدلوه درمان بنم

جوهر هم یا قوتم لعلم و هم نظم کوهر

هم بولعلک مانیم هم معدنی رجان بنم

هم صلا تم هم زکوتم هم بنم دزقو دریا

هم امای وحد نم هم شوله ایمان بنم

مصححه فم هم حرفیم بن هم کتاب هم کلیم

هم بو حرفین آیتی هم حقه اوش برهان بنم

ای نسیمی سن حقی بیل حقه اقرار آیلکل
سنگم انسان و بشرین حق دیدی سبک بنم

ع

نسیمی صلوات

ینه اول بهار اولدی ایرشدر فیض ربانی

قوسر آشکار اولدی قورلدی بزم عرفانی

ایچن جای خروش ایلر می بجنون خوش ایلر

کوکل در یاسی جوش ایلر که اولدر بیت رحمانی

آچلدی غنچه لر کوکلر حجاب دوشدر سنبلر

قیلور افغانی بدبلر کور امدی صنی بزدانی

شکوفه کلدی زکهار نلت صنور لکم ایلر لر جنک

قو بردن طونوب آهنگ او قور لو و بر دسجانی

عجب لطف ایلو بدر حق و پرو بدر لاله به رونق

کل نسیرین ایله زینق زیارت قلدی ریجانی

کلوب غوکش بومیدانه بنفشه اولدی دیوانه
هجوم ابدی نوندا نه سنورسین یوقدر اقرانی

چکو بدر ارغوان لشکر صوبه قوبدر بشتیننه مفر
ویر بدر کوسه خنجر قورلدی جنک سطانی

آلوب نسرینی ذبنقلو یکلدی بیر سنج قلد
آچلدی جماله ییواقلو مزین قلدی کلشانی

او عربیل یولاندن کل آچیلور صفاسدن
ماله کلور خداسدن دیلر لو اهل عصیان

بو صنعت صانکه قردا در خبر دار اوکه انشادر
بو عالم کور که کبر در مکرتم قلمش انسانی

بن بچون جماله بو نعمت ایدر شمس و قمر خدمت
قور لشریشل کوبنت دوکنز اصلا دورانی

کیجه خدمتده اسرافیل آلور روحلری عزرائیل
نزول وحی جبرائیل بن اندردی قرانی

رسولنه اولوب ایت این سن امتنه شفقت
که آن بوله سن رحمت اوله سن عبدیزدانی

بن لطف ایلدی انهار بلشیر چاکه جوله نار
که جماله بن خد متکار کورامدی لطف و احسان

نسیمی سوزونی فاش ایت بوله کوز لو بن یخن ایت
خدا عونیه یولداش ایت بن اولد من ایمانی

غزل یحیی

غنیدر عشقیله کوکلم نه مال نه مالوم وار

نه صباغ اولم برادرس نه اولم کن فخر جانم نه عشق پاره خند انم نه هجر اندن مالوم وار
جهانم حسته عشق اوله نی بر خوشبجه حام و

نه سبب صحبت بازان نه میل کلبه اعراف
نه طعن زاهد و نادان نه جند و نه جدالم وار

71
بن اول خیران عشقم کم یتردم عقل وادرا
نه عالم دن خبر دارم نه کند مدن خبا لم وار
جهان فانی بر ای بخی هوالتی هوالباقی
دکشم اطلوس چرخه یتم بر کهنه شالم وار

غلام
غزل نشاطی

چون مقرر خلعتی برای کوکل انسانه موت
غافل اوله ایر پیشور بر کون اولور بوجاه موت
کل فراغت ایله غیری بو عبس سودا لری
لله مولود کوزت کلسون کثا اسانه موت

ضبط ایدن دنیا ای فلز طون اسکندر قنی
پادشاه میرا یکن یوسف یوزی انور قنی
هم سلیمان انس و جنه حکم ایدن رور قنی
آنلره کور نیجه ایردی نیجه شیرانه موت

دشت ایدن دنیای جم اجل در دایما
ایچمکنه قابل دکل اولمز انکله ماجرا
فوش ایدن بیر سوش اولوب بلمز کرو جانن وفا
تاسورر محشر دلد کیفیت مستانه موت

بونش اهلینکته نیازی کندن ای پروردگار
موتی یار ایله قسمت ایله ای کردگار
بن غریبم بوق مزاریم طاشنه تاریخ یازار
ایر مسون غریبم بو بن عاشق نالونه موت

ای کرم کافی حبیب حق محمد مصطفی
قیل شفاعت بنم نه لطف ایت محمد مصطفی

امان امان امان یا انیس الفقرا

جرم عصیان له دفترم دولدوردم ایدم هب سیه
حضرت حق در شفاعت ایت محمد مصطفی

امان امان امان یا انیس الفقرا
بحر عصیان غریقم دستکرم بوق بنم
دستکرم اولم عنایت ایت محمد مصطفی
دشمنی بحر حیرت عید کشکول
قل کرم اما همان ایت محمد مصطفی

امان امان امان یا انیس الفقرا

غزل سزائی

جان و پشندن کجمن جانان اولور
قطره سین کحوایلین عمان اولور

دولت دنیای زوقی ترک ایدن
عالم باقیم اول حطان اولور

کورمین حقی بوفانین عیان
ادم اولز معین اول حیوان اولور

راه عشقه جانن قریان ایدن
شبهه سز اول واصل جانان اولور

کلشنیدن بر قدره نوش ایلین
ای سزائی لایق یزدان اولور

۴

ای امیر افندی نه حاجت بخا نماز صورت مسین
کل آمدی دیرم سکا دخی نماز صورت مسین

پنار یوره مکده اودد بلیمه فتی در تدر
صباہ نمازی دور تدر دخی نماز صورت مسین

گاه اغارم گاه کولوم الله درن حاجت دیلوم
اویله نمازی اون قبلوم دخی نماز صورت مسین

نماز صورتی سنی بیلوم دخی الکی بولدم
ایکندی نماز بن سکر قیلدم دخی نماز صورت مسین

بو نمازی قیلیم خوشدر بلیمه یاوز کوجدر
اخشام نمازی بشرد دخی نماز صورت مسین

بو نماز بنه بور جدر ادا تمکه فتی حوشدر
یتسو نمازی اون او جدر دخی نماز صورت مسین

باشنده صار غلغله دگری قولا غلغله اشتر صاغری
تراویح نمازی یگرمی دخی نماز صورت مسین

قیغوز ایدل فغیر در مکتبه جوجق اوقدر
جمع نمازی ایکیدر دخی نماز صورت مسین

بر نماز وارد در جنانه بر کون دور نور کلور بنه

بن جلین غافل سیزه دخی نماز صورت مسین
مزد درن خیران اولورم فرض ستنی قبلورم

بر بیللق نمازی بیلورم دخی نماز صورت مسین

تمام الیون بوند بوکوز کیمنی اوقو کیمنی یاز

الکی بیللق یوز یگرمی فرض دخی نماز صورت مسین
ارنلردن اولیون همت یازد الله منت
یدی بیللق ایکیز سنت دخی نماز

شاه قول او غلوا بسدر در کاهه ابریشم نقصا
دکتر و احب ملک سکا در دخی نماز صورت مسین

دیناریم حقیرنه بولوسین چی ملجم اوخلو

هنسار ایلله قان صنیر دیک علینک

اصسیر قوبدک بغداد کی شهرکی

اجل بورچی بوینون بوکرکی علینک

علم اولم سز دی آریدی صبردی

قنبر ادا ایلدی آبریلو سز دی

طا بوینی اول اجم حساس دوزدی

کوز لری قان ایلله طولدی علینک

علم جکر ایدی دنیا فتنه

آینه قونلوری آلدی صابانه

فاطمه آنا ایلله شاه سسنگ خانون

خرقاسیز اوستونله اورتدی علینک

بر نور طفدی محمد دیک و جملنه

ذوالفقار او پنادی چیز ما جنت

طوقزان بیلک اولیا سنجاق ایچنه

قبرنی مشک عنبر قوقدی علینک

قول همتم ارزولر ایدی قدری

انج استدر و پیتر ایلله حیدری

صا زدیله ده آب زمزمیلی جادری

اق دوه قیوسینه چوکرکی علینک

انته

لومکما الذین مساف کلیم
شوحانه ملکنه بصدیقم قدیمی

نیرنگ سلومین کتور دك دیر سک
شوحانه ملکنه کلیم کیه محب

شوحانه ملکنه کلوب کیدر کن
بیاروان ایریم دین قطارین کین

یوغروب چامری بالچیقه ایرر کن
عیش یوزننه یوغم دوتدم خدامه

خدام بنی بن خدامی بلیدر
اولیا انبیاءن اولیدر

بنده بلام انام بندن اولیدر
اول مقامه نکاح قیدم بویامه

بن بویامدن اول جوق کلیم کتدم
پیرم علی شوجرهانی خلواتدی

یری کوکی او یوغرمی او یابدی
یدی کون امیچ کجدهی شودامه

بن بودام ایچنده ایرمو آقتم
جلول اولدم جوق جاندری قاقتم
قریل امک جکیم بن حوجم اوقتم
دور کتابدن درس و پردم حوجه

بن حوجی قوجاغمه بیوندیم
قدت سودونو و پردیم او یوتدم

محکم طوتم قلب اوچی آرندم

انچون ابلیس کر منقبت

بن قیتم ایچنده باقی جان ایدیم
علی ایدیم اچمان ایدیم دین ایدیم

لذیبی حق ایدیم بن معلما ایدیم
شعد بی کلدی سلطان اولدی او بانه

بن او یام ایچنده کاه ایدیم
محمد معراجده دیوانده ایدیم

طغزان بیله کلامده بن انده ایدیم
یوز یکریمی دوت بیک الیم قویدم آدمه

شکر حقدر خطاینک سوز لر
طاللی جانم قلب اوچده کر لرم

سینن شوجهای فی کوز لرم
خدمده بوویرلشردیده مکه اندی

شکر کیم اقتدا اتم طریقده باء بسم الله
سلو کبله ایلوب سالکانه عشق باب الله

سرم قتل اتے فکریه بو یولده دینمزم بالله
ارسلردنه نه کله باشم اوفوره پیریم ای والله

۵۴
ایضا
تک اوسون مسکانه هاکی قبونده ای وئی الله
قبول ایله هو قریبی بنده لکن حبه الله

سنگ حاکم دری درگاهند اولوه بجا غرندر
دبسم شاهم فقیر استکدر خیر محمد

الهدی دامنیل بوکرز قوام فرزند غنیمت
اشیکک داشته باغتم توکم برگزیده دولندر

ایضا

اذل برزند اقرارم محمد مصطفی اندر

میانه برزند اصیانت علی المرتضی دندر

هم آهتده وفا ائله سه خلقی رضادندر

رضای شاه سرور ملک حسینی کربلا دندر

ایضا

امام زین الایله عابد بنم اول عمر و جاهد

محمد باقری عابد بنم جاهد فنا همد

امام موسی کاظم رضاده سجد کاه
تقی بانقی بری دیلمه مهر ماه
ابضا

امام عسکری با صفا سر تاج درویشانه
محمد مهدی اهرزماه مؤمنانه ایمانه

چهارده معصوم باله دیلمه قاره درقرانه
سنائی عاشقانه هردم نیازی ای شهنشاهانه

غزل و دیلمه

مطهره سجد و قیل

سجد کاه عشق کل کبره صافی بر سجد و قیل

ساقی کوثر علی المرتضی سجد و قیل

شاه حسن قلیه ایمانه و ارکانه ای کوثر

مؤمن ایست شاه حسین کریم سجد و قیل

شاه زین العابدین در نور چشم اولیا

شاه محمد باقر اهل صفا سجد و قیل

جعفر صادق بولاق صدق کل صادق اول

عونی کاظم علی موسیٰ رضایہ سجده قبل
شاه تقی و بانقی بہ ابلہ اقرار سجده قبل
اول حسہ العکری میرزا بہ سجده قبل
مہدی صاحب زمانہ ہادی پروردگار
کاشف سرائل و ضل خدایہ سجده قبل
غزل و غیسدریہ قلبی پاکر سجده قبل اسی وحدہ
خاکبای اولیائی اولیہ بہ سجده قبل

انہا
غزل نسیمی قدس شہ

ای بکا ناھوہ دیندہ ہو و جو دم اولدی ہو
کائنات اجد نہ کو ستر انوار ہو

ایستہ فرقاہ ایستہ انجیل ایستہ توارق زبور
ایستہ وھلک شائستہ کلدی اوغ فرما ہو
صوفی انکار ابلہ کل صفت صورت کوریک
ای کلام اللہ نکر سجده قبل ادرہ ہو

صورتہ اثنا فتنافاق والقلہ بوزن
جملہ آساند حروف کونستہ انوار صو
ای نسیمی قلمہ انکار و جہ ضو بارہ صورت
جملہ معنی کامل اولدی قدرت رثانہ صو
اندیا

علیند شریہ بنم در سکت
محبت کولیند دالہ اندم کل
کفر بنی ایمان قتایم در سکت
وار اول کفر بنی بیدم اندم کل

شریعت طریقت معرفت سوز در
حقیقت ہم کیجه اید کونند در
کوکل بر بحر در عشق برد کیز در
بحر اول عثمان دالہ اندم کل

بیشروب پیشروب سولم سوز بنی
ضالکاید آرمه عاشق یوز بنی
مرشد بن نسیم اید اوز بنی
صاحب قیوسنی بولم اندم کل

جانی جقوده تسلیم ایند رکور
عارف اولوب هر معنیله طوبی کور
جبه و فی کنده ابطله یوب کور
کنده و غازی قیلده اندر کل

خطایه سوبله معنایه دلده
ازیند ایرسه کفریله قالد

اولمین نصیب اولمز بویولده
وار اولمزده اول اولده اندر کل
انتها

ای اوزن ان به بیله وار ادب اوکره ادب
ادب ارکانه دیلیا به وار ادب اوکره ادب

ادب در اصل طاعت کلمه ذاتی جمله صفات
وار لیکنی ار به صفت وار ادب اوکره ادب
حق اولمه عاصی ناکیر کو کلنک پاسی
دویت کتابک معناسی وار ادب اوکره ادب

در علی عتقنه
فرخندین تبیکینه جوزوی سوردوم
الله بر محمد علی عتقنه
سوار کز نایب مروند و اردیم
حسینیم تقیجیم بدم
شاه زین العبادی یاروم
الله بر محمد علی عتقنه

ام محمد بن جوزی نورینه
عفر صادق و دروم دارینه
قله کنا جبین کللی وارینه
الله بر محمد علی عتقنه

سی کافیه فقر ایدن نور
رضاده کورون سیر
لجین کنا جبین اردن پیر
الله بر محمد علی عتقنه

قد تقینک بولی عتقنه
لی التقینک حال عتقنه
باعتنای جوروی ولی عتقنه
الله بر محمد علی عتقنه

سوار عسکری نوری حقیجون
محمد مهدینک سری حقیجون
عقوبان جوروی باری حقیجون
الله بر محمد علی عتقنه

غاز هر وقت سفا میدن قلمشدر سنو اولندقده جنوب وید

صبح غازی	اول غازی حضرت	ایکندی غازی
ادم علیه السلام	ابراهیم قلمشدر	یونس قلمشدر
قلمشدر	یتیم غازی حضرت	صلوات فتر حضرت
خسار غازی حضرت	موسی دن قلمشدر	محمد قلمشدر
عیسی دن قلمشدر	۱۴	

هر قومه بوناری بملک لوزمدر غفلت اولغیه ع

صفر	ربیع الاول	ربیع الآخر	جمادی الاول	جمادی الآخر
ص	را	را	جا	خ

شعبان	رمضان	شوال	القعدة	ذالحجه
ش	ن	ول	زا	ز

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲

۸

